

การวิจัยเอกสารเพื่อพัฒนานโยบาย
เรื่อง การยกย่องครูผู้มีผลงานดีเด่น

เสนอต่อ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี

โดย

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์

ศูนย์วิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการศึกษาและทรัพยากรมนุษย์

ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

24 เมษายน 2542

คำนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญอย่างสูงต่อการปฏิรูปครู โดยมุ่งเน้นที่จะพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง มีเกียรติ และได้รับการยอมรับจากสังคม ดังนั้น ในมาตรา 55 วรรค 2 จึงกำหนดให้มีกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนงานริเริ่มสร้างสรรค์ ผลงานดีเด่น และเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการ ในฐานะหน่วยงานทางการศึกษาระดับนโยบาย ได้เตรียมการเพื่อรองรับกองทุนส่งเสริมครูฯ ที่จะเกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงได้ดำเนินการพัฒนานโยบายการยกย่องครูผู้มีผลงานดีเด่น โดยศึกษารูปแบบและวิธีการดำเนินการยกย่องครู และบุคลากรวิชาชีพอื่น ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อวางแนวทางและมาตรการการยกย่องครูผู้มีผลงานดีเด่นของไทยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และบังเกิดผลในทางปฏิบัติสูงสุด

สำนักงานฯ ขอขอบคุณ ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ที่ได้ดำเนินการศึกษาองค์ความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการยกย่องครูทั้งของไทยและของต่างประเทศ

และได้ให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนานโยบายการยกย่องครูผู้มีผลงานดีเด่นให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

รุ่ง แก้วแดง

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความหมายของครู.....	1
1.2 ความสำคัญ.....	5
1.3 การยกย่องครู.....	13
1.4 วัตถุประสงค์.....	14
1.5 เป้าหมาย.....	16
1.6 ขอบเขตของการศึกษา.....	16
1.7 วิธีการดำเนินงาน.....	16
1.8 สรุป.....	17
บทที่ 2 รูปแบบและวิธีการยกย่องครูในต่างประเทศ.....	19
2.1 ประเทศออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์.....	19
2.2 ประเทศฮ่องกง.....	25
2.3 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	34
2.4 ประเทศอังกฤษ.....	43
2.5 ประเทศจีน.....	46
2.6 รางวัลการวิจัยและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ของ ESCAP.....	47
2.7 สรุป.....	53

	หน้า
บทที่ 3 รูปแบบและการยกย่องในวงการวิชาชีพอื่น ในประเทศไทย.....	54
3.1 การยกย่องและให้รางวัลสำหรับผลงานและ ความดีที่สร้างสมมาในอดีต	54
3.2 การยกย่องและให้รางวัลสำหรับผลงานและ ความดีในอดีตแล้วสนับสนุนให้ทำประโยชน์ มากขึ้นในอนาคต.....	70
3.3 สรุป.....	76
บทที่ 4 รูปแบบและวิธีการยกย่องครูในประเทศไทย.....	78
4.1 แนวคิดในการยกย่องให้รางวัลครู ของประเทศไทย.....	78
4.2 รูปแบบและวิธีการยกย่องและให้รางวัลครู.....	83
4.3 สรุป.....	141
บทที่ 5 บทวิเคราะห์และเสนอแนะ.....	143
เอกสารอ้างอิง.....	171

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 55 วรรคสอง ให้มีกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนงานริเริ่มสร้างสรรค์ ผลงานดีเด่นและเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เพื่อให้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงเห็นสมควรให้มีโครงการพัฒนานโยบาย เรื่องการ ยกย่องครูผู้มี ผลงานดีเด่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนานโยบายการยกย่องครูผู้มีผลงานดีเด่นและเสนอแนะ มาตรการที่นำไปสู่การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยการพัฒนาองค์ความรู้และสร้างยุทธศาสตร์ การดำเนินงานทางการศึกษา รวบรวมข้อคิดเห็นและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งรูปแบบและวิธีดำเนินงานยกย่องครูและ บุคลากรสาขาวิชาชีพอื่นของต่างประเทศและของประเทศไทย

ผลการศึกษารูปได้ว่า

1. แนวคิดในการยกย่องให้รางวัลครูและบุคคลในสาขาวิชาชีพอื่นๆ ผู้มีผลงานดีเด่นและผู้ที่ทำความดีที่สร้างสมมาในอดีต มีสองแนวคิดหลักคือ

1.1 ประกาศยกย่องครูให้รางวัลแก่บุคคลหรือหน่วยงานที่มีผลงานดีเด่นและได้ทำความดีให้เป็นที่ประจักษ์แก่บุคคลทั่วไป เพื่อเป็นกำลังใจให้ปฏิบัติงานต่อไป ซึ่งแนวคิดนี้เป็นที่นิยมปฏิบัติมาช้านานแล้วทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะสาขาวิชาชีพครู

1.2 ประกาศยกย่องให้รางวัลแก่บุคคลหรือหน่วยงานที่มีผลงานดีเด่นและได้ทำความดีให้เป็นที่ประจักษ์แก่บุคคลทั่วไป และให้การสนับสนุนทางด้าน “เงินและงาน” เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลหรือหน่วยงานนั้นได้ทำประโยชน์ให้แก่วิชาชีพ สังคม และประเทศชาติมากขึ้น ดังตัวอย่างของแนวคิดในเรื่องนี้คือ

1) ให้รางวัลและยกย่องครูผู้มีความเป็นเลิศทางการสอนระดับชาติของประเทศออสเตรเลีย และประเทศนิวซีแลนด์

2) ให้รางวัลและยกย่องครูผู้มีความเป็นเลิศของประเทศฮ่องกง

3) ให้รางวัลและยกย่องครูแห่งชาติและครูต้นแบบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

2. รูปแบบและวิธีการยกย่องให้รางวัลครูของต่างประเทศได้ดำเนินการอย่างมีระบบ และปฏิบัติอย่างจริงจัง เช่น ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้กำหนดวิธีการปฏิบัติไว้ในมาตรา 33 หมวด 7 ในกฎหมายครู ประเทศออสเตรเลีย ประเทศนิวซีแลนด์ ประเทศสหรัฐอเมริกา และ ESCAP ดำเนินการโดยมูลนิธิหรือหน่วยงานอิสระ เนื่องจากนานาประเทศให้ความสำคัญต่อการยกย่องให้รางวัลครูผู้มีผลงานดีเด่น เพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานต่อไป อีกทั้งเป็นการจูงใจให้คนดี คนเก่งมาประกอบวิชาชีพครู ซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพของการศึกษา คุณภาพของเยาวชน และยังส่งผลต่อการพัฒนาประเทศและสังคมโดยรวมอีกด้วย

3. รูปแบบและวิธีการยกย่องให้รางวัลครู และวงการวิชาชีพอื่นของประเทศไทยมีวิวัฒนาการชัดเจนสอดคล้องกัน คือ จะมีหน่วยงานดูแลรับผิดชอบ เช่น ครูสภา มูลนิธิสมาคม และองค์กรต่างๆ สรรหาบุคคลผู้มีผลงานดีเด่น มีความดี มีความเสียสละ ในแต่ละอาชีพ และประกาศเกียรติคุณให้สังคมได้ประจักษ์อันก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและมีกำลังใจที่

จะปฏิบัติงาน และทำความดีต่อไป ในระยะหลังได้เริ่มมีการยกย่องให้รางวัลในด้านของ “เงินและงาน” เพื่อให้เกิดการสร้างผลงานที่ดีต่อไป เป็นการสร้างคนรุ่นใหม่ในทุกสาขาวิชาชีพให้มีความมั่นคงเข้มแข็งยิ่งขึ้น

ในขณะนี้การยกย่องให้รางวัลเชิดชูเกียรติคุณ และบุคลากรทางการศึกษาได้มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 55 วรรคสอง อีกทั้งได้กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้วย ทำให้การยกย่องและให้รางวัลครูในระดับชาติเป็นระบบ และมีกองทุนคงเงินต้นสนับสนุนด้วย ซึ่งคาดว่าครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาจะมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานเพื่อชาติและประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาจะมีโอกาสได้รับการยกย่องให้รางวัลตามแนวคิดที่สองคือ นอกจากจะได้รับการประกาศเกียรติคุณยกย่องแล้วจะได้รับรางวัลด้าน “เงินและงาน” เพื่อสร้างสรรค์พัฒนางานการเรียนการสอน พัฒนาเพื่อนครู และพัฒนาองค์ความรู้ในการประกอบวิชาชีพครู อันนำไปสู่การพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง

4. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการยกย่องให้รางวัลเชิดชูเกียรติคุณผู้มีผลงานดีเด่น

4.1 ต้องพัฒนาวิชาชีพทั้งระบบครบกระบวนการ กล่าวคือ จะต้องดำเนินการเรื่องการผลิตและพัฒนาครู การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู การจัดตั้งองค์การวิชาชีพครูและสมาชิวิชาชีพครู การบริหารครู ระบบเงินเดือน ค่าตอบแทน และสิทธิประโยชน์ต่างๆ รวมทั้งการยกย่องให้รางวัล เชิดชูเกียรติครูให้สอดคล้องประสานเชื่อมโยงกันตามลำดับก่อนหลัง อย่างเหมาะสม

4.2 จัดตั้งกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาโดยใช้เงินที่เหลือจากโครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิตและรณรงค์ให้ภาครัฐและภาคเอกชนและบุคคลร่วมกัน จัดตั้งกองทุนนี้โดยให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้บริจาคตามมาตรา 58

4.3 จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมยกย่องให้รางวัลครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาเป็นองค์กรมหาชนอิสระจากระบบราชการอยู่ภายใต้กำกับดูแลของคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ

4.4 เผยแพร่แนวคิดในการยกย่องให้รางวัลครู จากผู้มีผลงานดีเด่นและมีความดีในอดีตโดยให้ “เงินและงาน” เพื่อดำเนินงานต่อไปในอนาคต ตามโครงการครูแห่งชาติ ครูต้นแบบ ครูแนวใหม่ และครูภูมิปัญญาไทย ของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

4.5 ดำเนินการยกย่องให้รางวัลแก่ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรา 55 วรรคสอง ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

4.6 ให้รับร่งกำหนดกลไกเชื่อมโยงการยกย่อง ให้รางวัลครูของหน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ ให้ต่อเนื่องเป็น บันไดวิชาชีพครู โดย

1) จัดตั้งเครือข่ายการยกย่องให้รางวัลครู
 2) ให้เพิ่มคุณสมบัติผู้ที่ได้รับการ ยกย่องเป็นครูแห่งชาติจะต้องเป็นผู้ได้รับการยกย่องให้รางวัล จากหน่วยงานองค์กร มูลนิธิ หรือสมาคมในเครือข่ายยกย่องให้ รางวัลครูมาแล้ว โดยถือว่าครูแห่งชาติเป็นบันไดวิชาชีพสูงสุด ของครู

3) ให้หน่วยงาน องค์กร มูลนิธิ หรือ สมาคมต่างๆ ในเครือข่ายการยกย่องให้รางวัลครูเป็นผู้มีสิทธิ์ เสนอชื่อผู้สมควรได้รับการยกย่องประกาศเกียรติคุณให้เป็นครู แห่งชาติ ครูต้นแบบ ครูแนวใหม่ และครูภูมิปัญญาไทย

4.7 ในการพิจารณาครูผู้สมควรได้รับการ ยกย่องให้รางวัลให้ พิจารณาตามเกณฑ์มาตรฐาน 7 ประการ ต่อไปนี้

- 1) การครองตนของครู
- 2) การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 3) การมีความสามารถทางวิชาการ

- 4) การจัดการเรียนการสอน
- 5) การมีพัฒนาการของผู้เรียน
- 6) การพัฒนาโรงเรียน
- 7) การประสานงานกับชุมชน

4.8 ให้รีบเร่งปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- 1) ออกกฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
- 2) ออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการยกย่องให้รางวัลครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
- 3) ออกพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมยกย่องให้รางวัลครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
- 4) แก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติครู พ.ศ.2488 และฉบับปรับปรุง 2523 โดยให้ศูนย์ส่งเสริมได้ดำเนินการยกย่องให้รางวัลครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 55 วรรคสอง

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความหมายของครู

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดนิยามของผู้สอน ครู และคณาจารย์ไว้ดังนี้

“ผู้สอน” หมายความว่า ครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาระดับต่างๆ

“ครู” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน

“คณาจารย์” หมายความว่า บุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการสอนและการวิจัยในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาของรัฐและเอกชน

ครูในความหมายนี้จึงเป็นบุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักในด้านการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีหรือการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเทศไทยมีครูประมาณ 6 แสนคน คิดเป็นร้อยละ 1

ของประชากรซึ่งเป็นไปในสัดส่วนเดียวกันของโลกที่มีครูประมาณ 60 ล้านคน (มนตรี จุฬารัตนทล : 2542)

ครูในความหมายนี้เป็นที่เข้าใจของคนไทยทั่วไปก็คือเป็นครูโดยอาชีพ กล่าวคือ มีอาชีพสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน นอกจากนี้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดให้มีการศึกษาตามอัธยาศัย ครูในบทบาทของการศึกษาตามอัธยาศัยย่อมมีความแตกต่างออกไปจากครูในระบบและนอกระบบโรงเรียน ครูในอนาคตย่อมอาจมีหลายกลุ่มแตกต่างหลากหลายกันไป รุ่ง แก้วแดง (2540) ได้กล่าวว่าครูในอนาคตมี 5 ประเภท คือ

1. ครูโดยวัฒนธรรม หมายถึง ผู้สั่งสอนเยาวชนในรูปแบบการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งมีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และจะมีต่อไปในอนาคต ได้แก่ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย พระภิกษุสงฆ์ รวมทั้งผู้ทรงภูมิปัญญาในท้องถิ่น เป็นต้น

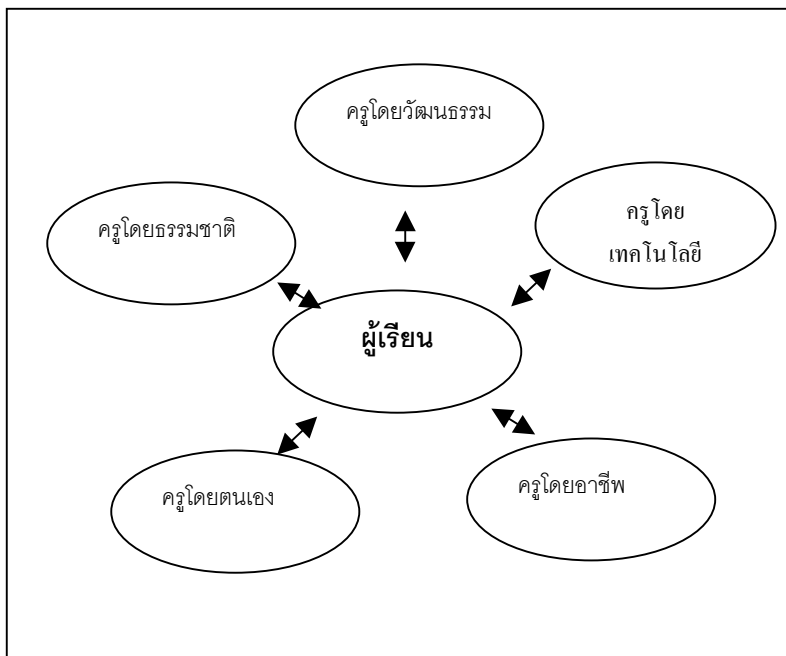
2. ครูโดยอาชีพ หมายถึง ผู้ประกอบอาชีพครู ซึ่งสำเร็จการศึกษามาจากสถาบันการผลิตครูหรือสถาบันอื่นๆ ซึ่งในอนาคต (20 สิงหาคม 2545) บุคคลที่จะเป็นครูได้ต้องมีใบประกอบวิชาชีพครู ดังระบุในมาตรา 53 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

3. ครูโดยธรรมชาติ หมายถึง ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ และการเรียนรู้แก่นมนุษย์

4. ครูโดยเทคโนโลยี หมายถึง เทคโนโลยีสารสนเทศที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว หลากหลาย และไร้พรมแดน เทคโนโลยีจะมีบทบาทและมีความสำคัญในการเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ และช่วยให้การเรียนรู้ด้วยตนเองของแต่ละบุคคลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

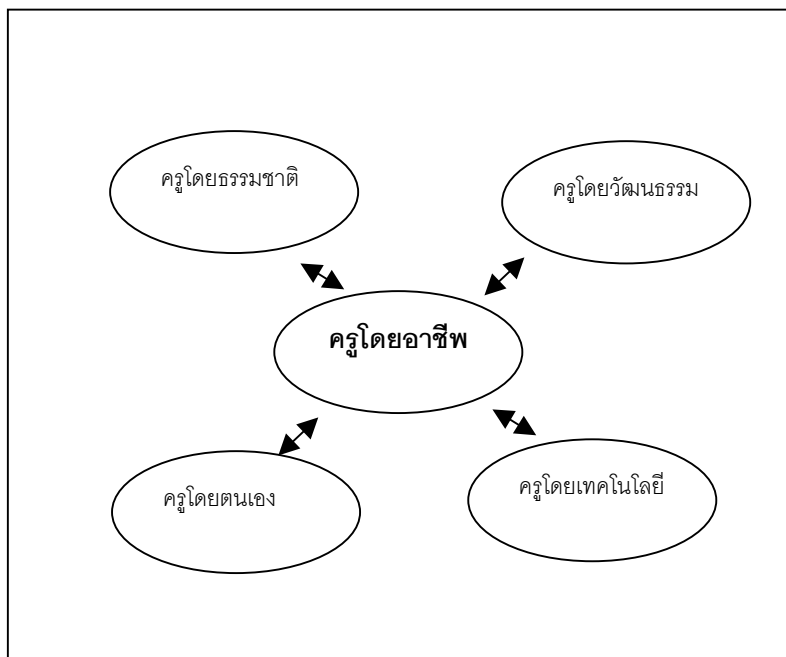
5. ครูโดยตนเอง หมายถึง บุคคลผู้มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนสามารถสอนและแนะนำเตือนสติตนเองหรือการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ อันเป็นจุดหมายสูงสุดของการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนมีนิสัยเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือเป็นครูโดยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนนั้นเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

แผนภูมิครูในอนาคตสรุปได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 1.1 ครูในอนาคต

เพื่อให้ครูโดยอาชีพเป็น “ครูมืออาชีพ” ยังคงมีบทบาทและมีความสำคัญตามหลักการ “คนยอมโตกับคน” ในการพัฒนาอบรมบ่มนิสัยให้ได้เยาวชนที่เป็นคนดีและคนเก่ง ครูโดยอาชีพจึงต้องทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานเชื่อมโยงครูประเภทอื่นๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากครูโดยธรรมชาติ ครูโดยเทคโนโลยี ครูโดยวัฒนธรรม และครูโดยตนเอง ดังแผนภูมิดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1.2 การประสานเชื่อมโยง
ของครูประเภทต่างๆ โดยมีครูโดยอาชีพเป็นศูนย์กลาง

1.2 ความสำคัญ

ครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญและมีบทบาทมากที่สุดในการ
กระบวนการจัดการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาจะสำเร็จได้ต้อง
อาศัยการปฏิรูปครูเป็นสำคัญ

ความสำคัญของครูปรากฏในพระราชดำรัสและพระบรม
ราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
มหาราช ดังได้อัญเชิญมา ณ ที่นี้

“...หน้าที่ครูมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นหน้าที่
ปลูกฝังความรู้ ความคิด และจิตใจของเยาวชน ผู้เป็นครู
จึงจัดได้ว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญมากในการสร้างสรรค์
บันดาลอนาคตของชาติบ้านเมือง...”

พระบรมราโชวาทของ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช

22 ตุลาคม 2513

ผู้เป็นครูจะต้องถือหน้าที่เป็นอันดับแรก คือสั่งสอน
อบรมอนุชนให้ได้ผลแท้จริงทั้งในด้านวิชาความรู้ ทั้งใน
ด้านจิตใจ และความประพฤติ ทั้งต้องคิดวางแผนของแต่ละ
คนกำลังทำอยู่นี้ คือ ความเป็นความตายของประเทศ
เพราะอนุชนที่มีความรู้ มีความคิดเท่านั้นที่จะรักษาชาติ
บ้านเมืองไว้ได้

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช

ในโอกาสที่นายบุญถิ่น อัตถากร

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

นำครูและนักเรียนในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม

จากภาคใต้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

วันจันทร์ที่ 21 กุมภาพันธ์ 2515

“ความเป็นครูเป็นของมีค่า ความเป็นครู
หมายถึง การมีความรู้ดี ประกอบด้วยหลักวิชาที่ถูกต้อง
แน่นแฟ้น และแจ่มแจ้งแก่ใจ กอปรทั้งคุณความดี และ
ความเอื้ออารีปรารถนาดีที่จะถ่ายทอด เพื่อแผ่ให้แก่ผู้อื่น
ได้มีความรู้ความเข้าใจที่ดีด้วย...”

พระบรมราชาโชวาทของ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช

25 ตุลาคม 2522

“...แต่โบราณกาลมา ครูได้รับการเคารพ กราบไหว้อย่างเต็มที่เพราะว่าเป็นผู้ที่ให้ความรู้มา ปัจจุบันนี้ ครูส่วนมากถือการสอนเป็นอาชีพสำหรับหาเงินเพราะว่าถูกสถานการณ์ต่างๆ บังคับ คือ ต้องมีอยู่ มีกิน อันนี้ก็ขัดกัน แต่ถึงอย่างไร ก็ยังรู้สึกว่าคุณจะสามารถสอนอย่างเก่าได้ โดยที่ครูต้องทำตัวให้เป็นครูที่น่าเคารพ แม้จะผิดเคืองก็ยังกัดฟันสอน และแจกจ่ายความรู้ออกไปดังนี้ ก็จะได้ความเคารพจากลูกศิษย์และการสอนก็จะง่ายขึ้น แต่ว่าต้องวางตัวให้เป็นครูที่แท้ การฝึกหัดครูจะต้องย้ำในข้อที่ว่า ถ้าครูทำตัวเป็นครู จะทำให้นักเรียน ให้ลูกศิษย์นับถือเป็นทุน แต่ว่าถ้าทิ้งความเป็นครูโดยที่ท้อใจ โดยที่ยอมแพ้สถานการณ์ ก็ทำให้ลูกศิษย์มีความเคารพไม่ได้ และสอนไม่ได้...”

“...ขอให้ครูทุกคนพยายามรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของการเป็นครูแล้วถ่ายทอดให้แก่ครูที่ฝึกหัดอยู่เท่าที่จะทำได้ เพื่อให้บ้านเมืองเป็นบ้านเมือง ให้ประชาชนพลเมืองเป็น

คน คือ มีความรู้และมีจิตใจที่สูง ไม่เบียดเบียนกัน จะทำให้ส่วนรวมอยู่ได้เป็นปึกแผ่นนั้น ครูทั้งหลาย ก็นับว่าได้ทำหน้าที่อย่างกล้าหาญ อย่างฉลาด และจะเป็นความดีเป็นส่วนรวมของคณะครู...”

พระบรมราชาโฆวาทของ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช

24 กรกฎาคม 2513

25

ครูเป็นความหวังและอนาคตของชาติ ครูที่ดีที่สุดเป็นจุดเริ่มต้นของโรงเรียนที่ดีที่สุดดังกล่าวต่อไปนี้

“ครูเป็นเมล็ดพืชพันธุ์แห่งความดีงาม ครูเป็นความหวัง ครูเป็นพลัง และเป็นอนาคตของชาติ ครูที่ดีที่สุดจะทำให้เกิดโรงเรียนที่ดีที่สุด และโรงเรียนที่ดีที่สุด จึงจะสร้างเยาวชนที่ดีที่สุดได้ อีกทั้งครูเป็นผู้สร้างความสามัคคีและสร้างความมั่นคงของชาติ ดังนั้นครูจึงเป็นความหวังและอนาคตของชาติ”

(รุ่ง แก้วแดง, 2542)

“สังคมไทยต้องการครูดี ครูเก่ง ครูที่มีความรัก และศรัทธาในอาชีพครู รับผิดชอบต่อหน้าที่ ชยัน อดทน และ

ทำงานหนัก พุ่มเทให้กับการเตรียมแผนการสอน การจัดทำสื่อการสอน จัดกิจกรรมให้เด็กได้ฝึกกระบวนการคิด ฝึกการปฏิบัติและเรียนอย่างมีความสุข ครูเช่นนี้สมควรได้รับการยกย่องและให้รางวัลเพื่อให้เมล็ดพันธุ์แห่งความดีงามของครูดีครูเก่งได้แผ่ขยายเต็มแผ่นดิน อันจะส่งผลให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จตามความหวังและความฝันของนักการศึกษาและคนไทยทุกคน”

รุ่ง แก้วแดง ในครูแห่งชาติ, 2542

“ถ้าเราจะมีโรงเรียนที่ดีที่สุดก็ต้องมีครูที่ดีที่สุดก่อน เช่นเดียวกับตัวเขาเอง หากเขามีครูที่ไม่ดี ก็ไม่มีวันที่จะเป็นเช่นวันนี้ได้”

(ในบทบัญญัติ 10 ประการที่สำคัญของ
ประธานาธิบดี บิล คลินตัน)

ในด้านบทบาทของครู ครูมีหน้าที่สำคัญ คือ การพัฒนาคน ยกย่องคุณภาพของคน ยกย่องวิญญานของมนุษย์ ครูเป็นผู้สร้างผู้ยิ่งใหญ่ สร้างคนดีคนเก่งคนจริงคนกล้าให้แผ่นดิน ดังคำกล่าวและคำกลอนต่อไปนี้

“เนื่องจากกำลังประสบปัญหาคุณภาพของคน
จึงต้องสร้างระบบการศึกษา
เพื่อทำให้คนไทยเป็นพลเมืองดี
มีคุณธรรม จริยธรรม
โดยเน้นที่การพัฒนาครู
ซึ่งที่ผ่านมาระบบการศึกษาถูกครอบงำโดยครู
ต่อไปจะต้องเปลี่ยนแนวความคิด
ครูคนไหนสอนดี
ถนัดการสอนให้คนเป็นคนดีให้แกสอนต่อไป
คนไหนที่สามารถบริหารได้เท่านั้น
ถึงเอาขึ้นมาเป็นผู้บริหาร”
(มติชนรายวัน พุทธศักราชที่ 11 กรกฎาคม 2534
อ้างใน คมวาทะ นายอานันท์ ปันยารชุน : 2536)

ใครคือครูครูคือใครในวันนี้

ใช้อยู่ที่ปริญญาหมาศาล

ใช้อยู่ที่เรียกว่าครูอาจารย์

ใช้อยู่ที่นานสอนนานในโรงเรียน

ครูคือผู้ชี้[้]นำทางความคิด

ให้รู้[้]ถูก[้]รู้[้]ผิดคิดอ่านเขียน

ให้รู้[้]ทุก[้]ข[้]รู้[้]ยากหากเพียร

ให้รู้เปลี่ยนแปลงผู้สร้างงาน

ครูคือผู้ยกระดับปัญญาคนมนุษย์

ให้สูงส่งกว่าสัตว์เดรัจฉาน

ครูคือผู้สั่งสมอุดมการณ์

มีดวงมานเพื่อมวลชนในตนเอง

ครูจึงเป็นนักสร้างผู้ยิ่งใหญ่

สร้างคนจริงสร้างคนกล้าสร้างคนเก่ง

สร้างคนให้ได้เป็นตัวของตัวเอง

ขอมอบเพลงนี้มาบูชาครู

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์

โดยสรุป ครูเป็นผู้สร้างสรรคอนาคตของชาติ ครูเป็นผู้
รักษาชาติ ครูเป็นเมล็ดพันธุ์แห่งความดีงาม ครูที่มีความเป็นครู
จึงเป็นความหวัง เป็นพลัง และเป็นอนาคตของชาติ ครูจึงมีบทบาท
เป็นผู้สร้างที่ยิ่งใหญ่ สร้างคนดี คนเก่งและคนกล้าให้แผ่นดิน
ดิน

สุจริต เพียรชอบ (2537) ได้กล่าวถึงบทบาทที่สำคัญยิ่ง
ของครูในการพัฒนาประเทศ ซึ่งสามารถสรุปได้ 12 ประการ คือ

1. พัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีระดับสติปัญญาสูงขึ้น มีความรู้ในสรรพวิทยาการต่างๆ โดยที่ควรมีบทบาทในการกระตุ้นและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้มากกว่าเป็นผู้บอกความรู้
2. จัดสร้างสถานการณ์เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกคิด มีเหตุมีผลและรู้จักใช้วิจารณญาณจนเป็นกิจนิสัย
3. ปลุกฝังลักษณะนิสัยที่สำคัญ เช่น การมีวินัยในตนเอง การตรงต่อเวลา ความขยันหมั่นเพียร มานะอดทน ซื่อสัตย์สุจริต การทำงานหนัก ความรักและมุ่งมั่นในงาน ซึ่งครูควรเป็นตัวอย่างของการแสดงลักษณะนิสัยที่ดีงามเหล่านี้
4. การปลุกฝังค่านิยมและมโนทัศน์ที่ถูกต้องให้กับนักเรียน เช่น การนิยมความดีมากกว่าการนิยมวัตถุ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว เป็นต้น
5. การปลุกฝังความเป็นนักประชาธิปไตยให้แก่นักเรียน ซึ่งสำคัญยิ่งต่อประเทศไทยที่มีการปกครองระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุข
6. การบริการวิชาการแก่ประชาชนในท้องถิ่น เป็นบทบาทที่สำคัญประการหนึ่งของครูโดยเฉพาะในเรื่องการพัฒนาอาชีพ และความเป็นอยู่ของประชาชน
7. การปลุกฝังทักษะและเจตคติด้านอาชีพให้นักเรียน ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ และการลงมือปฏิบัติจริง

8. การปลูกฝังวัฒนธรรมอันดีงามของไทย เพื่อให้นักเรียนได้ซึมซับและสืบสานวัฒนธรรมอันดีงามของไทยสืบไปด้วย

9. บทบาทในการพัฒนาสังคม เมื่อครูเข้าไปเกี่ยวข้องกับชุมชนใดก็ต้องพยายามหาแนวทางที่จะพัฒนาชุมชนนั้นๆ ให้ดีขึ้นด้วย

10. บทบาทในการแก้ปัญหาชุมชน ครูควรมีบทบาทในการแก้ไขปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้น ครูอาจทำตัวเป็นตัวกลางติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้มาดำเนินการช่วยเหลือ อีกทั้งกระตุ้นให้ชุมชนได้พยายามรวมพลังแก้ไขปรับปรุงชุมชนของตนเองด้วย

11. การให้ความรู้เกี่ยวกับการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ตลอดจนการสงวนทรัพยากรธรรมชาติ ครูมีบทบาทในการให้ความรู้แก่นักเรียน ตลอดจนประชาชนในการใช้และการสงวนทรัพยากรธรรมชาติ อันเป็นสมบัติล้ำค่าของประเทศ

12. บทบาทของครูในการธำรงความมั่นคงของประเทศ ครูควรรหาโอกาสสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้เกิดขึ้น ทั้งนี้เป็นการพัฒนาคนและเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่ประเทศด้วย

1.3 การยกย่องครู

การยกย่องให้รางวัลครูเป็นการให้กำลังใจสร้างพลังให้ครูในการพัฒนาเยาวชนและพัฒนาชาติ ซึ่งเป็นคุณลักษณะอย่างหนึ่งของสังคมไทยในเรื่องนี้ จึงขออัญเชิญพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช เมื่อ 19 ธันวาคม 2531 ความว่า

“ไทยเรายกย่องครูมาก สงเคราะห์ครูเข้าในบุพการี รองจากบิดามารดา ไม่ว่าผู้ใด แม้มียศศักดิ์ มีอำนาจเพียงใด ก็ยังยำเกรงเชื่อฟังครู ไม่ลบหลู่ ไม่ลืมครู เพราะเรารู้ว่า ครูเป็นผู้ปลูกฝังทั้งด้านความรู้และความคิดให้แก่มาร เป็นผู้ที่ปั้นเราให้เป็นคนดีมีประโยชน์...”

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 55 วรรคสอง ได้กำหนดให้ มีกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนงานริเริ่มสร้างสรรค์ ผลงานดีเด่น และเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจึงเห็นสมควรให้มีการวิจัยเอกสารเพื่อพัฒนานโยบายการยกย่องครูผู้มีผลงานดีเด่น ตลอดจนมาตรการที่นำไปสู่การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 55 วรรคสอง ดังกล่าว ซึ่งในรายงานฉบับนี้ตามข้อกำหนดลักษณะและ

เงื่อนไขการดำเนินงานโครงการพัฒนานโยบายเรื่องการยกย่องครูผู้มีผลงานดีเด่นเท่านั้น ทั้งนี้ยังไม่ครอบคลุมคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ดังที่ระบุไว้ในมาตรา 55 วรรคสอง

1.4 วัตถุประสงค์

1.4.1 เพื่อพัฒนานโยบายเกี่ยวกับการยกย่องครูผู้มีผลงานดีเด่นและมาตรการที่นำไปสู่การ ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยการพัฒนาองค์ความรู้ และสร้างยุทธศาสตร์การดำเนินงานจากการศึกษา รวบรวมความคิดและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งรูปแบบและวิธีการดำเนินงาน ยกย่องครูและบุคลากรวิชาชีพอื่น ในประเทศและต่างประเทศ ดังนี้

- 1) วิธีการเข้ารับการคัดเลือก
- 2) กำหนดเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัด
- 3) วิธีการคัดเลือก
- 4) รางวัลและสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับ
- 5) ภาวะผูกพันที่ผู้ได้รับการยกย่อง จะต้องดำเนินการเพื่อพัฒนาวิชาชีพ / สังคม
- 6) แนวทางการเชื่อมโยงการยกย่องครูของหน่วยงาน/องค์กรต่างๆ ในประเทศไทยให้ต่อเนื่องกันเป็นบันไดวิชาชีพครู

- 7) การดำเนินงานเพื่อประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะส่งผลให้นโยบายดังกล่าว สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้
- 8) การออกและปรับปรุงระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1.4.2 เพื่อเผยแพร่แนวคิดเรื่องนี้ต่อครู บุคลากรที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน โดยรับฟังข้อคิดเห็นเพื่อพัฒนานโยบายและจัดทำมาตรการที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ อันจะส่งผลให้นโยบายตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้รับการยอมรับและสามารถนำไปปฏิบัติได้ทุกฝ่าย

1.5 เป้าหมาย

ได้รายงานการพัฒนานโยบายโดยมีการวิจัยเปรียบเทียบการยกย่องและ/หรือให้รางวัลครูและบุคลากรในวิชาชีพต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ พร้อมทั้งเสนอแนะนโยบายการยกย่องครูในประเทศไทย และมาตรการที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้

1.6 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาเอกสารเพื่อพัฒนานโยบายและมาตรการในการยกย่องครูผู้มีผลงานดีเด่น ทั้งนี้ยังไม่รวมถึงคณาจารย์ และ

บุคลากรทางการศึกษาตามคำจำกัดความของพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

1.7 วิธีการดำเนินงาน

1.7.1 ศึกษาเอกสาร จากประสบการณ์การยกย่องครู
และบุคลากรในวิชาชีพอื่นที่ดำเนินการโดยหน่วยงาน/องค์กร
ต่างๆ สืบค้นข้อมูลจากระบบอินเทอร์เน็ต หรือโดยวิธีอื่น
ประมวลสรุป และสังเคราะห์ กำหนดแนวทางการยกย่องครู
สำหรับประเทศไทย ประสานหน่วยงาน/องค์กรที่มีการยกย่องครู
ให้เชื่อมโยงกันเป็นบันไดวิชาชีพครู

1.7.2 ประชุมสัมมนาหน่วยงานที่ดำเนินการยกย่องครู
และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำเสนอผลการวิจัย นโยบายและ
มาตรการ

1.7.3 ปรับแก้เอกสาร และประสานงานกับหน่วยงาน
ตาม 1.7.2 เพื่อให้เกิดการยอมรับและการประสานงานร่วมกัน

1.7.4 นำเสนอต่อที่ประชุม รับฟังความคิดเห็นใน
กรุงเทพฯ และใน 4 ภูมิภาค

1.7.5 ดำเนินการและประสานงานในการทำการสำรวจ
ความคิดเห็น

1.7.6 สรุปผลการรับฟังและการสำรวจความคิดเห็นมา
ปรับแก้ไขร่างนโยบาย

1.7.8 ปรับแก้ไขรายงานให้ถูกต้อง

1.7.9 นำเสนอคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และ
คณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษา

1.8 สรุป

ในบทนี้ได้กล่าวถึงความหมาย บทบาท และความสำคัญ
ของครูในการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาประเทศ การวิจัย
เอกสารเล่มนี้มุ่งพัฒนานโยบาย และมาตรการเกี่ยวกับการยก
ย่องครูผู้มีผลงานดีเด่น ซึ่งจะนำไปสู่การออกกฎกระทรวง อัน
เป็นการดำเนินการรองรับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 มาตรา 55 วรรคสอง ต่อไป

บทที่ 2

รูปแบบและวิธีการยกย่องครูในต่างประเทศ

2.1 ประเทศออสเตรเลียและประเทศนิวซีแลนด์

รางวัลความเป็นเลิศทางการสอนระดับชาติ (The National Excellence in Teaching Awards : NEITA)

2.1.1 แนวความคิด

Sir Gustav Nossal SAC ผู้สนับสนุนรางวัลความเป็นเลิศทางการสอนระดับชาติ ซึ่งจัดการให้รางวัลความเป็นเลิศทางการสอนระดับชาติแก่ครูในประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ได้กล่าวว่า

“...รางวัลนี้เป็นการยกย่องที่เป็นรูปธรรมสำหรับครูผู้มีผลงาน ซึ่งจะมีผลต่อการสร้างสรรค์ประเทศของเราในอนาคต รางวัลในปี ค.ศ. 1998 จะเป็นกรณีตัวอย่างของภูมิปัญญาที่เด่นชัดของชาวออสเตรเลีย-

เลียและนิวซีแลนด์ รางวัลนี้มอบให้แก่ผู้เป็นครูดีเลิศและยังเป็นผู้นำชุมชนด้วย ครูที่ได้รับรางวัลและการยกย่องจากมูลนิธินี้จะเป็นสิ่งจูงใจให้เยาวชนที่เก่งเข้ามาสู่อาชีพครู นอกจากนี้จะเป็นสิ่งค้ำประกันว่ามาตรฐานความเป็นเลิศทางการสอนของเราจะได้รับการส่งเสริมต่อไปในอนาคต”

นอกจากนี้ Mr. Terry O' Connell ซึ่งเป็นประธานมูลนิธิได้กล่าวว่า

“...เราตระหนักว่าเราจำเป็นจะต้องยกระดับวิชาชีพครู และส่งเสริมความเป็นเลิศทางการสอน เราเชื่อว่ามี ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่ชุมชน โรงเรียนในท้องถิ่น ควรจะเป็นบุคคลที่เสนอชื่อครูที่ดีที่สุดของเขา เราได้ พัฒนารางวัล People's Choice เพื่อที่ว่าผู้ปกครองและนักเรียนจะได้แสดงความขอบคุณครูของเขา ครูส่วนใหญ่ จะรู้สึกตื่นเต้นต่อความสำเร็จและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

ผมจำได้ว่าครูคนหนึ่งจากนิวซีแลนด์บรรยาย ถึงความรู้สึกที่ได้รับรางวัลระดับเขตว่าเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่ ที่สุดในชีวิต ครูอีกคนหนึ่งกล่าวถึงเกียรติยศที่ตามมา หลังจากได้รับรางวัลและผลกระทบเชิงบวกต่อนักเรียน ครู และโรงเรียนของเขา

ประชาชนชาวนิวซีแลนด์ยอมรับรางวัลสำหรับความเป็นเลิศทางการสอนระดับชาตินี้ และเห็นความจำเป็นในการส่งเสริมวิชาชีพครู เน้นการพัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมความสำเร็จของครู ตลอดจนเพื่อรักษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา เห็นว่าครูเป็นผู้อบรมและพัฒนาจิตใจ เป็นผู้นำในอนาคตของพวกเขา ฉะนั้นครูจึงสมควรได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และได้รับการยอมรับในการปฏิบัติงานตามวิชาชีพครู”

2.1.2 รูปแบบและวิธีการ

รางวัลความเป็นเลิศทางการสอนระดับชาติ (NEITA) เป็นรางวัลระดับชาติรางวัลเดียวสำหรับครูในออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ รางวัลนี้เป็นผลการริเริ่มของกลุ่ม ASG (The Australian Scholarships Group) ซึ่งเป็นกลุ่มที่ให้ทุนการศึกษาที่ใหญ่ที่สุดในออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ รางวัลความเป็นเลิศทางการสอนระดับชาตินี้ได้ดำเนินการครั้งแรกในออสเตรเลียในปี ค.ศ. 1994 และในนิวซีแลนด์ในปี ค.ศ.1996 รางวัลนี้ดำเนินการโดยมูลนิธิรางวัลความเป็นเลิศทางการสอนระดับชาติ มูลนิธินี้เป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรและมีวัตถุประสงค์หลักในการส่งเสริมความเป็นเลิศทางการสอน

มูลนิธิรางวัลความเป็นเลิศทางการสอนระดับชาติ มี
วัตถุประสงค์ 6 ประการ คือ

1) ส่งเสริมและสนับสนุนความเป็นเลิศทางการสอน
ในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลาย

2) รักษาและยกระดับความเชื่อมั่นของชุมชนที่มีต่อ
วิชาชีพครู

3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาวิชาชีพครูใน
ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษา
ตอนปลาย

4) ยอมรับครูที่มีความสามารถในการสอนเป็นเลิศ
และมีบทบาทในการสร้างความก้าวหน้าทางการศึกษา

5) ให้อำนาจและรางวัลแก่ครูที่อุทิศตนต่อวิชาชีพ และ
สร้างความเป็นเลิศทางวิชาชีพครู

6) ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข
รางวัลนี้จะพิจารณาจากรายชื่อครูที่ได้รับการเสนอชื่อจากนัก
เรียน และผู้ปกครอง โดยรางวัลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ครูระดับ
ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น และครูระดับมัธยมศึกษาตอน
ปลาย

สำหรับหลักเกณฑ์ในการเสนอชื่อผู้สมควรได้รับรางวัลความเป็น
เลิศทางการสอนระดับชาติมีดังนี้

1) ครูที่มีสิทธิได้รับการเสนอชื่อ

ครูที่สอนเต็มเวลาในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย จะต้องสอนในโรงเรียนในออสเตรเลีย หรือนิวซีแลนด์มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

2) ต้องเสนอชื่อครูตามที่กำหนดไว้

รางวัลที่กำหนดไว้มี 2 ประเภท ตามระดับการสอนดังกล่าวแล้ว แต่ถ้าเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาพิเศษ ก็อาจจะเสนอแยกไว้ต่างหาก โดยระบุกลุ่มอายุของนักเรียนที่สอนด้วย

3) ประเภทของโรงเรียน

ไม่มีความแตกต่างของประเภทโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนของรัฐ หรือเอกชน โรงเรียนขนาดใหญ่ หรือโรงเรียนขนาดเล็ก และจำนวนสาขาวิชาต่างๆ ในหลักสูตร

4) ผู้มีสิทธิเสนอชื่อครูที่สมควรได้รับรางวัล

ในระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาตอนต้น จะเสนอชื่อโดยผู้ปกครองของนักเรียน และมีผู้ปกครองอื่นสนับสนุนครูที่ได้รับการเสนอชื่อจะต้องสอนนักเรียนที่ผู้ปกครองเป็นผู้เสนอชื่อด้วย ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ถ้าผู้ปกครองเป็นผู้เสนอชื่อ ซึ่งจะต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองอื่นที่ไม่ได้มาจากครอบครัวเดียวกัน และมีนักเรียนในโรงเรียนนั้น 2 คน สนับสนุน ถ้าผู้เสนอชื่อเป็นนักเรียน ผู้สนับสนุนการเสนอชื่อต้องเป็นนักเรียนอีกคนหนึ่ง และผู้ปกครองอีก 2 คน ซึ่งมาจากคนละครอบครัว

5) ไม่มีสิทธิจะเป็นผู้เสนอชื่อหรือผู้สนับสนุน คือ ครูใหญ่ และครู ยกเว้นเป็นผู้ปกครอง รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของ ASG และองค์กรต่างๆ และเจ้าหน้าที่ที่สนับสนุนการให้รางวัลความเป็นเลิศทางการสอนระดับชาติ (The NEITA Program)

6) มูลนิธิไม่เปิดเผยผู้เสนอชื่อยกเว้นจะได้รับอนุญาตให้เปิดเผยได้

รางวัลความเป็นเลิศทางการสอนระดับชาติแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

(1) ระดับประกาศนียบัตร จะมอบให้ครูทุกคนที่ได้รับการเสนอชื่ออย่างถูกต้อง และได้ผ่านขั้นตอนการพิจารณาให้รางวัล

(2) รางวัลระดับเขต มีคณะกรรมการวิเคราะห์ ทบทวนเอกสารและผลงานของครูที่ได้รับการเสนอชื่อทั้งหมด แล้วคัดเลือกครูในแต่ละประเภท ประเภทละ 10 คน ครูทั้ง 20 คนจะได้รับโล่เกียรติยศ พร้อมทั้งมีรางวัลสำหรับโรงเรียนด้วย โดยจัดพิธีมอบโล่เกียรติยศและรางวัลในงานเลี้ยงอาหารกลางวัน

(3) รางวัลระดับชาติ คณะกรรมการจะพิจารณาครูที่ได้รับการคัดเลือกทั้ง 20 คน เพื่อพิจารณาให้ได้รับรางวัลระดับชาติ โดยให้นำเสนอผลงานไม่เกิน 3,000 คน เกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอน คณะกรรมการจะคัดเลือกครูในแต่ละประเภท

ประเภทละ 3 คน รวมเป็น 6 คน ให้ได้รับถ้วยรางวัลผู้สอนดีเด่น
ในโรงเรียนในนิเวศน์

(4) รางวัล 5,000 ดอลลาร์ เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครู โดยให้ครูทั้ง 6 คน เขียนโครงการพัฒนาวิชาชีพครู คณะกรรมการจะคัดเลือกครูประถมศึกษาศึกษาหรือมัธยมศึกษา ตอนต้น 1 คน และครูมัธยมศึกษาตอนปลาย 1 คน เพื่อรับ รางวัลเป็นเงินคนละ 5,000 ดอลลาร์ สำหรับใช้ในการดำเนินการพัฒนาวิชาชีพครูตามโครงการที่นำเสนอ ในส่วนของ โรงเรียนที่ครูทั้งสองประจำอยู่ก็จะได้รับเงินทุน โรงเรียนละ 2,000 ดอลลาร์ เพื่อใช้ในการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียน กระบวนการให้รางวัลครู และโรงเรียนที่ครูสังกัดนี้ เป็นการชี้ให้เห็นถึงความร่วมมือระหว่างครูและโรงเรียนเพื่อบรรลุความเป็น เลิศทางการสอน

ในการเสนอรายชื่อครูที่สมควรได้รับรางวัลความเป็นเลิศทาง การสอนระดับชาติ ผู้เสนอจะต้องเขียนเหตุผลสนับสนุนการเสนอชื่อ 3 ข้อ พร้อมทั้งแนบหลักฐานการสนับสนุนการเสนอชื่อด้วย

2.2 ประเทศฮ่องกง (สุรศักดิ์ หลาบมาลา : 2542)

รางวัลความเป็นเลิศของครู

2.2.1 แนวความคิด

คณะกรรมการการศึกษาของประเทศฮ่องกง เสนอแนะ ว่าควรส่งเสริมวัฒนธรรมความมีคุณภาพทางการศึกษา การ

ปฏิบัติงานและผลงานดีเด่นของครูและโรงเรียน ให้มีโอกาสรับรางวัลจากกองทุนคุณภาพการศึกษา รางวัลเพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศของครู และของโรงเรียนในฮ่องกง ซึ่งนับว่าเป็นการขยายประสบการณ์ที่สำคัญ และเป็นการส่งเสริมความดีเด่นของภาคการศึกษาทั้งฮ่องกง ทั้งนี้เราเชื่อว่ารางวัลความเป็นเลิศของครูและโรงเรียนจะเป็นโอกาสให้ครูและโรงเรียนตรวจสอบตนเองว่ามีจุดยืนอยู่ตรงไหน และจะได้มีการติดตาม ผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ในการทำงานของครูและโรงเรียน รางวัลความเป็นเลิศทางการสอนระดับชาติของครูและโรงเรียนไม่เพียงแต่เป็นการยกย่องและให้รางวัลผลงานดีเด่นทางการสอนเท่านั้น แต่จะเป็นจุดเริ่มต้นของการตรวจสอบหาจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเอง ในการจัดทำแผนเพื่อพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาให้จงได้

2.2.2 รูปแบบและวิธีการ

1) วัตถุประสงค์

ให้รางวัลปีละ 1 ครั้ง เพื่อยกย่องและให้รางวัลแก่ครูและครูใหญ่ ผู้มีความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานในสาขาวิชาชีพครู สำหรับวัตถุประสงค์เฉพาะของรางวัลความเป็นเลิศของครู ได้แก่ ส่งเสริม ยกย่อง แสดงความนับถือ และความชื่นชมในตัวครู กระตุ้นเตือนให้เกิดความสนใจในวิชาชีพครู และส่งเสริมคุณภาพการสอนและวิชาชีพครู

2) ประเภทรางวัล

รางวัลความเป็นเลิศของครูจะให้ครูและครูใหญ่ที่มีผลงานความเป็นเลิศในสาขาวิชาต่างๆ รวมทั้งด้านวิชาชีพ การสอน การพัฒนานักเรียน การพัฒนาโรงเรียน และการช่วยเหลือภาคการศึกษาและชุมชน ในแต่ละปีจะมีครูที่ได้รับรางวัลนี้ ประมาณ 10 คน

นอกจากนี้คณะกรรมการยังพิจารณาให้รางวัลผู้ได้รับการเสนอชื่อเข้ารับรางวัลความเป็นเลิศของครูที่มีผลงานดีเด่นเฉพาะด้าน ดังนี้ คือ รางวัลสำหรับวิชาชีพ รางวัลสำหรับการสอน รางวัลสำหรับการพัฒนานักเรียน รางวัลสำหรับการพัฒนาโรงเรียน และรางวัลสำหรับการช่วยเหลือภาคการศึกษาและชุมชน โดยแต่ละปีครูประมาณ 5 คน จะได้รับรางวัลแต่ละประเภทดังกล่าว

3) สิทธิในการสมัคร

ครูที่ทำการสอนเต็มเวลา หรือครูใหญ่ ผู้มีประสบการณ์ในการสอนติดต่อกันอย่างน้อย 5 ปี คือสอนระดับอนุบาล ประถม มัธยม โรงเรียนพิเศษ หรือโรงเรียนภาคค่ำในฮ่องกง จะมีสิทธิสมัครเพื่อรับรางวัลความเป็นเลิศของครู สำหรับผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานจะต้องได้รับการรับรองจากนายจ้างปัจจุบันหรือนายจ้างในอดีต

ผู้ที่ได้รับรางวัลความเป็นเลิศของครูในปีนี้ จะไม่มีสิทธิได้รับการเสนอชื่อเพื่อรับรางวัลในปีต่อไป ส่วนผู้ชนะ

ประเภทรางวัลพิเศษ จะได้รับอนุญาตให้สมัครในปีต่อไปได้ แต่ จะไม่ได้รับการพิจารณาให้รับรางวัลเดิมซ้ำอีก

4) รางวัล

ผู้ที่ได้รับรางวัลความเป็นเลิศของคุณจะได้รับถ้วยรางวัล ประกาศนียบัตร และทุนสำหรับการฝึกอบรมหรือการไป ดูงานด้านการศึกษาไม่เกิน 25,000 เหรียญฮ่องกง และจะได้รับ รางวัลเงินสดอีก 25,000 เหรียญฮ่องกง ผู้ที่ได้รับรางวัลนี้มีสิทธิที่ จะลาไปศึกษาดูงานหรือไปฝึกอบรมเป็นเวลา 2 สัปดาห์ โดยจะ ได้รับเงินเดือนตามปกติ โรงเรียนซึ่งครูที่ได้รับรางวัลความเป็น เลิศของคุณนี้ จะได้รับเกียรติบัตรเพื่อเป็นเกียรติแก่ผลงานของคุณ ผู้ นั้นด้วย

ผู้ได้รับรางวัลประเภทอื่นๆ จะได้รับถ้วยรางวัล ประกาศนียบัตร และทุนสำหรับการฝึกอบรมหรือการไปศึกษาดู งานไม่เกิน 15,000 เหรียญ และรางวัลเงินสดอีก 15,000 เหรียญ ผู้สมัครที่ผ่านเข้าสู่ขั้นที่ 2 ของการประเมิน ซึ่งมีผลงาน ดีจะได้รางวัลเป็นประกาศนียบัตรคุณภาพ อันแสดงถึงการชื่น ชมของคณะกรรมการ

5) กระบวนการสมัคร

การสมัครเพื่อรับรางวัลความเป็นเลิศของคุณ ใช้ระบบ การเสนอชื่อ การเสนอชื่อแต่ละชื่อต้องมีผู้ให้การสนับสนุนอย่างน้อย 4 คน แต่ไม่เกิน 10 คน ผู้สนับสนุนจะเป็นครูใหญ่ปัจจุบัน

หรือของโรงเรียนที่เคยสอน คีษานิเทศก์ เพื่อนครู ผู้ปกครอง นักเรียน หรือสมาชิกอื่นของวงการวิชาชีพครู ผู้เสนอชื่อและผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อ ต้องกรอกแบบฟอร์มตามที่กำหนด และส่งไปยังสำนักงานเลขาธิการกองทุนคุณภาพการศึกษาก่อนวันปิดรับสมัคร ข้อมูลต่างๆ ที่ผู้สมัครส่งไปจะถือเป็นความลับ

6) เกณฑ์ในการให้รางวัล

1. ด้านวิชาชีพครูคะแนนเต็ม 300 คะแนน

1.1 พยายามปรับปรุงตนเองและพัฒนาวิชาชีพ
ครูอย่างสม่ำเสมอ 60 คะแนน

1.2 ติดตามความก้าวหน้าและการพัฒนาในทาง
ปฏิบัติตลอดจนนโยบายการศึกษา 60 คะแนน

1.3 ให้ความสำคัญต่อวิชาชีพครู 60 คะแนน

1.4 พยายามปรับปรุงการสอนของตนเองอยู่เสมอ
60 คะแนน

1.5 ให้ความร่วมมือและแลกเปลี่ยนความรู้กับ
เพื่อนครูอยู่เสมอ 60 คะแนน

2. ด้านการสอนคะแนนเต็ม 300 คะแนน

2.1 มีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชา 75 คะแนน

2.2 มีประสิทธิภาพในการสอน 75 คะแนน

- 2.3 มีประสิทธิภาพในการบริหารห้องเรียน
75 คะแนน
- 2.4 มีการวางแผน จัดระบบ และพัฒนาหลักสูตร
75 คะแนน
- 3. การพัฒนานักเรียนคะแนนเต็ม 200 คะแนน
 - 3.1 ให้ความรักและเอาใจใส่นักเรียน 50 คะแนน
 - 3.2 ตระหนักในภูมิหลังของการเรียนรู้ของ
นักเรียนเป็นรายบุคคล 50 คะแนน
 - 3.3 สามารถจูงใจให้นักเรียนอยากเรียน
50 คะแนน
 - 3.4 สามารถทำตนเป็นต้นแบบของนักเรียนได้
50 คะแนน
- 4. การพัฒนาโรงเรียนคะแนนเต็ม 100 คะแนน
 - 4.1 แบ่งปันความรู้เกี่ยวกับภารกิจของโรงเรียน
หรือเป้าหมายของการศึกษา 25 คะแนน
 - 4.2 ช่วยเหลือในการพัฒนาโรงเรียนอย่าง
สม่ำเสมอ 25 คะแนน
 - 4.3 ทำงานเป็นที่มอย่างมีประสิทธิภาพ
25 คะแนน
 - 4.4 มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองและชุมชน
25 คะแนน

5. ช่วยเหลือภาคการศึกษาและชุมชน
คะแนนเต็ม

100 คะแนน

5.1 มีส่วนร่วมอย่างจริงจัง และช่วยเหลือหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา 50 คะแนน

5.2 เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนอย่างจริงจัง 50 คะแนน
รวมทั้งหมด

7) ข้อแนะนำในการให้คะแนน

คะแนน	ผลงาน	ลักษณะงาน
0-10 %	ไม่พอใจ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ส่งผลงานไม่ครบหลายรายการ ◆ ไม่มีผลงานในรายการที่ตรวจสอบ
11-30 %	ไม่พอเพียง	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ส่งผลงานไม่ครบหลายรายการ ◆ ผลงานในรายการที่ตรวจสอบไม่เป็นที่พอใจ
31-60 %	ปานกลาง	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ส่งผลงานเกือบครบแต่มีจุดอ่อนในการปฏิบัติ ◆ ผลงานในรายการที่ตรวจสอบเป็นที่ยอมรับได้

คะแนน	ผลงาน	ลักษณะงาน
61-80 %	ดี	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ส่งผลงานเกือบครบ ◆ ผลงานในรายการที่ตรวจสอบอยู่ในขั้นดี
81-100 %	ดีเลิศ	◆ ผลการปฏิบัติงานปัจจุบันดีเลิศเกือบทุกรายการ

หมายเหตุ คะแนนในที่นี้หมายถึง ร้อยละของคะแนนเต็ม ที่ให้แก่ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อ จากผลงานที่ส่งเป็นรายชื่อ ตามที่ได้กำหนดเป็นเกณฑ์มาตรฐานในการให้รางวัล

8) คณะกรรมการประเมินผล

คณะอนุกรรมการรางวัลความเป็นเลิศของครู ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะทำงานของรางวัลความเป็นเลิศของครูและโรงเรียน ต้องรับผิดชอบต่อการประเมินผลในขั้นต้น และการกลั่นกรองผู้ได้รับรางวัล การคัดเลือกขั้นสุดท้ายจะดำเนินการโดยคณะตุลาการ (Panel Of Adjudicators) ประธานเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงของชุมชน ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกหลายคน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ราชการระดับสูง เช่น ผู้บริหารด้านการศึกษาและกำลังคนระดับสูง และสมาชิกของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่สำคัญ

คณะกรรมการมีสิทธิที่จะไม่ให้รางวัลใดๆ ถ้าผลงานของผู้สมัครไม่เป็นที่พอใจ

การเสนอแนะให้รางวัลนั้น จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการอำนวยการกองทุนคุณภาพการศึกษา การตัดสินใจของคณะกรรมการอำนวยการกองทุนคุณภาพ การศึกษา

9) กระบวนการประเมิน

การประเมินความเป็นเลิศของครูมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ผู้สมัครจะต้องกรอกและส่งใบสมัคร ภายในเวลาที่กำหนด ตัวอย่างเช่น ในปี ค.ศ. 1998 ในระหว่างวันที่ 10 กันยายน ถึง 30 ตุลาคม 1998 ต่อจากนั้นคณะกรรมการดำเนินการจะกลั่นกรองของผู้สมัครภายในวันที่ 30 พฤศจิกายน 1998

ขั้นที่ 2 ผู้สมัครที่มีคุณสมบัติครบถ้วน คณะกรรมการจะแจ้งให้ส่งเอกสาร และผลงาน และไปสัมภาษณ์เพื่อการคัดเลือก ระหว่างเดือนธันวาคม 1998 - มกราคม 1999

ผู้เสนอชื่ออาจได้รับเชิญให้มาเข้าร่วมการอภิปรายกับคณะกรรมการประเมิน เพื่อกลั่นกรองผู้สมัครอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ 3 สมาชิกของคณะกรรมการประเมิน อาจจะเดินทางไปที่โรงเรียนที่ผู้สมัครทำงานเพื่อพบกับครูอื่นๆ นักเรียน และผู้ปกครองของนักเรียนประมาณเดือนกุมภาพันธ์ 1999

จะประกาศผลและการให้รางวัลประมาณกลางเดือนมีนาคม 1999

2.3 ประเทศสหรัฐอเมริกา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ : 2541, 2542)

2.3.1 แนวความคิด

ประธานาธิบดี บิล คลินตัน แห่งสหรัฐอเมริกาได้เรียกร้องให้มีการสรรหาและให้รางวัลครูดีเด่น เพื่อให้เป็นครูต้นแบบ โดยตั้งเป้าหมายไว้ว่าจะต้องมีครูต้นแบบ 105,000 คน ภายในเวลา 10 ปี โดยมีครูต้นแบบ 1 คน ต่อ 1 โรงเรียน เพื่อจะได้ช่วยพัฒนาครูคนอื่นต่อไป ในครั้งนี้เป็นการยกย่องครูในระดับรัฐบาลกลางจำนวนมากเป็นครั้งแรก แทบทุกรัฐในสหรัฐอเมริกาจะมีการสรรหาและยกย่องครูดีเด่นที่เรียกว่า ครูแห่งปี (Teachers of the Year) ทุกปี หน่วยงานของรัฐและเอกชนหลายหน่วยงานทำหน้าที่ยกย่องครู ในที่นี้จะขอยกตัวอย่าง 3 หน่วยงาน คือ คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพครู (National Board for Professional Teaching Standards) โครงการเกียรติประวัติครูแห่งชาติ (The National Hall of Fame) และ นักการศึกษาดีเด่นของรัฐเท็กซัส (Educator Laureate of Texas)

2.3.2 รูปแบบและวิธีดำเนินการ

1) คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพครู (National Board for Professional Teaching Standards) ของ Carnegie Corporation เสนอให้จัดตั้งคณะทำงานด้านการ

ยกย่องการสอนเป็นวิชาชีพ เมื่อปี 1986 คณะกรรมการชุดนี้เป็นหน่วยงานอิสระ มีกรรมการ 63 คน ส่วนมากมาจากครูประจำชั้น กรรมการโรงเรียน ผู้ว่าราชการรัฐ สมาชิกสภาของรัฐ อาจารย์จากมหาวิทยาลัย ตัวแทนสหภาพครู และ ตัวแทนจากวงการธุรกิจ และได้จัดตั้งคณะกรรมการฯ รวม 30 คณะ เพื่อพิจารณาคัดเลือกครูดีเด่นตามสาขาวิชาที่สอนจากทั่วประเทศ เป็นการยกย่องโดยการให้ใบประกาศนียบัตรวิชาชีพครูดีเด่นระดับประเทศ

การประเมินยกย่องครูมี 2 ขั้นตอน คือ

(1) ผู้สมัครต้องจัดทำแฟ้มประวัติผลงานของตนเอง ประกอบด้วย วิดีทัศน์การสอน แผนการสอน ตัวอย่างผลงานของนักเรียนที่มีความเห็นของผู้สอนอยู่ด้วย โดยส่งมาที่สำนักงาน NBPTS

(2) ผู้สมัครจะต้องตอบปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับการสอน การวิเคราะห์ผลงานของครูอื่นๆ การทำหลักสูตร การประเมินผล การเรียนของเด็ก ตลอดจนวิเคราะห์สถานการณ์จำลอง และการประเมินความรู้ ในเนื้อหาวิชาที่สอนภายใน 1 วัน ณ ศูนย์การประเมิน ซึ่งมีอยู่ทั่วประเทศ

เนื่องจากการประเมินจะกระทำเป็นรายวิชาที่ครูสอน ดังนั้น คณะกรรมการจึงกำหนดเกณฑ์กลางไว้ ดังนี้

* การเอาใจใส่ต่อนักเรียนและการเรียนรู้ของนักเรียน

-ครูยอมรับความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน และปรับกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างนั้น

-ครูมีความรู้และเข้าใจในพัฒนาการ และการเรียนรู้ของนักเรียน

-ครูปฏิบัติต่อนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

-ภารกิจของครูต้องครอบคลุมทั้งด้านพุทธิศึกษา การพัฒนาการรับรู้ตนเอง แรงจูงใจ ความสัมพันธ์กับเพื่อน การพัฒนาบุคลิกภาพ จริยธรรม ตลอดจนความมุ่งหมายในชีวิตของนักเรียน

* มีความรอบรู้ในวิชาที่สอนและวิธีสอนวิชานั้นๆ เป็นอย่างดี

-ครูมีความรู้ที่วิชาที่สอนสร้างขึ้นมาได้อย่างไร มีการจัดระบบ และมีความสัมพันธ์กับวิชาอื่นๆ อย่างไร

-ครูมีเทคนิคในการถ่ายทอดเพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ในหลายๆ ด้าน

* ความรับผิดชอบต่อการจัดการเรียนการสอน และติดตามการเรียนรู้ของนักเรียน

-ครูใช้วิธีสอนหลายวิธีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการเรียนการสอน

- ครูชักนำให้มีการเรียนรู้แบบกลุ่ม
- ครูให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของนักเรียน

- ครูประเมินผลความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

- ครูยึดวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนเป็นหลัก

***** ใช้ความคิดอย่างมีระบบเกี่ยวกับการสอนของตนเอง และสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนได้

- ครูสามารถใช้วิจารณ์ญาณในการแก้ปัญหาต่างๆ ได้ดี

- ครูใช้ประโยชน์จากคำแนะนำของเพื่อน จากผลงานวิจัย และจากผลงานทางวิชาการ ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของตน

***** สามารถใช้ทรัพยากรต่างๆ ให้เกิดประโยชน์ต่อการสร้างประสิทธิภาพของโรงเรียน

- ครูเสริมสร้างประสิทธิภาพของโรงเรียน โดยการทำงานร่วมกับเพื่อนครู และร่วมกับบุคลากรในอาชีพอื่นๆ

- ครูร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาของนักเรียน

-ครูใช้ทรัพยากรในห้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ต่อ
โรงเรียนและการเรียนการสอน

จากเกณฑ์กลางดังกล่าวแล้ว คณะกรรมการแต่ละสาขาวิชาจะนำมาสร้างเกณฑ์การประเมินเป็นรายวิชา เช่น เกณฑ์ในการประเมินครูสอนคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาจะมีดังนี้

(1) เอาใจใส่ต่อนักเรียนและการเรียนรู้ของนักเรียน

(2) รู้จักนักเรียนวัยรุ่นของตนเองเป็นอย่างดี

(3) มีความรู้วิชาคณิตศาสตร์ที่สอนเป็นอย่างดี

(4) มีความรู้ในวิธีสอนคณิตศาสตร์เป็นอย่างดี

(5) มีศิลปะในการกระตุ้น จูงใจ และสนับสนุนการเรียนของนักเรียนในหลายรูปแบบ

(6) สร้างบรรยากาศที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยความเต็มใจ

(7) พัฒนานักเรียนให้มีความสามารถในการใช้เหตุผล และคิดอย่างคณิตศาสตร์

(8) ใช้วิธีการประเมินผลการเรียนของนักเรียนหลายรูปแบบ และใช้ผลการประเมินให้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการสอน และการเรียนของนักเรียน

(9) คิดทบทวนการสอนของตนเป็นประจำ ติดตามความก้าวหน้าของวิชา และวิธีสอนคณิตศาสตร์ เพื่อพัฒนาความรู้ของตน

(10) สนับสนุนให้ครอบครัวของเด็กมีส่วนร่วม ช่วยเหลือการเรียนของเด็ก และช่วยให้ชุมชนเข้าใจบทบาท ความสำคัญ และวิธีสอนคณิตศาสตร์ในโลกยุคปัจจุบัน

(11) ร่วมมือกับเพื่อนครู และบุคลากรในวิชาชีพ อื่นๆ เพื่อสร้างเสริมความแข็งแกร่งของงานสอนของโรงเรียน รวมทั้งองค์ความรู้ต่างๆ ในการพัฒนาการสอนคณิตศาสตร์

2) โครงการเกียรติประวัติครูแห่งชาติ (The National Teachers Hall of Fame) โครงการนี้จัดขึ้นเมื่อปี 1989 ด้วยความร่วมมือของ Emporia State University สำนักงานเป็น อาคารหลังใหญ่มีพื้นที่ 35,000 ตารางฟุต อยู่ใกล้กับ Emporia State University ในรัฐแคนซัส เพื่อแสดงเกียรติประวัติและ ผลงานของครูดีเด่น จะมีกรรมการทำหน้าที่คัดเลือกครูดีเด่นที่ สอนชั้นอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย มาเป็นเวลากว่า 20 ปี ปีละ 5 คน ขณะนี้มีครูดีเด่นตามโครงการนี้ รวม 25 คน ภาพถ่าย ประวัติ และอุปกรณ์การสอนของครูดีเด่นถูกจัดแสดง ไว้ในอาคารแห่งนี้ เพื่อเป็นเสมือนพิพิธภัณฑ์ของครูดีเด่นระดับ ประเทศ

เกณฑ์ในการประเมิน มีดังนี้

(1) มีความเสียสละต่องานสอน มีปรัชญาและหลักการ อันเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานสอน

(2) มีความรู้ในวิชาที่สอนทั้งลึกและกว้าง ต้องแสดงให้เห็นว่าผู้สมัครได้ใช้ความรู้อย่างไร และกำลังใช้อย่างไร ผลงานของผู้สมัครสะท้อนให้เห็นการปฏิบัติงานสอนมากน้อยเพียงใด

(3) คุณภาพของคำตอบจากความเข้าใจคำถาม คือตอบคำถามได้ตรงจุดหรือไม่ และมีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นมากน้อยเพียงใด

(4) คุณค่าของหนังสือสนับสนุน แสดงให้เห็นถึงการยึดมั่นในงานต่อการศึกษาของเด็ก และผลงานที่มีต่อวิชาชีพครู

(5) ผลงานที่ปฏิบัติแล้วและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ห้องเรียน โรงเรียน วิชาชีพครู และชุมชน

(6) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมในห้องเรียนของผู้ปกครอง และการศึกษาของนักเรียน

(7) งานบริการด้านมนุษยธรรม และการช่วยเหลือสังคม

(8) วุฒิการศึกษา การฝึกอบรม และการพัฒนาบุคลากรประจำการ รวมทั้งการเข้าประชุม สัมมนา ฯลฯ และ

ความเป็นผู้นำในการประชุมนั้นๆ ตลอดทั้งการใช้ความเชี่ยวชาญของตนในการช่วยเหลือเพื่อนร่วมอาชีพและคนอื่นๆ

(9) มีผลงานดีเด่นและเป็นที่ยอมรับในอดีตจากองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ

3) นักการศึกษาดีเด่นของรัฐเท็กซัส (Educator Laureate of Texas) สมาคมนักธุรกิจและบุคลากรในวงการศึกษารัฐเท็กซัสได้ร่วมกันจัดตั้ง Texas Business & Education Coalition เพื่อสรรหาและยกย่องบุคลากรทางการศึกษาในรัฐเท็กซัส โดยมีคณะกรรมการดำเนินงานรวม 50 คน ได้พิจารณาคัดสรร และยกย่องบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนไปแล้ว ดังนี้

- (1) ผู้บริหารการศึกษาดำเนิน 42 คน
- (2) ผู้นำชุมชนดีเด่น 35 คน
- (3) ผู้นำการศึกษาดำเนิน 140 คน
- (4) ผู้เสนอนวัตกรรมดีเด่น 20 คน
- (5) ผู้มีผลงานทางด้านเอกสารและตำรา 17 คน
- (6) ผู้มีผลงานการวิจัย 12 คน
- (7) ให้อุปการะนักเรียนดีเด่น 13 คน
- (8) ครูผู้สอนดีเด่น 98 คน โดยแบ่งตามสาขาวิชาที่สอน

4) โครงการพัฒนาวิชาชีพไอเซนฮาวร์ (The Dwight D. Eisenhower Professional Development Program) เป็นกองทุนสนับสนุนการพัฒนาครูของรัฐบาลกลางในประเทศสหรัฐอเมริกาจัดโดยจัดสรรทุนให้แก่รัฐและท้องถิ่น เพื่อพัฒนาครูทุกสาขาวิชา โดยเน้นวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์เป็นอันดับแรก โดยกำหนดเป็นขั้นตอนการขอรับทุนจากเขตการศึกษา เสนอโครงการผ่านรัฐไปยังกระทรวงศึกษาธิการกลาง ซึ่งในแต่ละเขตการศึกษาต้องหางินมาสมทบ 1 ใน 3 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด กระทรวงศึกษาธิการออกให้ 2 ใน 3 ไม่รวมถึงค่าใช้จ่ายในการสรรหาครูดีเด่น สำหรับปี 1997 ได้ตั้งกองทุนไว้ 360 ล้านดอลลาร์

กองทุนนี้ตั้งขึ้นเพื่อเป็นเกียรติประวัติแก่ประธานาธิบดีไอเซนฮาวร์ ผู้มีความสำคัญต่อประเทศ และเป็น Greatman ของสหรัฐ ขณะเดียวกันก็พยายามส่งเสริมคุณภาพและความสำคัญของครูในประเทศด้วย

2.4 ประเทศอังกฤษ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ : 2541, 2542)

2.4.1 แนวความคิด

นายโทนี่ แบลร์ นายกรัฐมนตรีของอังกฤษได้กล่าวว่า ในอดีตอาชีพครูเป็นอาชีพที่ไม่ค่อยมีความสำคัญ ถ้าประเทศอังกฤษต้องการประสบความสำเร็จในการสร้างคุณภาพการศึกษาให้เทียบเท่าระดับโลก ในศตวรรษที่ 21 แล้ว จำเป็นต้องเร่งยกระดับอาชีพครูให้เป็นอาชีพอันดับหนึ่ง โดยครูที่มีความสามารถดีเด่นจะต้องได้รับค่าตอบแทนที่ดี และต้องมีแรงจูงใจที่ดีด้วย

2.4.2 รูปแบบและวิธีการ

การจัดการศึกษาเพื่อปวงชน ได้บรรจุไว้เป็นนโยบายอันดับต้นๆ ของประเทศ ในสมัยของนายกรัฐมนตรี นายโทนี่ แบลร์ โรงเรียนเอกชนมีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษาเฉพาะนักเรียนที่มีฐานะดีเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นความคิดเห็นของนายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันที่ค่อนข้างจะล้ำหลังประเทศคู่แข่งคือ ประเทศฝรั่งเศส เยอรมัน และสหรัฐอเมริกา การให้ความสำคัญแก่ครูนั้น ปรากฏชัดตามเอกสารปกขาวของรัฐบาลชุดนี้ ซึ่งในทีนี้ขอก้าวถึง ราชสมาคมวิทยาศาสตร์ (The Royal Society) ด้วยเพราะครูอาจารย์ได้รับเกียรติเป็นสมาชิกจำนวนไม่น้อย

1) ครูทักษะสูง (Advanced Skilled Teachers) รัฐบาลสหราชอาณาจักรชุดปัจจุบัน เห็นว่าครูที่มีทักษะการสอนสูง เป็นทรัพยากรบุคคลอันมีค่าในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึง

มีนโยบายที่จะตั้งตำแหน่งและระดับเงินเดือนใหม่และให้มีหน้าที่สอนครูอื่นๆ และนักศึกษาฝึกสอน ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการดำเนินการ

2) ราชสมาคมวิทยาศาสตร์ของอังกฤษตั้งขึ้นเมื่อปี 1660 เมื่อนักปราชญ์อังกฤษจำนวนหนึ่งเช่น Christopher Wren, Robert Boyle and Robert Moray ได้จัดประชุมเพื่ออภิปรายหัวข้อที่เชื่อกันดั้งเดิมว่าคำสอนของนักปรัชญาโบราณยุคคลาสสิกเป็นแหล่งที่มาของความรู้ทั้งหลายทั้งปวงนั้นเป็นจริงมากน้อยแค่ไหน เป็นจุดเริ่มต้นของ experimental philosophy หรือวิทยาศาสตร์ยุคใหม่ พระเจ้าชาร์ลที่ 2 ได้ทรงรับไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ เมื่อ 15 กรกฎาคม 1662 การประชุมอภิปรายเกี่ยวกับงานทางด้านวิทยาศาสตร์เริ่มทำเป็นประจำที่กรุงลอนดอนและเมืองอ็อกซ์ฟอร์ด ตั้งแต่ปี 1645 เป็นต้นมา จนกระทั่งรวมกันตั้งเป็นสมาคม เมื่อปี 1660 ดังกล่าวแล้ว

จนกระทั่งปี 1847 สมาคมเปิดรับสมาชิกที่สนใจในวิชาวิทยาศาสตร์ ตั้งแต่ปี 1848 เป็นต้นมา จำกัดจำนวนโดยรับเฉพาะผู้ที่มีผลงานดีเด่นทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเท่านั้น ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 1,152 คน จากประเทศในเครือจักรภพ และ 108 คน จากประเทศอื่นทุกปี จะรับสมาชิกจากประเทศในเครือจักรภพไม่เกิน 40 คน และต่างประเทศไม่เกิน 6 คน ใน

จำนวน 40 คน ของปี 1996 นั้น เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย 37 คน และเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยจากต่างประเทศ 6 คน

ราชสมาคมวิทยาศาสตร์เป็นองค์กรอิสระบริหารโดย ประธานและคณะกรรมการ ทำหน้าที่เป็น United Kingdom Academy of Science โดยบริการความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งการศึกษาในสองสาขาวิชานี้ในวงกว้างแก่ ชุมชนวิทยาศาสตร์และรัฐบาลอังกฤษด้วย

นอกจากจะเชิญผู้มีผลงานดีเด่นเป็นสมาชิกแล้ว ราชสมาคมยังมอบเหรียญ Copley Medal และ Royal Medals ปีละ 3 เหรียญ แก่ผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้วย จนถึงบัดนี้ได้มอบรางวัลไปแล้ว 24 ราย

การสมัครเป็นสมาชิกจะต้องได้รับการรับรองจากสมาชิกเก่า และผ่านการพิจารณาของกรรมการสมาคมเฉพาะสาขาวิชา

นอกจากนี้ นายโทนี แบลร์ ได้มีแผนการนำเงินกองทุน ประมาณ 60 ล้านปอนด์ หรือ 3,480 ล้านบาท เพื่อให้เป็นเงิน โบนัสแก่ครูที่มีความสามารถดีเด่น เพื่อช่วยยกระดับมาตรฐาน ของโรงเรียนให้สูงขึ้น ทั้งนี้มาตรการการให้เงินโบนัสครู มี วัตถุประสงค์หลักเพื่อเร่งยกระดับอาชีพครูให้ได้รับการยอมรับ เป็นอันดับหนึ่งให้ได้ โดยหวังว่าครูที่มีความสามารถดีเด่น จะได้รับค่าตอบแทนที่ดีและมีแรงจูงใจในการเป็นครูจะนำไปสู่ความ

สำเร็จของการจัดการศึกษาของประเทศอังกฤษให้ก้าวสู่มาตรฐานในระดับโลกในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างแน่นอน

2.5 ประเทศจีน

การที่จีนเปิดประเทศไปสู่ระบบการค้าแบบเสรี โดยเปิดเขตการค้าเสรีขึ้นทางภาคใต้ของประเทศหลายแห่งทำให้เกิดปัญหาคือ ครูที่มีความสามารถเมื่อมีโอกาสก็จะเข้าทำงานกับหน่วยงานทางธุรกิจซึ่งมีรายได้ดีกว่า จีนจึงพยายามปรับปรุงฐานะครูให้ดีขึ้นโดยการเพิ่มเงินเดือน ค่ารักษาพยาบาล และบ้านพัก การให้เกียรติครูอย่างสูงเหมือนสมัยก่อนเปลี่ยนเป็นระบบสังคมนิยมนั้นขณะนี้ไม่ปรากฏ มีเพียงแต่การส่งเสริมให้ครูทำผลงานการสอน โดยพิจารณาให้รางวัลคนละประมาณ 2,000 บาท สำหรับครูที่มีผลงานดีเด่นประจำปี ครูจีนก็เหมือนกับครูประเทศอื่นๆ คือมีเงินเดือนน้อยกว่าข้าราชการของรัฐ โดยครูตามชุมชนเกษตรจะได้รับเงินเดือนจากชุมชนและต้องทำการเกษตรของตนด้วยเพื่อความอยู่รอด ขณะนี้รัฐบาลกำลังปรับเพื่อให้มารับเงินเดือนจากรัฐแทน

ในกฎหมายครูของสาธารณรัฐประชาชนจีนที่ประกาศบังคับใช้เมื่อปี 2537 ได้มีการกำหนดการให้รางวัลครูที่ประสบความสำเร็จสูงในการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอน การฝึกอบรม การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ การปฏิรูปการศึกษา

การพัฒนาโรงเรียน และการบริการสังคม โดยโรงเรียนต้องดำเนินการยกย่องและให้รางวัลครูเหล่านั้น และครูที่มีผลงานดีเด่นจะต้องได้รับการยกย่องและให้รางวัลโดยสภาแห่งรัฐ รัฐบาลท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งครูจะได้รับตำแหน่งอันทรงเกียรติตามความเหมาะสม ตามกฎและระเบียบของรัฐ

นอกจากนี้ ในกฎหมายครูดังกล่าวยังกำหนดให้รัฐให้กำลังใจและสนับสนุนบุคคลหรือองค์กรทางสังคมบริจาคเงินเข้ากองทุนที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย เพื่อให้รางวัลแก่ครูด้วย

2.6 รางวัลการวิจัยและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของ ESCAP

2.6.1 แนวความคิด

คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมของสหประชาชาติสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (ESCAP) ได้จัดตั้งรางวัล ESCAP HRD ขึ้นในปี 1990 รางวัลนี้จัดให้มีขึ้นทุกปีเพื่อยกย่องผลงานดีเด่นด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รางวัล ESCAP HRD ได้จัดขึ้นตามแผนปฏิบัติการ Jakarta Plan ในเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในพื้นที่ที่ ESCAP รับผิดชอบ แผนดังกล่าวได้แนะนำการเปลี่ยนหลักการของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ไปสู่การปฏิบัติประกอบไปด้วยกรอบนโยบาย ซึ่งรัฐบาลภายใต้การสนับสนุนขององค์กรระหว่างประเทศและหน่วยงานด้านการ

พัฒนาอื่นๆ จัดทำนโยบายและแผนพร้อมทั้งนำไปปฏิบัติ เพื่อแก้ปัญหาและตอบสนองของความจำเป็นด้านทรัพยากรบุคคลของประเทศต่างๆ

สิ่งที่สำคัญอีกสิ่งหนึ่งของแผนปฏิบัติการของจาร์การ์ตา คือ การสนับสนุนการวิจัยและการฝึกอบรมในปัญหาหลักๆ ของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับเป็นพื้นฐานในการจัดทำนโยบายของประเทศ เพื่อตอบสนองต่อความห่วงใยนี้ รางวัล ESCAP HRD จึงถูกก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการวิจัย การฝึกอบรม และผลสำเร็จของนวัตกรรมอื่นๆ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ในปี ค.ศ.1998 ESCAP ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่โดยตั้งเป็นหัวข้อเรื่องสำหรับรางวัลการวิจัยและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของ ESCAP ในปีนี้

การประกาศของแฮมเบิร์ก (The Hamburg Declaration) เกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ได้รับการยอมรับในการประชุมการศึกษาผู้ใหญ่ครั้งที่ 5 ที่จัดขึ้นในเดือนกรกฎาคม 1997 ซึ่งเน้นว่าการศึกษาของผู้ใหญ่เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของผู้ชายและผู้หญิงในทุกบทบาทของชีวิตเพื่อเผชิญกับความท้าทายแห่งอนาคต งานที่สำคัญเป็นจำนวนมากในปัจจุบันที่ได้ดำเนินการในภูมิภาคนี้เพื่อสนับสนุนเป้าหมายดังกล่าว รางวัล ESCAP HRD ปี 1998 มุ่ง

สนับสนุนงานชิ้นนี้โดยวิธีการให้การยกย่องความสำเร็จของนวัตกรรม ปฏิบัติโดยรัฐบาล NGO และภาคเอกชนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่และการศึกษาผู้ใหญ่

2.6.2 รูปแบบและวิธีการ

1) เกณฑ์มาตรฐานเพื่อคัดเลือกผู้ได้รับรางวัล

- (1) ระดับความจริงจังในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- (2) การตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
- (3) การใช้วิธีการแก้ปัญหาที่เป็นนวัตกรรม
- (4) มีผลกระทบในทางบวก
- (5) เป็นกิจกรรมที่ยั่งยืน

2) รางวัล

ผู้ได้รับรางวัลจะได้รับเงินประมาณ 30,000 ดอลลาร์ จากกองทุนที่ให้การสนับสนุนด้านการศึกษาผู้ใหญ่ สำหรับรางวัลในปี 1998 นี้ ได้รับเงินทุนสนับสนุนจากรัฐบาลเนเธอร์แลนด์

3) การบริหารการให้รางวัล

การให้รางวัลในปี 1998 นี้ จะดำเนินการโดยสำนักงานใหญ่ของ ESCAP โดยมีการศึกษาหารือกับรัฐบาลเนเธอร์แลนด์ การตรวจสอบความถูกต้องของผู้สมัครจะดำเนินการโดยคณะที่ปรึกษาจะมีการแต่งตั้งคณะผู้ตัดสินอิสระระดับนานาชาติ

ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ตรวจสอบผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อและคัดเลือกผู้ที่ได้รับรางวัล คณะผู้ตัดสินอาจจะกล่าวชมเชยยกย่องผู้ที่ได้รับการคัดเลือกด้วย

4) พิธีมอบรางวัล

ผู้ได้รับการคัดเลือกจะได้รับเชิญมากรุงเทพฯ เพื่อรับรางวัล ซึ่งพิธีนี้จะจัดขึ้นในวันแรกของการประชุมคณะรัฐมนตรีด้านเศรษฐกิจและสังคมในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกประจำปี 1999 (ประมาณเดือนเมษายน 1999) เลขาธิการบริหารของ ESCAP และผู้แทนระดับสูงของรัฐบาลเนเธอร์แลนด์จะมาร่วมเป็นเกียรติในพิธี ในการนี้ ESCAP ได้จัดทำภาพยนตร์ชีวิตประวัติและผลงานของผู้ได้รับรางวัลเพื่อฉายในพิธีมอบรางวัลด้วย

5) ผู้มีสิทธิสมัคร

รางวัลนี้เปิดกว้างสำหรับบุคคลในภูมิภาคของเอเชียและแปซิฟิก องค์กรและสถาบันทั้งรัฐและเอกชนในประเทศที่พัฒนาและกำลังพัฒนาและพื้นที่รับผิดชอบของ ESCAP ผู้ซึ่งได้ดำเนินการวิจัยฝึกอบรม หรือมีนวัตกรรมอื่นด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่ องค์กร และบุคคลที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการศึกษาผู้ใหญ่ อาจสมัครเข้ารับรางวัลนี้ได้ ดังนี้

(1) การอ่านออกเขียนได้ของผู้ใหญ่

(2) การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและการพัฒนาทักษะ

- (3) เพศ และการศึกษาผู้ใหญ่
- (4) การศึกษาเพื่อสันติภาพและสิทธิมนุษยชน
- (5) การศึกษาทางไกล

6) กระบวนการสมัคร

การกรอกใบสมัครควรกรอกเป็นภาษาอังกฤษและควรมีข้อมูลดังต่อไปนี้

ก. สรุปลักษณะเกี่ยวกับหัวข้อสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยวิธีการการศึกษาผู้ใหญ่ รวมถึงข้อมูลดังนี้

- (1) ชื่อผู้สมัคร หรือชื่อองค์กร
- (2) ที่อยู่ รวมทั้งเบอร์ Fax, E-mail, โทรศัพท์ และโทรศัพท์
- (3) บทสรุปย่อของงานด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของผู้สมัครซึ่งมีจุดเน้น 5 ประการคือ
 - (3.1) ระดับของความจริงจังในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
 - (3.2) การตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
 - (3.3) ความเป็นนวัตกรรม
 - (3.4) ผลกระทบ
 - (3.5) ความยั่งยืน

บทสรุปไม่ควรเกิน 10 หน้ากระดาษ A4

ข. จดหมายอ้างอิง

ใบสมัครนั้นควรแนบจดหมายอ้างอิงจากบุคคลที่มีชื่อเสียงจำนวน 2 คน ที่ให้การสนับสนุนการสมัคร และควรระบุที่อยู่ของผู้อ้างอิงนั้นด้วย

ค. การเสนอโครงการ

การเสนอโครงการเพื่อใช้เงิน 30,000 ดอลลาร์ สำหรับการทำงานด้านการศึกษาผู้ใหญ่ต่อไป ในโครงการควรจะมีหัวข้อดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อบุคคลหรือชื่อองค์กร
- (2) ที่อยู่รวม Fax, E-mail, โทรศัพท์ และ/หรือ โทรศัพท์
- (3) ชื่อโครงการ
- (4) ประเด็นปัญหาที่ต้องแก้ไข
- (5) กิจกรรมโครงการ
- (6) ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น
- (7) ตารางเวลาการดำเนินโครงการ
- (8) รายละเอียดของงบประมาณ

ข้อเสนอโครงการควรจะยาวไม่เกิน 5 หน้ากระดาษ A4

ง. ข้อมูลเพิ่มเติม

หลักฐานอื่นๆ ที่สนับสนุนการสมัคร ได้แก่ สิ่งพิมพ์ รูปถ่าย พิมพ์เขียว เทปวิดีโอ เป็นต้น (ไม่บังคับ)

2.7 สรุป

จากตัวอย่างการยกย่องและการให้รางวัลครูในต่างประเทศพบว่าแต่ละประเทศให้การส่งเสริมยกย่องครูที่ปฏิบัติงานดีเด่นอย่างจริงจัง แนวทางการดำเนินการของประเทศไทยต่างๆ อาทิ การกำหนดไว้ในกฎหมายครู เช่น จีน มีการดำเนินงานโดยรัฐบาลในรูปแบบของกองทุน อังกฤษ และฮ่องกง ดำเนินการโดยมูลนิธิหรือหน่วยงานอิสระ ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา หรือแม้แต่การดำเนินการขององค์การระหว่างประเทศ เช่น ESCAP ล้วนแสดงให้เห็นว่านานาประเทศให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและยกย่องครูที่มีความสามารถ และมีผลการปฏิบัติงานดีเด่น เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูผู้ทุ่มเทและเสียสละ เป็นการสร้างแรงจูงใจให้คนดีคนเก่งมาเป็นครู ซึ่งจะนำไปสู่คุณภาพ และประสิทธิภาพของการบริการทางการศึกษา เป็นที่น่าสังเกตว่าในการยกย่องให้รางวัลครูในต่างประเทศนิยมให้แนวคิด “เงินและงาน” กล่าวคือ เป็นการยอมรับและยกย่องผลงานและความดีที่ได้สร้างสมมาในอดีต และให้เงินทุนเพื่อดำเนินงานพัฒนาตามโครงการที่เสนอ อีกทั้งโรงเรียนต้นสังกัดของครูที่ได้รับรางวัลจะได้รับรางวัลด้วย อันเป็นการแสดงถึงมโนทัศน์ของความร่วมมือระหว่างครูและโรงเรียน เพื่อความเป็นเลิศทางการสอน

บทที่ 3

รูปแบบและการยกย่องในวงการวิชาชีพอื่นในประเทศไทย

จากบทที่ 2 จะเห็นได้ว่าในประเทศต่างๆ มีการส่งเสริมยกย่อง และให้รางวัลครูที่มีความสามารถพิเศษ และมีผลปฏิบัติงานดีเด่น เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูทุ่มเทเสียสละปฏิบัติงานวิชาชีพต่อไป อีกทั้งเป็นการดึงดูดคนดีคนเก่งเข้ามาสู่วงการครู อันเป็นการสร้างศรัทธาและยกระดับวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง และสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นแก่สาธารณชนโดยทั่วไป

ในบริบทของประเทศไทย ในบทนี้จะได้กล่าวถึงรูปแบบและการยกย่องในวงการวิชาชีพอื่น ว่าเป็นอย่างไร สำหรับในบท

ที่ 4 จะเป็นการกล่าวถึงรูปแบบและการยกย่องในวงการวิชาชีพครูโดยเฉพาะ ซึ่งมีการดำเนินงานมาเป็นเวลาอันยาวนาน

สำหรับรูปแบบและการยกย่องตลอดจนการให้รางวัลในวงการวิชาชีพอื่นในประเทศไทย แบ่งออกได้เป็น 2 รูปแบบใหญ่คือ

3.1 การยกย่องและการให้รางวัลสำหรับผลงานและความดีที่สร้างสมมาในอดีต

ซึ่งถือเป็นแบบอย่างให้บุคคลรุ่นหลังได้ปฏิบัติตามแนวคิดสำคัญ ก็คือ การให้ความสำคัญแก่การเป็น “ผู้เสียสละ” ที่ถึงพร้อมด้วยความรู้ความสามารถ คุณธรรม และจริยธรรม สอดคล้องกับสังคมไทยดั้งเดิม สังคมเฝ้ามองติดตามการเสียสละ และการผดุงเกียรติ รวมทั้งการปฏิบัติตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพก่อน สังคมจึงประกาศเกียรติคุณ เป็นการยกย่องและให้สิ่งตอบแทนภายหลัง เพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นหรือหน่วยงานอื่นต่อไปโดยมิได้มีรูปธรรมการส่งเสริมการปฏิบัติหรือขยายผลต่อไปในอนาคต ตัวอย่างโครงการหรืองานยกย่องและให้รางวัลตามรูปแบบนี้ ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ : 2541, 2542)

1) ด้านการแพทย์

1.1) รางวัลแพทย์ดีเด่นในชนบทของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลได้ดำเนินการตั้งแต ปี พ.ศ.2516

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษาแพทย์และแพทย์ รวมทั้งส่งเสริมให้กำลังใจแก่แพทย์ผู้ปฏิบัติงานในชนบท อีกทั้งเป็นการจูงใจให้แพทย์ที่สำเร็จใหม่ออกไปปฏิบัติงานในชนบทอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2) รางวัลมหิดลทยากร เป็นรางวัลที่สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหิดลมอบให้แก่ศิษย์เก่าดีเด่น ตั้งแต่ปี พ.ศ.2535 เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติในปีแห่งมงคลสมัย ซึ่งสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระชนมายุครบ 60 ปี เป็นการยกย่องประกาศเกียรติคุณ ศิษย์เก่าผู้ที่มีคุณธรรม และจริยธรรมแห่งวิชาชีพที่สร้างผลงานดีเด่น อันเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมและประเทศชาติ และเพื่อส่งเสริมศิษย์เก่าให้ทำ ความดีและใช้ความรู้ความสามารถให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและส่วนรวม ตลอดจนส่งเสริมให้มีการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาในสาขาวิชาต่างๆ ของมหาวิทยาลัยมหิดล

1.3) รางวัลมหิดล-ปี บราวน์ เป็นรางวัลของมหาวิทยาลัยมหิดล และบริษัท ปี บราวน์ (ประเทศไทย) จำกัด มีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและให้การสนับสนุนบุคคล หรือกลุ่มบุคคลโดยไม่จำกัดสถาบันทั้งภาครัฐและเอกชนในประเทศไทยที่มีความรู้ความสามารถ มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ เป็นที่ยอมรับที่ได้อุทิศตนเพื่อประโยชน์เกื้อกูลวง การแพทย์ และการสาธารณสุขอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

1.4) ราชวิทยาลัยดีเด่น แพทยสภา เป็นราชวิทยาลัยที่กำหนดขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2539 ตามโครงการสร้างจริยธรรมนักศึกษาแพทย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อยกย่องประกาศเกียรติคุณแพทย์ที่เป็นแบบอย่างในเชิงคุณธรรมและนักศึกษาแพทย์และแพทย์อื่นๆ อันเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่แพทย์ผู้เป็นแบบอย่างเชิงคุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งเป็นการผดุงเกียรติวิชาชีพแพทย์ให้ปรากฏต่อสาธารณชน

2) **ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**

2.1) ราชวิทยาลัยนักวิทยาศาสตร์ดีเด่น เป็นราชวิทยาลัยของสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ให้ราชวิทยาลัยนักวิทยาศาสตร์ดีเด่นตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ.2525 เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็น “พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย” และได้ก่อตั้งมูลนิธิส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในพระบรมราชูปถัมภ์ขึ้นในปี พ.ศ.2526 เพื่อส่งเสริมวิทยาศาสตร์พื้นฐานอันเป็นเสาเข็มหลักในการเกื้อหนุนวิทยาศาสตร์ประยุกต์ เทคโนโลยี และอุตสาหกรรม ตลอดจนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่สอดคล้องกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย ราชวิทยาลัยนักวิทยาศาสตร์ดีเด่นมีวัตถุประสงค์เพื่อเชิดชูเกียรติแก่นักวิทยาศาสตร์ผู้มีผลงานดีเด่นและต้องการจูงใจให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

เนื่อง สมควรเป็นแบบอย่างอันดีแก่นักวิทยาศาสตร์ด้วยกัน และ
แก่เยาวชนของชาติที่จะยึดถือปฏิบัติตาม

2.2) รางวัลนักวิทยาศาสตร์รุ่นใหม่ เป็นรางวัล
ของมูลนิธิส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในพระบรม
ราชูปถัมภ์ จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2534 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็น
กำลังใจให้นักวิทยาศาสตร์รุ่นใหม่ที่มีศักยภาพสูงในการวิจัย
และเพื่อเชิดชูเกียรติแก่นักวิทยาศาสตร์ใหม่ และเป็นตัวอย่างให้
เยาวชนถือปฏิบัติเป็นแบบอย่างต่อไป

2.3) รางวัลนักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมูลนิธิ
โทรประเทศไทย เป็นรางวัลของมูลนิธิโทรเพื่อส่งเสริม วิทยา
ศาสตร์ประเทศไทย จัดตั้งรางวัลขึ้นเมื่อปี 2537 มีวัตถุประสงค์
เพื่อร่วมส่งเสริมความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี เป็นรางวัลที่บุคคลหรือหน่วยงานที่ผลิตผลงานการ
ค้นคว้าใหม่ หรือผลงานที่ทำประโยชน์ให้แก่สังคมอย่างกว้าง
ขวาง

3) ด้านการวิจัย

3.1) รางวัลผลงานวิจัยดีเด่น เป็นรางวัลของ
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2517
เพื่อส่งเสริมให้นักวิจัยทุ่มเทความคิดและสติปัญญา เพื่อ
สร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพ และสามารถนำไปประยุกต์และ
พัฒนาให้เกิดประโยชน์ได้อย่างแพร่หลายในวงวิชาการต่อไป

3.2) รางวัลนักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ เป็นรางวัลของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2528 เพื่อเชิดชูนักวิจัยไทยที่มีผลงานวิจัยดีเด่น และได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการและส่วนรวม สมควรเป็นแบบอย่างให้แก่ักวิจัยในการทุ่มเทกำลังกายกำลังใจและสติปัญญาในการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยดีเด่นที่มีคุณภาพสูง

4) ด้านวัฒนธรรม

4.1) ผู้มีผลงานดีเด่นด้านวัฒนธรรม เป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติโดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ดำเนินการครั้งแรกในปี พ.ศ.2523 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความสำคัญแก่ผลงานด้านวัฒนธรรม และเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติผู้มีผลงานดีเด่น เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีงามในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านวัฒนธรรม ได้รับความรู้ที่สามารถอ้างอิงได้ รวมทั้งเป็นการกระตุ้นให้คนไทยรู้สึกรักและหวงแหนมรดกวัฒนธรรมไทยที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และสืบสานต่อกันมาเป็นเวลาอันยาวนาน

4.2) ศิลปินแห่งชาติ การยกย่องเชิดชูเกียรติศิลปินชั้นเยี่ยมให้เป็นศิลปินแห่งชาติ โดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ.2528 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและเกื้อกูลศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะอันทรงคุณค่าของชาติ ให้มีขวัญและกำลังใจ สามารถ

ดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี พร้อมทั้งจะสร้างสรรค์และพัฒนาองค์ความรู้ในด้านวัฒนธรรมต่อไป ศิลปินแห่งชาติ จำแนก เป็น 3 สาขา คือ สาขาทัศนศิลป์ สาขาวรรณศิลป์ และ สาขาศิลปะ

สำหรับรูปแบบและวิธีการยกย่องและให้รางวัลในวงการวิชาชีพอื่นของประเทศไทย ประเภทการยกย่องและให้รางวัลผลงานและความดีที่สร้างสมมาในอดีต มีรายละเอียดสรุปในตารางที่ 3.1

3.2 การยกย่องและให้รางวัลสำหรับผลงานและความดีในอดีตแล้วสนับสนุนให้ทำประโยชน์มากขึ้นในอนาคต

แนวคิดที่สำคัญ ก็คือ การขยายผล “ความดีที่ประจักษ์” ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมในอนาคต จึงเกิดแนวคิดที่จะยกย่องและให้รางวัลสำหรับผลงานและความดีในอดีต พร้อมทั้งจัดหาทรัพยากรเพื่อดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมในอนาคต ซึ่งในอารยประเทศได้ดำเนินการตามแนวคิดเช่นนี้มานานแล้ว สำหรับในประเทศไทยมีตัวอย่างการดำเนินงานตามแนวคิดนี้ได้แก่

ราชบัณฑิต และเมธีวิจัย ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ : 2541, 2542)

1) ราชบัณฑิต

ราชบัณฑิตยสถานจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยราชบัณฑิตยสถาน เมื่อปี 2476 เพื่อสืบแทนราชบัณฑิตสภาที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาตั้งตั้งปี 2469 โดยมีเจตจำนงเพื่อให้เป็นแหล่งรวมนักวิชาการสาขาต่างๆ ในการติดต่อแลกเปลี่ยนความรู้กับองค์การปราชญ์ของนานาอารยประเทศ และทำการค้นคว้าวิจัย รวบรวมสรรพวิชาการจัดทำเป็นตำราออกเผยแพร่อู่ประชาชนและนักศึกษา เพื่อให้ประเทศไทยจะได้ผู้มีความรู้ความสามารถในเชิงสรรพวิชาที่จะมาพัฒนาประเทศโดยไม่ต้องอาศัยชาวต่างประเทศ

ราชบัณฑิตยสถานมีสถานภาพเป็นส่วนราชการอิสระมีฐานะเป็นกรมและอยู่ใน บังคับบัญชาของรัฐมนตรีกว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีหน้าที่ค้นคว้าและบำรุงสรรพวิชาให้เป็นคุณประโยชน์แก่ชาติและประชาชน ติดต่อและแลกเปลี่ยนความรู้กับองค์การปราชญ์อื่นๆ ให้ความเห็น คำปรึกษา และปฏิบัติการเกี่ยวกับสรรพวิชาตามความประสงค์ของรัฐบาล

ขณะนี้ ราชบัณฑิตยสถานกำลังปรับปรุงให้อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี และสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อให้ราชบัณฑิตยสถานดำเนินการตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ราชบัณฑิตยสถานมีสมาชิก 3 ประเภท คือ

1. ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์ คือ ผู้ทรงเกียรติคุณในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาแต่งตั้งเป็นพิเศษตามคำแนะนำของราชบัณฑิตยสถาน

2. ราชบัณฑิต คือ ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งที่ประชุมร่วมกันของราชบัณฑิตทุกสำนักได้พิจารณาคัดเลือกจากภาคีสมาชิก แล้วนำเสนอต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาแต่งตั้งเป็นราชบัณฑิต

3. ภาคีสมาชิก คือ ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งที่สมัครเข้าทำงานร่วมกับราชบัณฑิตยสถาน และราชบัณฑิตยสถานได้พิจารณาเห็นควรให้รับได้โดยกำหนดคุณวุฒิของภาคีสมาชิกไว้ดังนี้

(1) ได้คิดค้นใหม่หรือคิดแก้ไขให้ดีขึ้น ซึ่งเป็นแบบวิธีหรือหลักอันใด ซึ่งราชบัณฑิตยสถานเห็นว่าเป็นประโยชน์ถึงขนาด

(2) ได้แต่งหนังสือซึ่งราชบัณฑิตยสถานเห็นว่าดี ถึงขนาด และหนังสือนั้นได้พิมพ์โฆษณาแล้ว ถ้าเป็นหนังสือซึ่ง แปลจากภาษาอื่น ต้นฉบับต้องเป็นที่ยกย่องกันว่าเป็นหนังสือ ชั้นเยี่ยมและคำแปลนั้นเป็นคำแปลที่ถูกต้อง

(3) ได้แสดงฝีมือจนมีชื่อเสียงเกียรติคุณในศิลปะ หรือได้เคยสอนวิชาเฉพาะในฐานะอาจารย์แห่งสำนักอุดมศึกษา ซึ่งรัฐบาลได้รับรองแล้ว

สมาชิกราชบัณฑิตยสถานจะพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุดังต่อไปนี้ คือ 1) ตาย 2) ลาออก 3) ไร้ความสามารถ 4) ขาดจาก สัญชาติไทย 5) ไม่สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ของราชบัณฑิต ตามความในมาตรา 6 และที่ประชุมราชบัณฑิตวินิจจัยให้พ้น จากตำแหน่งโดยคะแนนเสียงไม่ต่ำกว่าสองในสามของจำนวน ราชบัณฑิตยสถานที่มาประชุม หรือ 6) มีความประพฤติ เลื่อมเสียวอย่างร้ายแรง และที่ประชุมราชบัณฑิตวินิจจัยให้พ้น จากตำแหน่งโดยคะแนนเสียงไม่ต่ำกว่าสองในสามของจำนวน ราชบัณฑิตที่มาประชุม

การดำเนินงานด้านวิชาการและด้านการบริหาร ราช- บัณฑิตยสถานมีคณะราชบัณฑิตที่ปรึกษาเพื่อทำหน้าที่ให้คำ ปรึกษาในการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างรอบคอบมีคุณภาพและ ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ปัจจุบันการดำเนินงานอยู่ในขอบเขต ประเภทวิชาปรัชญา สังคมศาสตร์ ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์

กายภาพ วิทยาศาสตร์ชีวภาพ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ วรรณศิลป์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และสหวิทยา โดยมีลักษณะการดำเนินงาน 2 ลักษณะ คือ

1. การประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการของสมาชิกราชบัณฑิตยสถาน จัดให้ราชบัณฑิตและภาคีสมาชิกได้มีการประชุม วิเคราะห์ วิจัย และค้นคว้าวิจัยความรู้ในแต่ละสาขาวิชา และนำออกเผยแพร่

2. ดำเนินงานวิชาการประเภทต่างๆ เช่น สารานุกรม พจนานุกรม บัญญัติศัพท์วิชาการสาขาต่างๆ ซึ่งข้าราชการประจำกองต่างๆ เป็นผู้จัดทำขึ้น โดยมีการดำเนินงานในรูปของ คณะกรรมการ คณะบรรณาธิการ และคณะอนุกรรมการ อันประกอบด้วย ราชบัณฑิต ภาคีสมาชิก ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก และข้าราชการที่รับผิดชอบงานนั้นๆ

ราชบัณฑิตยสถานเป็นสถาบันหลักแห่งวิชาการ งานค้นคว้า และบำรุงสรรพวิชาสาขาต่างๆ ได้ผลิตหนังสือตำราและเอกสารทางวิชาการประเภทต่างๆ มากมายอันเป็นประโยชน์ต่อชาติ ใช้เป็นมาตรฐานในการอ้างอิงทางราชการ ที่หน่วยราชการ สถาบันการศึกษา อาจารย์ นักศึกษา และประชาชนทั่วไปยึดเป็นหลัก

สมาชิกของราชบัณฑิตยสถานมีเอกสิทธิ์ประดับเครื่องหมายราชบัณฑิตยสถาน ราชบัณฑิตมีเอกสิทธิ์รับเงินอุปการะ

เดือนละ 10,500 บาท ได้รับการยกย่องในงานพิธีเสมอด้วย
ข้าราชการชั้นพิเศษ และได้รับอุปการะจากราชบัณฑิตยสถานใน
กรณีที่พักผ่อนและอยู่ในพฤติการณ์ที่ควรอนุเคราะห์ตามสม
ควร ส่วนภาคีสมาชิกนั้น พระราชบัญญัติราชบัณฑิตยสถาน
พ.ศ.2485 กำหนดให้มีเอกสิทธิ์ได้รับเงินอุปการะเดือนละ 5,250
บาท โดยเริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 เป็นต้นไป

นับแต่ปี 2476-2542 ราชบัณฑิตยสถานได้ยกย่องบุคคล
ให้เป็นราชบัณฑิตทั้งสิ้น 62 คน และปัจจุบันมีภาคีสมาชิกทั้ง
สิ้น 160 คน

2) เมธีวิจัยอาวุโส สกว.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้จัดให้มีเมธีวิจัย
อาวุโส สกว. ขึ้นในปี พ.ศ.2538 เพื่อเป็นเกียรติและสนับสนุนนักวิจัย
อาวุโส ผู้สร้างผลงานดีเด่นมาตลอดชีวิต และยังมีพลังที่จะผลิตผลงานที่
มีคุณภาพสูง เพื่อสร้างนักวิจัยใหม่ให้กับประเทศไทยต่อไปอีกในอนาคต

ทุนเมธีวิจัยอาวุโส สกว. มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างทีมวิจัยให้เข้ม
แข็ง เพื่อส่งเสริมให้ นักวิชาการระดับชาติได้ผลิตผลงานวิจัยที่มีคุณ
ภาพระดับนานาชาติ และสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ที่มีคุณภาพ รวมถึงสร้าง
ความเชื่อมโยงกับนักวิชาการทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อให้
เป็นแบบอย่างและกระตุ้นให้คน รุ่นใหม่ที่มีอัจฉริยภาพสูงสนใจเป็นนัก
วิจัยมากขึ้น

คุณสมบัติของผู้ได้รับทุนจะต้องเป็นนักวิจัยชั้นนำที่มี ผลงานดีเด่น เป็นที่ยอมรับทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเป็นหัวหน้าทีมวิจัย สามารถพัฒนาทีมงาน พัฒนาผลงาน และพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่

เมธีวิจัยอาวุโส สกว. นอกจากจะเป็นผู้ที่มีผลงานดีเด่นมาในอดีตแล้ว ยังมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างผลงาน และสร้างนักวิจัยที่มีคุณภาพต่อไปอีกในอนาคต โดยการเสนอโครงการที่จะทำใน 3 ปีข้างหน้า และเมื่อโครงการเสร็จอาจเสนอโครงการใหม่ต่อไปอีกได้คราวละ 3 ปี

เกณฑ์การคัดเลือกผู้รับทุนเมธีวิจัยอาวุโส สกว. นี้ จะดำเนินการโดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้สรรหา ซึ่งจะสำรวจรายชื่อนักวิจัยชั้นนำจากแหล่งต่างๆ โดยพิจารณาถ่วงดุลจากประวัติและผลงาน และสำรวจความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาเดียวกัน

ลักษณะของทุนเมธีอาวุโส สกว. นี้ จะให้ทุนไม่เกินทุนละ 3 ล้านบาทต่อปี เงินจำนวนนี้เป็นเงินเพิ่มค่าครองชีพของเมธีวิจัยอาวุโส และค่าใช้จ่ายในการวิจัย ค่าจ้างผู้ช่วย ค่าตอบแทนทีมงาน ค่าทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาบัณฑิตศึกษา ฯลฯ

ผู้ที่ได้รับการส่งเสริมให้เป็นเมธีวิจัยอาวุโส นับตั้งแต่ปี 2538-2542 มีผู้ได้รับทุนเมธีวิจัยอาวุโสทั้งสิ้น 47 คน

3.3 สรุป

การตอบแทนการยกย่องและให้รางวัลในวงการวิชาชีพอื่นของสังคมไทยได้มีวิวัฒนาการที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมให้มากที่สุด จากเดิมสังคมไทยมุ่งเน้นคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนการรักษาและผดุงเกียรติของวิชาชีพในเชิงของ “ผู้เสียสละ” ต่อมาจึงได้รับการประกาศเกียรติคุณเป็นการยกย่อง และให้รางวัลเป็นสิ่งตอบแทนในภายหลัง ความภาคภูมิใจและกำลังใจมักจะทำให้เกิดการยกย่องและได้รับรางวัลเท่านั้น จากวันนั้น “ความดีที่ประจักษ์” ก็เริ่มลบลือเลือนไป การคงไว้ซึ่งความดีและให้มีการขยายผลความดีในเชิงของรูปธรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งของสังคมไทยยุคโลกาภิวัตน์ ดังนั้นในระยะหลังการยกย่องและให้รางวัลเป็นไปในรูปของ “เงินและงาน” ดังตัวอย่าง เมธีวิจัยของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยที่มุ่งเน้นให้เกิดการสร้างผลงาน และทีมงานนักวิจัยรุ่นใหม่ภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิดจากนักวิจัยอาวุโส ผู้มีพลังและความสามารถสูงที่จะขึ้นไปในทิศทางที่ถูกต้อง มั่นคง และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม แนวคิดใหม่ดังกล่าวนี้สมควรที่สังคมจะต้องตระหนักและนำไปใช้ให้มากขึ้นเพื่อสร้าง “คุณภาพคนและคุณภาพงาน” ให้กับสังคมไทยต่อไปในอนาคต

บทที่ 4

รูปแบบและวิธีการยกย่องครูในประเทศไทย

4.1 แนวคิดในการยกย่องให้รางวัลครูของประเทศไทย

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ : 2542)

4.1.1 แนวคิดในการยกย่องให้รางวัลครูของประเทศไทย ในระดับชาติ

นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2540 ในด้านการศึกษา ระบุว่า “เร่งพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพที่ได้รับการยกย่อง เพื่อให้ครูได้ทำงานอย่างมีเกียรติ โดยปฏิรูปกระบวนการผลิตครูและการพัฒนาครู เพื่อการผลิตครูในสาขาขาดแคลน ตลอดจนการสร้างเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อการยกย่องให้รางวัลครูที่ดีและเก่ง มีความก้าวหน้าในอาชีพ โดยส่งเสริมสวัสดิการของครู”

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งมีผลใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมาได้ระบุสาระที่เกี่ยวกับการยกย่องให้รางวัลครูไว้ดังนี้

“มาตรา 55 วรรคสอง ให้มีกองทุนส่งเสริมและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนงานริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานดีเด่นและเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

และ “มาตรา 57 ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดับม ตรีพยาบาลบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดย นำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา และยกย่องเชิดชูผู้ที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

4.1.2 แนวคิดในการยกย่องให้รางวัลครูของประเทศไทย ในระดับหน่วยงาน

การยกย่องให้รางวัลครูเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของสังคมไทย ทั้งนี้ เพราะในอดีตครูได้รับการยกย่องมากถือเป็นบุคคลที่ทรงลงมาจาก บิดามารดา ถือว่าครูเป็นปูชนียบุคคล เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไป บทบาทของครูก็จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้ทันกับวิทยาการและเทคโนโลยี ครูดีครู เก่งก็ยังมีอยู่ทุกยุคทุกสมัย หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนองค์กรประชาชน มูลนิธิ และสมาคมต่างๆ ก็มุ่งให้กำลังใจครู โดยการยกย่องและให้รางวัล โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การยกย่องและให้รางวัลสำหรับผลงานและความดีที่สร้างสมมาในอดีต โดยหวังให้เป็นกำลังใจ และเป็นแบบอย่างของครูที่ดีต่อผู้อื่นต่อไป การยกย่องและให้รางวัลครูตามแนวคิดนี้มีเป็นจำนวนมาก เช่น

- 1.1 สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ได้ดำเนินการให้รางวัลคุรุสภาแก่ครูผู้ปฏิบัติงานมีผลงานดีเด่นมาตั้งแต่ปี 2524 โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะยกย่องเชิดชูเกียรติคุณครูผู้ประพฤติปฏิบัติดี และปฏิบัติงานด้วยความสามารถจนเกิดผลงานดีเด่น เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการพัฒนาเด็ก เป็นที่ประจักษ์ทั้งในวงการวิชาชีพครูและสังคมทั่วไป

- 1.2 สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้จัดทำโครงการคัดเลือกครูสอนวิทยา

ศาสตร์ ให้เป็นครูวิทยาศาสตร์ดีเด่นมาตั้งแต่ปี 2525 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการยกย่องและให้กำลังใจแก่ครูวิทยาศาสตร์ผู้ที่มีความสามารถในการสอนนักเรียนและนักศึกษา

1.3 สมาคมครูวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย จัดโครงการประกวดกิจกรรมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม เพื่อให้เห็นคุณค่าและนำไปสู่การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนของโรงเรียน ซึ่งครูเป็นผู้พัฒนากิจกรรมที่หลากหลาย เป็นแนวทางให้นักเรียนศึกษาเพื่อลงมือปฏิบัติ

1.4 โครงการกิตติเมธีของมหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช เริ่มดำเนินการเมื่อปี 2528 เพื่อสนับสนุนทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ในสาขาวิทยาการต่างๆ ในการร่วมดำเนินโครงการหรือกิจกรรมทางวิชาการกับมหาวิทยาลัย โดยมุ่งเพื่อเป็นเกียรติแก่มหาวิทยาลัย และยังเป็น การช่วยสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการที่มีคุณค่าให้เป็นที่ปรากฏ อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานด้านวิชาการ และการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาของประเทศให้ก้าวหน้า และมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ

1.5 มูลนิธิสमान-คุณหญิงเบญจมา แสงมลิ นั้น เป็นมูลนิธิที่มุ่งส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาไทย สังคมศึกษา การศึกษา การศาสนา และสาธารณประโยชน์ ให้การพัฒนาการ

ศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในเวลาอันรวดเร็วยิ่งขึ้น มูลนิธิ
นี้เริ่มดำเนินงานในปี 2532 โดยปัจจุบันได้ทำการสรรหาบุคคล
ผู้มีความดีเด่น 6 สาขา คือ นักบริหารการศึกษา ครูภาษาไทย
ครูสังคมศึกษา การศึกษานอกระบบ การศึกษาก่อนประถม
ศึกษา และพระสงฆ์ดีเด่น ยกย่องแล้วให้รางวัลเชิดชูเกียรติ

2. การยกย่องและให้รางวัลสำหรับผลงานและความ
ดีที่สร้างสมมาในอดีต และเกื้อกูลให้ดำเนินงานต่อไปในอนาคต
หน่วยงานที่ดำเนินการตามแนวคิดนี้ ได้แก่ สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ มีแนวคิดว่า ครูดี ครูเก่ง ผู้มี
ผลงานการปฏิบัติงานดีเด่น ควรได้รับการยกย่องให้รางวัล เพื่อ
เป็นการเชิดชูเกียรติสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูเหล่านั้นมุ่งมั่น
ทุ่มเท และเสียสละ เพื่อการเรียนการสอน และเพื่อผู้เรียน โดย
สนับสนุนให้ครูที่ได้รับการยกย่องและได้รางวัลดำเนินงานต่อใน
การพัฒนาการเรียนการสอนและการฝึกอบรมในเชิงนวัตกรรม
แล้วขยายผลให้แก่ครูเครือข่ายต่อไป ทั้งนี้เพื่อพัฒนามาตรฐาน
วิชาชีพครูและการศึกษาโดยรวม ในการยกย่องให้รางวัลครูดี
ครูเก่งนั้น ตั้งอยู่บนฐานแนวคิดที่ว่าบนเส้นทางวิชาชีพครู ครูดีครู
เก่งจะพัฒนาตนเอง พัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาเพื่อนครู
แล้วได้รับการยกย่องให้รางวัล ได้รับทุนสนับสนุนให้ดำเนินงาน
ต่อไป โดยอาศัยความดี ความเก่ง ความรู้และประสบการณ์ของ
ครูเหล่านั้น ผลงานดังกล่าวก็จะได้รับการยกย่องให้รางวัลอีก

หมุ่นเวียนต่อเนื่องไปตลอดอายุของการเป็นครู โดยครูจะได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น ได้รับการยกย่องให้รางวัลในระดับที่สูงขึ้น

ในปีที่ผ่านมา สำนักงานฯ ได้ยกย่องให้รางวัลครู 2 ประเภท คือ **ครูแห่งชาติ** และ**ครูต้นแบบ** ได้สนับสนุนให้เกิด**ครูแนวใหม่** และในปีต่อไปจะสนับสนุนและยกย่อง**ครูภูมิปัญญาไทย** จากแนวคิดเบื้องต้น ก็อาจวิเคราะห์ได้ว่า ครูแนวใหม่ คือ ครูผู้มีความสามารถเรียนการสอนในชั้นเรียน เมื่อพัฒนาตนเองเช่นนี้ไประยะหนึ่ง ก็จะพัฒนาขึ้นเป็นครูต้นแบบ คือ ครูผู้มีความดีเด่นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยครูต้นแบบจะได้รับการสนับสนุนให้เผยแพร่วิธีการเรียนการสอนในลักษณะกัลยาณมิตรนิเทศไปยังครูเครือข่ายไม่ต่ำกว่า 10 คน ครูต้นแบบเมื่อพัฒนาและสร้างสมผลงานเพิ่มพูนขึ้นเรื่อยๆ ก็สามารถเป็นครูแห่งชาติ ซึ่งเป็นครูผู้มีความประพฤติดีเด่นมาตลอด และรับภารกิจอันสำคัญที่จะดำเนินการวิจัย และพัฒนาการเรียนการสอน รูปแบบการฝึกอบรม หรือพัฒนาครูเครือข่าย ไม่น้อยกว่า 50 คน

4.2 รูปแบบและวิธีการยกย่องและให้รางวัลครู

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ : 2541,2542)

4.2.1 ครูสุสภา

ครูสุสภาเป็นสภาในกระทรวงศึกษาธิการ มีฐานะเป็นนิติบุคคล ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติครู พ.ศ.2488 ครูสุสภานอกจากจะมีหน้าที่ปรึกษาให้ความเห็นแก่กระทรวงศึกษาธิการในเรื่องนโยบายการศึกษา หลักสูตร แบบเรียน และอื่นๆ แล้ว ยังมีหน้าที่ควบคุมวินัยของครู และพิจารณาลงโทษครูผู้ประพฤติผิดรักษาผลประโยชน์ของครูและส่งเสริมให้ฐานะของครูมั่นคง ทั้งด้านความรู้ ความประพฤติ และความเป็นอยู่ของครูในที่นี้ จะขอเสนอการยกย่องและให้รางวัลครูของครูสุสภา โดยสรุปได้ดังนี้

1) รางวัลครูสุสภา

ครูสุสภาจัดให้มีการคัดเลือกครูผู้ปฏิบัติงานที่มีผลงานดีเด่น สร้างคุณประโยชน์ในด้านการศึกษาให้แก่ประเทศชาติ เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ และรับรางวัลครูสุสภา ในแต่ละปีนับแต่ปี 2524 เป็นต้นมา ผู้มีสิทธิได้รับรางวัลต้องเป็นสมาชิกครูสุสภา ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษา โดยปฏิบัติงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ปฏิบัติตนตามระเบียบจรรยาบรรณครู และตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูมีบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ดีให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน

รางวัลจะแบ่งเป็นประเภทผู้สอนและประเภทผู้บริหารสถานศึกษา ประเภทผู้สอน แบ่งเป็นระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา การศึกษานอก

ระบบโรงเรียนและการศึกษาพิเศษ ประเภทผู้บริหารแบ่งเป็น ระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา การศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาพิเศษ

เกณฑ์การพิจารณาผู้ที่จะได้รับรางวัลครูสภา ประเภทผู้สอน คือ ต้องมีผลงานซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลดีเยี่ยม สำหรับผู้ที่ได้รับรางวัลครูสภาประเภทผู้บริหาร ต้องมีประวัติการทำงานและมีผลงานดีเยี่ยมมาตลอด มีความสามารถในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีนวัตกรรมในการบริหารสถานศึกษาและมีความเสียสละสูง

หน่วยงานที่สามารถเสนอชื่อผู้สมควรได้รับรางวัลนั้น คือ กรมหรือส่วนราชการเจ้าสังกัดของครูหรือเป็นหน่วยงานในระดับจังหวัด เช่น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด คณะกรรมการครูสภาจังหวัด

ปัจจุบัน จำนวนรางวัลครูสภาแต่ละปีมีไม่เกิน 9 รางวัล แบ่งตามระดับการศึกษาที่ครูสอน และตามประเภทผู้บริหารสถานศึกษาระดับต่างๆ ผู้ที่ได้รับรางวัลครูสภาจะได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณ เกียรติบัตร เข็มที่ระลึก และเงินสด รางวัลละ 100,000 บาท

การมอบรางวัลครูสภาแก่ครูผู้ปฏิบัติงานมีผลงานดีเด่น นับตั้งแต่ได้มีการดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2524 จนถึง 2539 มีผู้ได้รับรางวัลครูสภาทั้งสิ้น 111 คน เป็นประเภทครูผู้สอน 57 คน และประเภทผู้บริหารสถานศึกษา 54 คน

2) รางวัลครูภาษาไทยดีเด่น

ด้วยตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทยในปี 2528 ครูสภาได้ทำการสรรหาครูภาษาไทยดีเด่น ที่สมควรได้รับการยกย่องสรรเสริญให้เป็นที่ประจักษ์ โดยผู้ที่ได้รับการคัดเลือกต้องเป็นครูสอนภาษาไทยมาไม่น้อยกว่า 5 ปี เป็นผู้ที่มีความประพฤติดีตามจรรยาบรรณครู และปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู มีความสามารถในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แสวงหาความรู้และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เป็นประโยชน์

การคัดเลือกในส่วนภูมิภาคนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะคัดเลือกครูภาษาไทยในแต่ละระดับ แล้วเสนอให้คณะกรรมการครูสภาอำเภอเพื่อเสนอต่อไปยังคณะกรรมการครูสภาจังหวัด และเสนอต่อสำนักงานเลขาธิการครูสภา ในส่วนกลางจะเสนอไปยังครูสภากรุงเทพมหานครในสังกัดต่างๆ เพื่อพิจารณาคัดเลือกแล้วจึงเสนอไปยังคณะทำงานคัดเลือกครูภาษาไทยดีเด่น สำนักงานเลขาธิการครูสภา ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจะได้รับโล่และเข็มเกียรติคุณครูภาษาไทยดีเด่น ซึ่งจะ

มอบให้ในวันภาษาไทย คือ วันที่ 14 พฤศจิกายน ของทุกปี สำหรับจำนวนผู้ที่ได้รับการยกย่องเป็นครูภาษาไทยดีเด่น นับตั้งแต่ปี 2528 ถึง 2539 มีจำนวนรวม 1,792 คน

ในขณะนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติตามข้อเสนอของ คณะกรรมการรณรงค์เพื่อภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกระทรวงศึกษาธิการประกาศให้วันที่ 29 กรกฎาคม ของทุกปีเป็นวันภาษาไทยแห่งชาติ

3) เข็มครูสุุดดี

ครูสุุดดีได้มีการสรรหาครูผู้มีจรรยาบรรณดีเด่นเพื่อรับเครื่องหมายเชิดชูเกียรติที่เรียกว่า “เข็มครูสุุดดี” ซึ่งได้เริ่มมาตั้งแต่ปี 2535 ครูที่จะได้รับเข็มครูสุุดดีต้องเป็นผู้มีจรรยาบรรณดี ปฏิบัติหน้าที่มาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี เป็นสมาชิกครูสุุดดีไม่เคยค้างชำระค่าบำรุง ไม่เคยได้รับเข็มดังกล่าวมาก่อน และต้องผ่านการประเมินตามหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือก โดยพิจารณาจากการประพฤติตน บุคลิกภาพ การปฏิบัติหน้าที่ของครู รวมทั้งการช่วยเหลือชุมชน

การพิจารณาคัดเลือกนั้น ในส่วนภูมิภาคมีคณะกรรมการครูสุุดดีอำเภอพิจารณาคัดเลือกก่อน โดยการคัดเลือกจากสถานศึกษาทุกสังกัดในอำเภอสังกัดละ 1 คน แล้วนำเสนอให้คณะกรรมการครูสุุดดีจังหวัดพิจารณาคัดเลือก จากนั้นจึงเสนอไปยังสำนักงานเลขาธิการครูสุุดดี ในส่วนกลาง

คณะกรรมการคุรุสภากรุงเทพมหานครในกรมต่างๆ แต่ละสังกัด จะพิจารณาคัดเลือกเสนอไปยังสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา เพื่อให้คณะกรรมการว่าด้วยจรรยาบรรณฯ และวินัยของสมาชิก คุรุสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบ แล้วเสนอให้คณะกรรมการ อำนวยการคุรุสภาพิจารณาเป็นขั้นสุดท้าย

การมอบรางวัลเข็มคุรุสดุดีจะตรงกับวันครูโลก คือ วันที่ 5 ตุลาคม ของทุกปี สำหรับจำนวนครูผู้ที่ได้รับเครื่องหมายเชิดชูเกียรติเข็มคุรุสดุดี ตั้งแต่ปี 2535 ถึง 2539 มีจำนวน รวม 988 คน

4.2.2 สมาคมคุรุวิทยาสาสตร์แห่งประเทศไทย

สมาคมคุรุวิทยาสาสตร์แห่งประเทศไทยได้จัด “โครงการ ประกวดกิจกรรมการเรียนการสอนวิทยาสาสตร์สิ่งแวดล้อม” ขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ครู-อาจารย์พัฒนากิจกรรมการเรียน การสอน สิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นอันจะทำให้เยาวชน ตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม ช่วยกันป้องกันและแก้ไขในระดับ ที่สามารถทำได้ โดยได้เริ่มจัดโครงการประกวดกิจกรรมดังกล่าว เป็นครั้งแรก ในปี 2539 ด้วยความร่วมมือจากฝ่ายกิจกรรม พิเศษของกลุ่มชินวัตร

กิจกรรมวิทยาสาสตร์สิ่งแวดล้อมที่ส่งเข้าประกวดจะต้อง เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนวิทยาสาสตร์สิ่งแวดล้อมในระดับ ประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา ซึ่งใช้เวลาไม่น้อยกว่า 8 คาบ

เป็นกิจกรรมที่ครู 1 – 3 คน ร่วมกันคิดและพัฒนาขึ้น โดยมุ่งเน้นด้านสิ่งแวดล้อมที่ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ มีครูเป็นผู้ช่วยเหลือแนะนำกิจกรรมและเป็นกิจกรรมที่ไม่ซ้ำกับกิจกรรมที่มีอยู่แล้วในหลักสูตร เช่น มีความแตกต่างในแง่ของการนำเสนอ การใช้อุปกรณ์ สื่อ และเป็นกิจกรรมที่ไม่เคยผ่านการประกวดมาก่อน

คณะกรรมการตัดสินได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา คือ ให้ความสำคัญแปลกใหม่ของกิจกรรม มีความคิดสร้างสรรค์ มีคุณค่าเชิงความรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่นักเรียนจะได้รับการพัฒนาจากการทำกิจกรรม มีการปฏิบัติจริงและมีการขยายผลปฏิบัติได้อย่างกว้างขวาง แม้ว่าจะไม่ได้รับเงินสนับสนุน รวมทั้งพิจารณาคุณค่าความตระหนักและจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมพิทักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

โครงการที่ผ่านการคัดเลือกครบแรก โดยพิจารณาจากเค้าโครงที่ส่งเข้าประกวด จะได้รับทุนสนับสนุนให้ไปดำเนินการต่อโครงการละ 15,000 บาท เมื่อทำโครงการเสร็จแล้ว คณะกรรมการจะพิจารณาตัดสินอีกครั้ง โดยโครงการชนะเลิศจะได้รับเงินรางวัล 30,000 บาท และได้รับทุนไปดูงานต่างประเทศ 70,000 บาท นอกจากนี้ยังมีรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 และอันดับ 2 ซึ่งจะได้รับเงินรางวัล 20,000 บาท และ 10,000 บาท ตามลำดับ รวมทั้งทุนไปดูงานต่างประเทศด้วย

เช่นกัน ในปี 2539 ซึ่งเป็นปีแรกของการเริ่มต้นโครงการนี้ มีครูที่ได้รับรางวัลชนะเลิศและรองชนะเลิศ รวม 14 คน

4.2.3 สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์

สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้จัดทำโครงการคัดเลือกครูสอนวิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นการยกย่องและให้กำลังใจแก่ครูวิทยาศาสตร์ผู้ที่มีความสามารถในการสอนนักเรียนและนักศึกษาเป็น “ครูวิทยาศาสตร์ดีเด่น” ประจำปี โดยเริ่มมาตั้งแต่ ปี 2525

การดำเนินการสรรหาครูวิทยาศาสตร์ดีเด่น จะสรรหา รวม 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา โดยกำหนดคุณสมบัติไว้ดังนี้ คือ เป็นครูสอนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนหรือสถานการศึกษา เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี มีผลงานที่แสดงให้เห็นถึงการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หรือมีความสามารถในด้านการสอนวิทยาศาสตร์เป็นที่ยอมรับในสถานศึกษา และเป็นผู้มีคุณธรรมของความเป็นครู เป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลอื่น ทั้งนี้ต้องเป็นบุคคลที่ไม่เคยได้รับรางวัลครูวิทยาศาสตร์ดีเด่นของคุรุสภา หรือสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์มาก่อน

การพิจารณาคัดเลือกครูวิทยาศาสตร์ดีเด่นจะมีคณะกรรมการคัดเลือก ซึ่งแต่งตั้งโดยสมาคมวิทยาศาสตร์แห่ง

ประเทศไทยฯ โดยจะพิจารณาจากผลการเรียนการสอนของคุณ โดยจะดูที่ผลงานของเด็กนักเรียน พิจารณาจากการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การเสียสละ การมีส่วนร่วมกับผู้ร่วมงานและผู้บริหาร ซึ่งเป็นที่ยอมรับถึงความสามารถในการทำงานในสถานศึกษานั้นๆ ด้วย

ผู้ที่ได้รับคัดเลือกเป็นครูวิทยาศาสตร์ดีเด่น จะได้รับรางวัล 50,000 บาท พร้อมประกาศเกียรติคุณและโล่ที่ระลึก โดยจะได้รับรางวัลในวันวิทยาศาสตร์แห่งชาติซึ่งตรงกับวันที่ 18 สิงหาคม ของทุกปี นับตั้งแต่ปี 2525 ถึง 2539 มีครูวิทยาศาสตร์ดีเด่น รวมทั้งสิ้น 76 คน

4.2.4 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (มสธ.) ได้จัดให้มี “โครงการกิตติเมธี” ขึ้นในปี 2528 เพื่อสนับสนุนทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ในสาขาวิทยาการต่างๆ ในการร่วมดำเนินโครงการหรือกิจกรรมทางวิชาการกับมหาวิทยาลัย และในปี 2530 มสธ. ได้จัดตั้ง “กองทุน กิตติเมธี” เพื่อสนับสนุนการดำเนินการโครงการกิตติเมธี

กิตติเมธีของมหาวิทยาลัย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) กิตติเมธีประจำสาขาวิชา ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มหาวิทยาลัยเลือกสรรและได้รับเชิญให้เข้าร่วมโครงการหรือ

กิจกรรมทางวิชาการกับมหาวิทยาลัย ตามรายละเอียดที่ได้มีการตกลงกัน

2) กิตติเมธีกิตติมศักดิ์ ได้แก่ กิตติเมธีประจำสาขาวิชาที่ได้ทำคุณประโยชน์ให้กับมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นควรแต่งตั้งให้เป็นกิตติเมธีกิตติมศักดิ์

บุคคลที่จะเชิญมาร่วมดำเนินโครงการกิตติเมธีต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการยอมรับว่ามีความเป็นเลิศทางวิชาการหรือมีประสบการณ์ในสาขาวิทยาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอนของมหาวิทยาลัย โดยเป็นผู้ที่ปลอดจากภาระงานประจำทั้งภาครัฐและเอกชน และมีความสามารถในการสร้างสรรค์ทางวิชาการ ซึ่งจะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกิตติเมธีประจำมหาวิทยาลัยในสาขาวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง 2 ปี แต่อาจได้รับการแต่งตั้งใหม่ได้ กิตติเมธีมีหน้าที่ดำเนินโครงการหรือกิจกรรมทางวิชาการ ตามที่ตกลงไว้กับมหาวิทยาลัย โดยจะได้รับการพิจารณาให้ค่าตอบแทน 16,000 บาท/เดือน และจัดสรรเงินอุดหนุนให้ตามความเหมาะสมจากกองทุนกิตติเมธี รวมทั้งได้รับการยกย่องโดยได้รับใบกิตติบัตรในวันรับพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัย

นับตั้งแต่โครงการเริ่มดำเนินในปี 2528 จนถึง 2540 มหาวิทยาลัยได้แต่งตั้งกิตติเมธีประจำมหาวิทยาลัยในสาขาวิชาต่างๆ ไปแล้ว รวม 7 ราย ได้แก่ กิตติเมธีประจำมหาวิทยาลัยใน

สาขาวิชาศิลปศาสตร์ 2 ราย สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและ
สหกรณ์ 1 ราย สาขาวิชานิติศาสตร์ 1 ราย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ 2 ราย และสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ 1 ราย

4.2.5 มูลนิธิสยาม-คุณหญิงเบญจา แสงมลิ

มูลนิธิสยาม-คุณหญิงเบญจา แสงมลิ ก่อตั้งขึ้นในปี 2532 โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อส่งเสริมการศึกษา การศาสนา และการสาธารณสุข เพื่อให้ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว มูลนิธิฯ จึงได้ร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการในการจัดกิจกรรมทางวิชาการต่างๆ มาตลอดจนถึงปัจจุบัน

มูลนิธิฯ ได้สรรหาบุคคลผู้มีผลงานดีเด่นนับตั้งตั้งแต่ปี 2532 เป็นต้นมา ปัจจุบันมูลนิธิฯ ได้สรรหาบุคคลที่มีผลงานดีเด่น รวม 6 สาขา คือ นักบริหารการศึกษา ครูภาษาไทย ครูสังคมศึกษา การศึกษานอกระบบ การศึกษาก่อนประถมศึกษา และพระสงฆ์ การดำเนินการคัดเลือกจะมีคณะกรรมการเพื่อสรรหาในแต่ละสาขา พิจารณาคัดเลือกบุคคลผู้สมควรได้รับการยกย่องและรับรางวัลเชิดชูเกียรติของมูลนิธิฯ ให้เป็นผู้มีผลงานดีเด่นทั้ง 6 สาขา

เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกนั้น คณะกรรมการฯ จะพิจารณาจากข้อมูลประวัติและผลงาน โดยผู้ที่ได้รับการ

คัดเลือกนั้น ต้องมีผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับจากสังคมหรือชุมชน และเป็นผู้ให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน มีความเสียสละ ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นบุคคลผู้มีผลงานดีเด่น ทั้ง 6 สาขาของมูลนิธิสยาม-คุณหญิงเบญจา แสงมณี จะได้รับเงินรางวัล 5,000 บาท และมูลนิธิฯ ขอพระราชทานพระราชนุญาตให้เข้ารับพระราชทานรางวัลเข็มเชิดชูเกียรติจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปัจจุบันมูลนิธิฯ ได้ยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ผลงานดีเด่นแล้วจำนวนทั้งสิ้น 53 คน

4.2.6 มูลนิธิโทรเวเพื่อการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ประเทศไทย

มูลนิธิโทรเวได้จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2537 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมส่งเสริมความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในประเทศไทย มูลนิธิฯ ได้จัดรางวัล เรียกว่า "รางวัลการศึกษาวิทยาศาสตร์" ให้กับครู-อาจารย์ผู้รับผิดชอบการศึกษาวิชาวิทยาศาสตร์ของโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายที่มีผลงานดีเด่นในการสร้างสรรค์และริเริ่มทางการศึกษาวิทยาศาสตร์เพื่อนำไปพัฒนา และเพิ่มพูนความสนใจของนักเรียนต่อวิชาวิทยาศาสตร์

คณะกรรมการจะพิจารณาผลงานการศึกษาที่จะได้รับรางวัล ได้แก่ งานวิจัยหรือคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ในสาขาฟิสิกส์ เคมี หรือวิทยาศาสตร์สาขาอื่น และเป็นงานที่มีความคิดริเริ่มในการ

สร้างสื่อการสอนวิทยาศาสตร์ และการทดลอง อื่นๆ ทางวิทยาศาสตร์

ผู้มีสิทธิสมัครจะต้องเป็นครูอาจารย์ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายสามัญของโรงเรียนรัฐบาลหรือเอกชน และโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่สอนประจำการในสายวิชาวิทยาศาสตร์มาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี ทั้งนี้ผลงานที่นำมาเสนอจะต้องเป็นผลงานที่ไม่เคยได้รับรางวัลระดับชาติ และเป็นผลงานที่ได้ทำมาแล้ว ไม่เกิน 3 ปี

รางวัลจะแบ่งเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รางวัลที่ 1 ได้เงินรางวัล 80,000 บาท รางวัลที่ 2 60,000 บาท และรางวัลที่ 3 40,000 บาท ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รางวัลที่ 1 ได้เงินรางวัล 100,000 บาท รางวัลที่ 2 80,000 บาท และรางวัลที่ 3 60,000 บาท ในปี 2539 มีผู้ได้รับรางวัลระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 คน และรางวัลชมเชย 2 คน

4.2.7 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

1) รางวัลบุคคลดีเด่น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีการให้รางวัลและยกย่องบุคคลดีเด่นในการจัดงาน

วันประถมศึกษาแห่งชาติของแต่ละปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประกาศคุณงามความดีให้แก่ผู้ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือการจัดการประถมศึกษา ซึ่งครอบคลุมทั้งหน่วยงานของเอกชนและประชาชนทั่วไป ประกอบกับข้าราชการและนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่สร้างคุณประโยชน์ และทำชื่อเสียงให้กับการประถมศึกษา เพื่อเป็นการเชิดชูระลึกถึงคุณความดีให้เป็นแบบอย่างต่อไป ได้แบ่งประเภทบุคคลดีเด่นไว้ 4 ประเภท คือ 1) ผู้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือการประถมศึกษา 2) ข้าราชการเกษียณอายุ 3) ข้าราชการทุกสายงาน โดยแบ่งเป็นข้าราชการพลเรือน และข้าราชการครู และ 4) นักเรียน

ในการคัดเลือกข้าราชการ หลักเกณฑ์และการพิจารณาคัดเลือกข้าราชการได้แบ่งข้าราชการเป็น 2 ประเภท คือ ข้าราชการพลเรือน และข้าราชการครู โดยผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจะต้องไม่เคยถูกลงโทษทางวินัย เป็นผู้ที่มีผลงานดีเด่นเป็นพิเศษ และมีคุณสมบัติเป็นที่ยอมรับทั้งด้านการครองตน ครองคน และครองงาน

การคัดเลือกข้าราชการพลเรือน ให้จังหวัดพิจารณาคัดเลือกและจัดส่งแบบรายงานให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 1 คน สำหรับการคัดเลือกข้าราชการครู ให้จังหวัดเป็นผู้พิจารณาคัดเลือก

และจัดส่งแบบรายงานให้สำนักงานฯ โดยแบ่งข้าราชการครูเป็น 3 ประเภท คือ 1) ผู้บริหารและสนับสนุนให้จังหวัดพิจารณา และจัดส่งให้กรม 1 คน 2) ผู้บริหารสถานศึกษา ให้คัดเลือก ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน ซึ่งได้รับการคัดเลือกเป็น โรงเรียนดีเด่นระดับจังหวัดในปีที่เสนอชื่อเพื่อขอรับรางวัล และจัดส่งให้กรมจำนวน 1 คน และ 3) ครูผู้สอน ให้คัดเลือกครู ผู้สอนจากครูดีเด่นประเภทต่างๆ ระดับจังหวัดในปีที่เสนอชื่อ เพื่อขอรับรางวัลและจัดส่งให้สำนักงานฯ 1 คน โดยให้จังหวัด จะต้องเก็บหลักฐานประกอบการพิจารณาข้าราชการดีเด่น ทุกประเภทไว้ เพื่อให้สำนักงานฯ ตรวจสอบ

ในการคัดเลือกครูดีเด่น แบ่งประเภทครูดีเด่นเป็น ครูระดับก่อน ประถมศึกษา 1 คน และครูระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาดีเด่น 12 ประเภท รวม 12 คน ได้แก่ ครูภาษาไทย ครูคณิตศาสตร์ ครูสังคม ศาสตร์ ครูพลานามัย ครูศิลปศึกษา ครูดนตรี ครูนาฏศิลป์ ครูจริย ศึกษ ครูการงานอาชีพ ครูภาษาต่างประเทศ และครูแนะแนว

ผู้ได้รับการคัดเลือกให้เป็นบุคคลดีเด่นทุก ประเภทจะได้รับเกียรติบัตรพร้อมกันในวันประถมศึกษาแห่งชาติ คือ วันที่ 25 พฤศจิกายน ซึ่งเป็นวันคล้ายวันสวรรคตของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

2) ครูดีที่หนูรัก

โครงการครูดีที่หนูรัก เป็นอีกโครงการหนึ่งที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกย่องประกาศเกียรติคุณครู ผู้ปฏิบัติงานและปฏิบัติตนเป็นปูชนียบุคคลที่สมควรเป็นแบบอย่าง และเพื่อพัฒนารูปแบบการประกาศเกียรติคุณแก่ครู โดยส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการนำเสนอครูที่ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวความคิดนี้สืบเนื่องมาจากการประชุมสมัชชาเด็ก : การเรียนรู้อย่างมีความสุข ในวันที่ 27-29 พฤศจิกายน 2541 ซึ่งนักเรียนได้นำเสนอภาพของครูที่เป็นที่รักไว้หลายลักษณะ เช่น “ครูสอนตรงเวลา” “ครูใจดี” “ครูที่มีเหตุผล” “ครูสอนสนุก” “ครูที่มีความยุติธรรม” “ครูที่ให้ความอบอุ่นเหมือนแม่” เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นศักยภาพในการเสนอความคิดเห็นที่ชัดเจนของนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงพัฒนารูปแบบการประกาศเกียรติคุณแก่ครู โดยส่งเสริมให้นักเรียนซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดและรับรู้ รับทราบพฤติกรรมของครูได้อย่างต่อเนื่องชัดเจน ได้มีส่วนร่วมในการนำเสนอชื่อครูที่ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นครูที่ดีที่หนูรัก พร้อมเหตุผลตามมุมมองของนักเรียน

กิจกรรมนี้จะมีส่วนในการปลูกฝังให้นักเรียนพิจารณาและตระหนักในพระคุณของครู และเป็นการส่งเสริมสิทธิในการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนไปพร้อมกันด้วย หลัง

จากนั้นจะได้นำเหตุผลที่นักเรียนนำเสนอทั้งหมดมาพิจารณาวิเคราะห์ เพื่อประมวลผลเป็นคุณลักษณะ “ครูดีที่หนูรัก” และจัดให้มีการประชุมสมัชชาครูดีที่หนูรัก เพื่อแลกเปลี่ยนและระดมแนวคิดของครูดีที่หนูรัก ในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ และกำหนดแนวทางการปฏิบัติตน และการปฏิบัติงานของครูที่เป็นปราชญ์บุคคลที่เป็นตัวอย่างอันดีแก่สังคมต่อไป

4.2.8 กรมสามัญศึกษา

กรมสามัญศึกษา ได้คัดเลือกครูให้เข้ารับการอบรม เพื่อให้เป็นครูผู้ร่วมนิเทศ ในสาขาวิชา/งานต่างๆ ตามโครงการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยให้เข้ารับการอบรมในหลักสูตร “เทคนิคการนิเทศ” ครูที่จะได้รับเลือกให้เป็นครูผู้ร่วมนิเทศจะต้องเป็นผู้ที่มีวุฒิต่ำระดับปริญญาตรี วิชาเอกในสาขาวิชา/งานสนับสนุนการเรียนการสอนที่จะทำหน้าที่เป็นครูผู้ร่วมนิเทศ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชา/งานนั้นอย่างน้อย 7 ปี กรณีที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี จะต้อง มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 2 ปี เป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องเป็นครูแม่แบบหรือครูผู้ชำนาญการสาขาวิชา/งานนั้นๆ โดยมีผลงานการเป็นวิทยากร กรรมการวิชาการภายในโรงเรียน/หน่วยงานภายนอก มีผลงานนวัตกรรมด้านการสอนวิชา/งานนั้นๆ เป็นที่

ยอมรับในระดับโรงเรียน/กลุ่มโรงเรียน มีความประพฤติดี มีความศรัทธาในวิชาชีพ และยินดีปฏิบัติงานด้านการนิเทศ

การพิจารณาคัดเลือก คณะกรรมการเป็นผู้คัดเลือกครูจากส่วนกลาง สำนักงานสามัญศึกษา และกรุงเทพมหานครเป็นผู้ดำเนินการสรรหาและคัดเลือกร่วมกับกลุ่มโรงเรียน ส่วนภูมิภาค สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการสรรหาและคัดเลือกร่วมกับหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษาทุกเขต โดยขั้นตอนการเสนอชื่อให้สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดเป็นผู้เสนอชื่อครูผ่านหน่วยศึกษานิเทศก์เขตการศึกษาในพื้นที่ ไปที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษาในส่วนกลางเพื่อดำเนินการต่อ การพิจารณาจำนวนครูผู้ร่วมนิเทศในส่วนกลาง ให้พิจารณาจากกลุ่มโรงเรียน 9 กลุ่มโรงเรียน โดยให้กรมสามัญศึกษาและกรุงเทพมหานครเป็นผู้พิจารณา สำหรับส่วนภูมิภาค พิจารณาจากจำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา โดยมอบให้สามัญศึกษาจังหวัดและเขตการศึกษาเป็นผู้พิจารณา

ในปี 2537 เริ่มดำเนินโครงการพัฒนาระบบเครือข่ายการนิเทศการศึกษา โดยการเลือกสรรครู-อาจารย์ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และมีผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับ (ครูแม่แบบของแต่ละเขตการศึกษา) พัฒนาคุณลักษณะที่จำเป็นใน

การนิเทศ เพื่อแต่งตั้งให้เป็นครูผู้ร่วมนิเทศ (Co-Supervisor Teachers) ทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศภายในโรงเรียนของตนเอง และเป็นผู้ร่วมนิเทศกับทีมนิเทศเฉพาะสาขาวิชาให้กับโรงเรียนอื่น ภายในกลุ่มจังหวัดหรือเขตการศึกษา

ครูที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นครูผู้ร่วมนิเทศจะได้รับประกาศนียบัตร โดยได้ดำเนินการแล้ว 2 รุ่น รุ่นที่ 1 ปีงบประมาณ 2537 จำนวน 712 คน รุ่นที่ 2 ปีงบประมาณ 2539 จำนวน 58 คน รวมทั้งสิ้น 770 คน นอกจากนี้ ยังให้เกียรติบัตรแก่โรงเรียนต้นสังกัดของครูผู้ร่วมนิเทศด้วย

นอกจากนี้ ยังมีการยกย่องครูในลักษณะอื่น เช่น ครูตัวอย่างประจำสาขาวิชา ครูแม่แบบประจำสาขาวิชา เป็นต้น ซึ่งเป็นการดำเนินงานภายในโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน หรือศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของแต่ละวิชา โดยประธานและคณะกรรมการจะเป็นผู้ตั้งเกณฑ์การคัดเลือกครูผู้มีผลการปฏิบัติงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์ ให้เป็นครูแม่แบบระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนหรือศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

4.2.9 กรุงเทพมหานคร

1) โครงการส่งเสริม โรงเรียนดีเด่นและครูดีเด่น

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการให้มีโครงการส่งเสริมโรงเรียนดีเด่นและครูดีเด่นของกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปีการศึกษา 2523 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

ให้โครงการนี้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษา โดยให้การยกย่องเชิดชูเกียรติข้าราชการครู กทม. ผู้มีผลงานดีเด่น และเป็นที่ยอมรับ สามารถนำมาเป็นแบบอย่าง และสร้างศรัทธาให้แก่เพื่อนข้าราชการและผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาของ กทม. ได้ โดยได้แบ่งประเภทของการประเมินออกเป็น 5 ประเภท คือ

(1) โรงเรียนและผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น 6 ประเภทๆ ละ 3 รางวัล รวม 18 รางวัล

(2) ผู้ช่วยผู้บริหารดีเด่น 14 ประเภทๆ ละ 3 รางวัล รวม 42 รางวัล

(3) ผู้บริหารลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดดีเด่น 4 ประเภทๆ ละ 3 รางวัล รวม 12 รางวัล

(4) ครูสายปฏิบัติการสอนดีเด่น 23 ประเภทๆ ละ 3 รางวัล รวม 69 รางวัล

(5) ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้นำพิชญประโยชน์ดีเด่น

ในการกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกเพื่อให้รางวัลครู กทม. จะพิจารณาเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณธรรม จรรยาบรรณ การบริหาร และผลงานของผู้รับการประเมิน

2) การสรรหาข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร เพื่อรับรางวัลจากกรุงเทพมหานคร

นอกจากการคัดเลือกโรงเรียนดีเด่นและครูดีเด่นแล้ว กรุงเทพมหานครยังมีการสรรหาข้าราชการครูของกรุงเทพมหานครผู้สมควรได้รับการยกย่องให้รางวัลและเชิดชูเกียรติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประกาศเกียรติคุณข้าราชการครู กทม. ที่ปฏิบัติงานจนเกิดประโยชน์ต่อการศึกษาของกรุงเทพมหานคร เพื่อเสริมศรัทธาในวิชาชีพครู เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่ข้าราชการครู กทม. และเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ข้าราชการครูทั่วไป

ประเภทและจำนวนรางวัล ได้แบ่งประเภทรางวัล ออกเป็น 5 ประเภท รวม 9 รางวัล คือ ประเภทผู้บริหารโรงเรียน ประเภทผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ประเภทศึกษานิเทศก์ และประเภทศึกษานิเทศก์ อย่างละ 1 รางวัล และประเภทครูปฏิบัติการสอน 5 รางวัล

คุณสมบัติของผู้ได้รับรางวัลจะต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครูปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เคยเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีและต้องไม่เป็นผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกโรงเรียนดีเด่น และครูดีเด่น และไม่เคยได้รับรางวัลครูมาตรฐานดีเด่น และครูดีเด่นของ กทม. มาก่อน ผู้ได้รับการคัดเลือกจะต้องเป็นผู้มีประวัติการ

ทำงาน และจรรยาบรรณดีเยี่ยมอย่างต่อเนื่อง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีคุณธรรม

รางวัลที่ได้รับคือ โล่ประกาศเกียรติคุณและเข็มที่ระลึกและรางวัลอื่นๆ ตามความเหมาะสม ในปี 2541 ผู้ได้รับการคัดเลือกจะได้เข้ารับรางวัลในวันครู คือ วันที่ 16 มกราคม

4.2.10 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ดำเนินการยกย่อง และให้รางวัลครูตามแนวความคิดใหม่ คือ การยกย่องและให้รางวัลครูสำหรับผลงานและความดีที่สร้างสมในอดีตและเกื้อกูลโดยให้ “เงินและงาน” เพื่อดำเนินงานต่อไปในอนาคตอย่างเป็นรูปธรรม โดยดำเนินการยกย่องและให้รางวัลครูต้นแบบ และครูแห่งชาติ

1) โครงการครูต้นแบบด้านการเรียนการสอน
(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ : 2542)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้จัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน โดยนำแผนงานหลักที่ 2 (การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน) ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540–2544) ไปสู่การปฏิบัติ การดำเนินโครงการดังกล่าวในระยะที่หนึ่ง ได้เริ่มดำเนินงานตั้งแต่เดือนตุลาคม 2539 ถึง เดือนกันยายน 2540 กิจกรรมที่ได้ดำเนินการไปแล้ว คือการพัฒนาทฤษฎีการเรียนรู้ 5 ทฤษฎีเป็นการนำทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนการสอนทั้งที่เป็นแบบไทย

และสากลมาจัดสาระกระบวนการใหม่ให้ง่ายขึ้นเพื่อให้ครูสามารถนำไปปฏิบัติได้ ประกอบด้วยทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยทางด้าน ศิลปะ ดนตรี กีฬา และการฝึกฝนกาย วาจา ใจ โดยได้มีการนำเสนอและเผยแพร่ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติและขยายผลในระดับหนึ่งแล้ว

ในปีงบประมาณ 2541 ซึ่งเป็นการดำเนินโครงการฯ ระยะเวลาที่สอง กิจกรรมที่จะดำเนินการ คือ การนำทฤษฎีการเรียนรู้ลงสู่การปฏิบัติ และจัดทำตัวบ่งชี้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยบูรณาการจากทฤษฎีการเรียนรู้ทั้ง 5 ทฤษฎี เพื่อใช้เป็นฐานที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ และใช้เป็นเกณฑ์ในการสืบค้นครูต้นแบบ ซึ่งการสืบค้นครูต้นแบบนี้เป็นกิจกรรมหนึ่งที่จะดำเนินการการเรียนการสอนที่เกิดจากการปฏิบัติงานบนพื้นฐานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยเฉพาะรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข เพื่อนำมาเป็นต้นแบบเผยแพร่และขยายผลให้ครูสามารถนำไปศึกษาและปฏิบัติ เป็นการขยายผลการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสืบค้นครูที่มีผลงานดีเด่นด้านการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข
2. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูที่มีผลงานดีเด่นในข้อ 1. ได้เผยแพร่วิธีการเรียนการสอนในลักษณะกัลยาณมิตรนิเทศ เป็นต้นแบบที่ดีของเพื่อนครูในสถานศึกษาต่างๆ และการสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้แก่เพื่อนครู ซึ่งจะเกิดผลดีต่อการเรียนรู้ของนักเรียน
3. เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติครูที่สร้างคุณประโยชน์ในด้านการศึกษา โดยเฉพาะด้านการเรียนการสอนให้เป็นที่ประจักษ์
4. เป็นขั้นเริ่มต้นของการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปสู่โครงการครูแห่งชาติต่อไป

เป้าหมาย

ผู้ที่ได้รับการยกย่องเป็นครูต้นแบบในปีงบประมาณ 2541 มีจำนวนทั้งสิ้น 30 คน จำแนกตามรายวิชา 5 วิชาดังนี้

คณิตศาสตร์	จำนวน	6	คน
วิทยาศาสตร์	จำนวน	8	คน
ภาษาไทย	จำนวน	7	คน
ภาษาอังกฤษ	จำนวน	6	คน
ดนตรี	จำนวน	3	คน

การดำเนินงานตามโครงการ

1. กำหนดคุณสมบัติผู้ที่ จะได้รับการคัดเลือกเพื่อยกย่องให้เป็นครูต้นแบบ

ผู้ที่ จะได้รับการคัดเลือกเพื่อยกย่องให้เป็นครูต้นแบบจะต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

1.1 เป็นผู้ปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา ทั้งในสถานศึกษาของภาครัฐและเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษา ที่ปฏิบัติการสอนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ หรือดนตรี

1.2 เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพความเป็นครูและมีมนุษยสัมพันธ์ดี

1.3 เป็นผู้ปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ.2537 และปฏิบัติตามจรรยาบรรณครู พ.ศ.2539 อย่างเคร่งครัด

1.4 มีผลงานดีเด่นด้านการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข ตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้ของศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และเหมาะสมในการเป็นต้นแบบที่จะนำไปเผยแพร่แก่ครู เป็นที่ยอมรับได้หลังจากที่ได้มีการติดตามประเมินผลแล้ว

2. ขั้นตอนและวิธีการในการคัดเลือกครูต้นแบบ

2.1 การประชาสัมพันธ์ทางสื่อมวลชน ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อโทรทัศน์ เพื่อเชิญชวนให้ครูและบุคคลทั่วไปเสนอรายชื่อ ครูผู้สมควรได้รับการคัดเลือกเป็นครูต้นแบบ

2.2 รวบรวมครูต้นแบบจากแหล่งต่างๆ ดังนี้

2.2.1 จากการแนะนำของครูและบุคคลทั่วไป รวมทั้งผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานของครู และจากการเสนอชื่อตนเอง

2.2.2 จากแหล่งข้อมูลผู้ได้รับรางวัลผลงานดีเด่นของหน่วยงานหรือมูลนิธิต่างๆ เช่น ครูดีเด่นของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน รางวัลครูดีเด่นของคุรุสภา รางวัลผู้มีผลงานดีเด่นของมูลนิธิสยาม-คุณหญิงเบญจา แสงมลิ มูลนิธิซิเมนต์ไทย และครูผู้มีผลงานริเริ่มด้านการสอนที่ได้รับการเผยแพร่ทางสื่อมวลชนแขนงต่างๆ

2.3 รวบรวมประวัติ และผลงานด้านการเรียนการสอนของครูต้นแบบจากแหล่งตติยภูมิ และแหล่งทุติยภูมิต่างๆ

2.4 พิจารณาคัดเลือกครูต้นแบบรอบแรกจากประวัติ ผลงาน และเกณฑ์ตัวบ่งชี้พฤติกรรมกรเรียนของนักเรียน และพฤติกรรมกรสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

2.5 เก็บข้อมูลปฐมภูมิ โดยคณะทำงานเดินทางไปรวบรวมข้อมูลครูผู้ผ่านเกณฑ์รอบแรก โดยสังเกตวิธีการสอนของครู สอบถามข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับครูจากผู้บริหาร เพื่อนครู นักเรียน และชุมชน

2.6 พิจารณากลับกรองครูต้นแบบรอบสุดท้ายโดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิ เพื่อให้ได้ครูต้นแบบตามจำนวนที่ต้องการ

3. เงื่อนไขของการเป็นครูต้นแบบ

ผู้ได้รับการยกย่องเป็นครูต้นแบบจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข ดังนี้

3.1 เผยแพร่แนวทางและการปฏิบัติการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขให้แก่เพื่อนครูไม่น้อยกว่า 10 คน เพื่อให้สามารถปฏิบัติการเรียนการสอนได้เช่นเดียวกับครูต้นแบบ

3.2 จัดทำรายงานผลการดำเนินงานเผยแพร่การปฏิบัติการการเรียนการสอน ตลอดจนผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่ร่วมดำเนินการกับเพื่อนครู

4. ผลตอบแทนที่ครูต้นแบบจะได้รับ

ผู้ที่ได้รับการยกย่องเป็นครูต้นแบบจะได้รับผลตอบแทน ดังนี้

4.1 ได้รับการประกาศเกียรติคุณเผยแพร่ทางสื่อมวลชน

4.2 ได้รับเกียรติบัตรจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

4.3 ได้รับความช่วยเหลือจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในการเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการเรียนรู้อย่างมีความสุข เป็นค่าใช้จ่ายเดือนละ 5,000 บาท เป็นเวลา 4 เดือน รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 20,000 บาท

4.4 ได้รับการเสนอชื่อเข้าเครือข่ายข้อมูลโครงการครูแห่งชาติ ในปีงบประมาณต่อไป

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้ได้รับการยกย่องเป็นครูต้นแบบ ในปีงบประมาณ 2541 มีจำนวนทั้งสิ้น 30 คน จำแนกตามรายวิชา 5 วิชา คือ

ครูคณิตศาสตร์	6	คน
ครูวิทยาศาสตร์	8	คน
ครูภาษาไทย	7	คน
ครูภาษาอังกฤษ	6	คน
ครูดนตรี	3	คน

ครูต้นแบบทั้ง 30 คน รวมทั้งที่ได้ขยายผลวิธีการสอน อีกอย่างน้อยคนละ 10 คน ทำให้ได้เครือข่ายของครูต้นแบบอีก อย่างน้อย 300 คน

ผลการดำเนินงาน

เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกครูต้นแบบ

1. ตัวบ่งชี้การเรียนรู้ของนักเรียน

- 1) นักเรียนมีประสบการณ์ตรงโดยการเรียนรู้จาก ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2) นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัด และวิธีการ ของตนเอง
- 3) นักเรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม
- 4) นักเรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์ จินตนาการ ตลอดจนได้แสดงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผล
- 5) นักเรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบแก้ ปัญหาทั้งด้วยตนเองและร่วมด้วยช่วยกัน
- 6) นักเรียนได้ฝึกค้นคว้า รวบรวมข้อมูลและ สร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง
- 7) นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความ ถนัด และความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข
- 8) นักเรียนฝึกตนเองให้มีวินัยและรู้จักรับผิดชอบใน การทำงาน

9) นักเรียนฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น ตลอดจนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง

2. ตัวบ่งชี้การสอนของครู

- ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ
- ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกเร้า จูงใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้
- ครูเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง
- ครูจัดกิจกรรมและสร้างสถานการณ์ให้นักเรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์
- ครูส่งเสริมให้นักเรียนฝึกคิด ฝึกทำ และฝึก ปรับปรุงตนเอง
- ครูส่งเสริมกิจกรรมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดี และปรับปรุงส่วนด้อยของนักเรียน
- ครูใช้สื่อการสอนเพื่อให้นักเรียนรู้จักคิดแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้
- ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง
- ครูฝึกฝนกิจกรรมมารยาท และวินัยของนักเรียนตามวิถีวัฒนธรรมไทย

- ครูสังเกตและประเมินผลจากพัฒนาการของ นักเรียนอย่าง ต่อเนื่อง

3. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2537

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการ พัฒนาวินิจฉัยปัญหาอยู่เสมอ

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึง ถึงผลที่เกิดกับผู้เรียน

มาตรฐานที่ 3 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้ เกิดผลจริง

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิ- ภาพออยู่เสมอ

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผล ถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ได้อย่างมีระบบ

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้าง- สรรค์

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

4. จรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539

- 1) ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า
- 2) ครูต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- 3) ครูต้องประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ
- 4) ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจอารมณ์ และสังคมของศิษย์
- 5) ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ และไม่ใช้ให้ศิษย์กระทำการใดๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ
- 6) ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ

7) ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครูและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู

8) ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทาง สร้างสรรค์

9) ครูพึงประพฤติ ปฏิบัติตน เป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย

จำนวนครูต้นแบบในโครงการปี 2541-2542

ในปี 2541 เป็นปีแรกมีผู้สมัครเข้าร่วมโครงการ 186 คน คัดเลือกไว้เป็นครูต้นแบบ 30 คน จาก 5 วิชา คือ คณิตศาสตร์ (6 คน) วิทยาศาสตร์ (8 คน) ภาษาไทย (7 คน) ภาษาอังกฤษ (6 คน) และดนตรี (3 คน) เมื่อได้รับการคัดเลือกแล้ว ครูต้นแบบได้เผยแพร่รูปแบบวิธีสอนของตนแก่ครูเครือข่าย 10 คน ในลักษณะ "กัลยาณมิตรนิเทศ" ด้วยการสร้างศรัทธา สาธิตรูปแบบการสอน ร่วมคิดแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และติดตามประเมินผลเป็นระยะเวลา 4 เดือน ในปี 2541 ครูต้นแบบสามารถเผยแพร่รูปแบบการสอนให้แก่ครูเครือข่ายได้ 340 คน จาก 270 โรงเรียน ใน 36 จังหวัด

ในปี 2542 มีผู้สมัครเป็นครูต้นแบบจาก 71 จังหวัด รวม 578 คน ได้คัดเลือกครูต้นแบบไว้ 96 คน รวม 2541-2542 มีครูต้นแบบที่อยู่ในโครงการครูต้นแบบด้านการเรียนการสอน 126 คน

ในแนวคิดนี้กระทรวงศึกษาธิการได้ให้หน่วยงานต้นสังกัดในแต่ละจังหวัดคัดเลือกครูแกนนำที่มีความสนใจ มีผลงาน และเอกสารดีเด่นด้านการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และจะจัดสัมมนาเพื่อพัฒนาครูแกนนำระหว่างเดือนธันวาคม 2542 ถึงเดือนมีนาคม 2543 โดยสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของครูแกนนำที่ผ่านการสัมมนาจะต้องเผยแพร่กระบวนการเรียนการสอนของตนในรูปแบบกัลยาณมิตรนิเทศแก่ครูเครือข่ายในสัดส่วน 1 ต่อ 5 ในระยะเวลา 4 เดือน โดยกรมต้นสังกัดที่ส่งครูเข้าร่วมโครงการจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายเอง ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการมีเป้าหมายในการพัฒนาครูแกนนำร้อยละ 10 หรือประมาณ 55,498 คน ในปี 2543 ในปี 2544 มีครูแกนนำเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 277,490 คน โดยขยายผลแก่เพื่อนครูในสัดส่วนครูแกนนำ 1 ต่อ 5 และภายในปี 2542 จะมีครูแกนนำทุกสังกัดและทุกพื้นที่

2) โครงการครูแห่งชาติ

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ : 2542)

คุณค่าของคุณครู

ระฆังแก้วกังวานงานประกาศ

ครูแห่งชาติตำแหน่งอยู่แห่งไหน

คำตอบ คือ แจ่มกระจ่างอยู่กลางใจ

ของเด็กไทยทั่วถิ่นแผ่นดินนี้

มอบดอกไม้ไหว้สวยสดแสนหวาน
 มอบดวงแก้วตระการส่องแสงสี
 มอบหม่อมดาวร้อยดวงรัชนี
 แต่ครูดีของบรรดาประชาชน

ครูผู้เป็นยอดกัลยาณมิตร
 เป็นเข็มทิศชี้สุขทุกแห่งหน
 เป็นสื่อสรรค์ปัญญาวิชาดล
 พร้อมผจญทุกงานการเรียนรู้

ด้วยตระหนักรักษ์ค่าศึกษาศิษย์
 ครองความคิดคุณธรรมดำรงอยู่
 ภาควงมิแท้แก่งามความเป็นครู
 ซึ่งควรคู่คำว่าเน่อนานบุญ

ฝากชีวิตไมไทยเอาไว้ด้วย
 งานอำนวยอำนาจอาจเกื้อหนุน
 กอปรศรัทธาเสียดสละเกิดพระคุณ
 เพื่อค้ำจุนอนาคตกำหนดชัด

เสียดสรรเสริญยอมมตราภารกิจ
 รวยลิขิตดีเด่นเป็นประวัติ
 พูนพลังก่อเกิดเพื่อพิพัฒน์
 ทั้งราษฎร์รัฐสถาพรบวรเทอด

สุมน อมรวิวัฒน์

ในครุแห่งชาติ, 2542

โครงการครุแห่งชาติ เป็นโครงการที่มุ่งยกย่องให้รางวัลแก่ผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น โดยการประเมินผลงานในอดีต ยกย่อง ให้รางวัล และให้เสนองานที่จะทำต่อในอนาคต เพื่อพัฒนาการฝึกหัดครู วิชาชีพครู และการศึกษาของประเทศโดยรวม ทั้งนี้ โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ของครุแห่งชาติ ให้เป็นเครือข่ายในการขยายผลการพัฒนา ด้วยกรมอบหมายหน้าที่พิเศษในการพัฒนางานด้านฝึกหัดครูและวิชาชีพครู นอกเหนือจากภาระงานสอนตามปกติ โครงการนี้มุ่งส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

วัตถุประสงค์

- ก. เพื่อยกย่องและผดุงเกียรติคุณแห่งวิชาชีพครู
 - ข. เพื่อให้เกิดเครือข่ายในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - ค. เพื่อเป็นการยกย่องและให้กำลังใจแก่ครูที่ทำงานหนัก และมีผลงานดีเด่น
 - ง. เพื่อสร้างแรงจูงใจให้คนดี คนเก่ง สนใจเข้ามาเป็นครู
 - จ. เพื่อสร้างบุคลากรครูต้นแบบให้แก่วงการวิชาชีพครู
- ขอบข่ายของครุแห่งชาติ**

ครูแห่งชาติมีขอบข่ายครอบคลุมทุกประเภททุกระดับทั้ง การศึกษาในโรงเรียน นอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งจากสถาบันของรัฐ เอกชน และองค์กรประชาชน

กระบวนการคัดเลือกครูแห่งชาติ

(1) ดำเนินการคัดเลือกครูผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่เคยได้รับรางวัลลักษณะนี้มาแล้ว โดยให้มีการเสนอชื่อและส่งผลงานในอดีตมาประเมิน

(2) ประเมินผลงานในอดีตของครูที่ได้รับการเสนอชื่อ

(3) พิจารณางานในอนาคต ครูที่ได้รับการประเมิน ผลงานในอดีต มีผลงานดีเด่น อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด จะได้รับการคัดเลือกให้เสนอโครงการที่จะดำเนินการต่อในอนาคต เพื่อ การพัฒนาการฝึกหัดครูและวิชาชีพครู ซึ่งอาจดำเนินการได้ 3 ลักษณะ ดังนี้

(3.1) โครงการวิจัยด้านการเรียนการสอน

(3.2) โครงการวิจัยและพัฒนาครูเครือข่าย

(3.3) โครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบการฝึก

อบรมครู

(3.4) ยกย่องให้เป็นครูแห่งชาติระดับ 1 และให้

รางวัล

(3.5) ดำเนินงานตามโครงการ ที่ได้รับอนุมัติ พร้อมค่าใช้จ่ายสนับสนุน

(3.6) คัดเลือกใหม่ ครูแห่งชาติระดับ 1 ส่งผลงานมาประเมินเพื่อเป็นครูแห่งชาติระดับ 2

(3.7) ประเมินผลงานใหม่ โดยประเมินผลงานที่ดำเนินการและประสบความสำเร็จ

(3.8) พิจารณางานในอนาคตเพื่อเป็นครูแห่งชาติระดับ 2 ให้เสนอโครงการพัฒนาการฝึกหัดครูที่จะทำต่อในอนาคตมาเพื่อพิจารณา ซึ่งจะต้องเป็นโครงการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการฝึกหัดครู ตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการครูแห่งชาติกำหนด

(3.9) ยกย่องให้เป็นครูแห่งชาติระดับที่ 2 และให้รางวัล

(3.10) ดำเนินงานตามโครงการที่ได้รับอนุมัติ พร้อมค่าใช้จ่ายสนับสนุน

(3.11) คัดเลือกใหม่ ครูแห่งชาติระดับ 2 ส่งผลงานมาประเมินเพื่อเป็นครูแห่งชาติระดับ 3

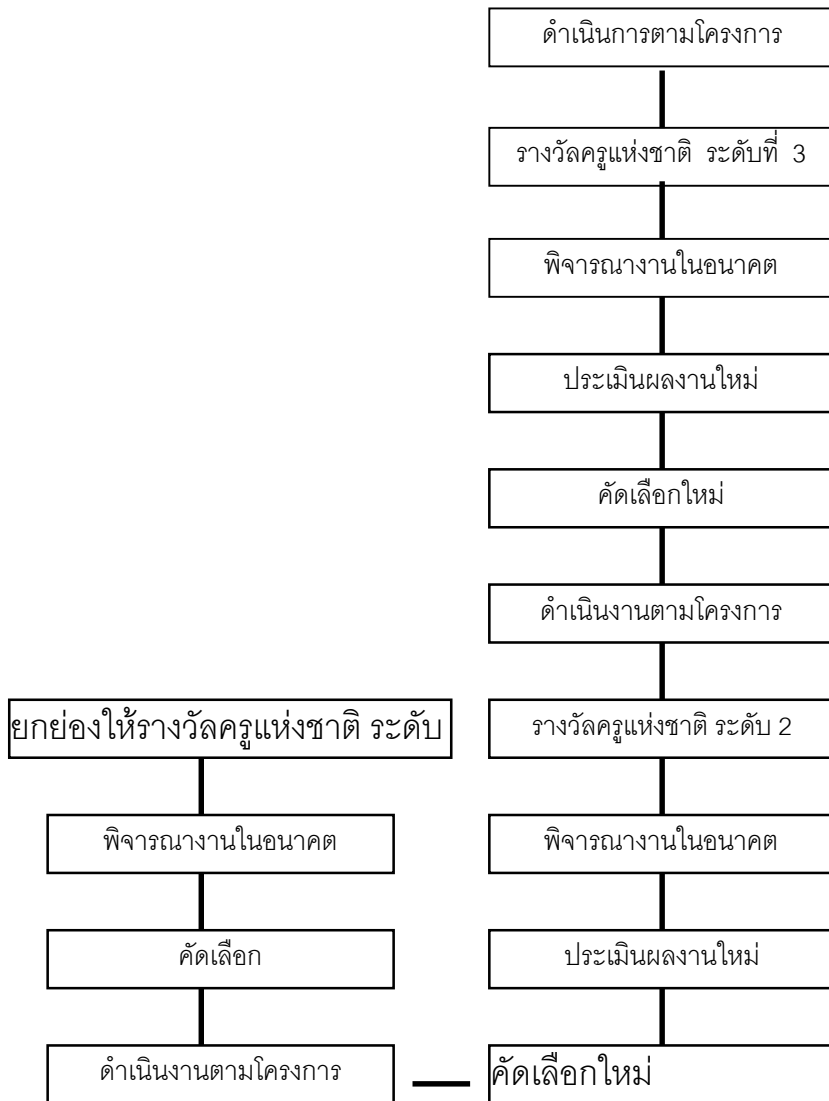
(3.12) ประเมินผลงานใหม่

(3.13) พิจารณางานในอนาคตเพื่อเป็นครูแห่งชาติระดับ 3 ให้เสนอโครงการพัฒนาการฝึกหัดครูที่จะทำต่อในอนาคตมาเพื่อพิจารณา ซึ่งจะต้องเป็นโครงการที่มีผลกระทบต่อ การฝึกหัดครู และ/หรือ การศึกษาของชาติโดยรวม ตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการครูแห่งชาติกำหนด

(3.14) ยกย่องให้เป็นครูแห่งชาติ ระดับ 3 และให้
รางวัล

(3.15) ดำเนินงานตามโครงการ ที่ได้รับอนุมัติ
พร้อมค่าใช้จ่ายสนับสนุน

(3.16) ครูแห่งชาติ ระดับ 3 ที่ดำเนินงานตาม
โครงการ ได้รับการประเมินว่าประสบผลสำเร็จจะยังคงสามารถ
ทำงานต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการฝึกหัดครูและได้รับค่าใช้จ่าย
สนับสนุนโครงการต่อไป โดยมีการประเมินผลงานทุกปี

แผนภูมิที่ 4 กระบวนการคัดเลือกครูแห่งชาติ

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ : 2541,2542)

เป้าหมายใน 5 ปีแรก (ปี 2541 – 2545)

-ตั้งเป้าหมายครูแห่งชาติไว้ประมาณ 1,200 คน ในระยะเวลา 5 ปี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ คุณภาพของผลงานของผู้สมัครในอดีต โครงการที่เสนอจะทำในอนาคตของผู้สมัคร โดยมีงบประมาณและแหล่งเงินทุนสนับสนุน

-เน้นครูระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และฝึกหัดครูตามลำดับ

-เน้นครูใน 4 สาขาวิชา คือ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

-ในระยะแรกของการดำเนินงานอาจมีปัญหาเรื่องงบประมาณ ประกอบกับครูที่มีผลงานในอดีตถึงระดับที่จะเป็นครูแห่งชาติยังมีไม่มากนัก ก็อาจคัดเลือกและยกย่องเป็นครูแห่งชาติจำนวนหนึ่งที่เหมาะสมก่อนได้ และอาจจะดมทุนจากภาคธุรกิจและเอกชนมาร่วมด้วย

การจัดลำดับ/ชั้นและรางวัล

ครูแห่งชาติจัดเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับมีรางวัลแตกต่างกันตามภาระงาน / โครงการที่รับผิดชอบ

รางวัลที่ครูแห่งชาติจะได้รับ คือ ได้รับการยกย่องประกาศเกียรติคุณและได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการโครงการที่นำเสนอ โดยมีเงื่อนไขการจ่ายเงินตามที่

ระบุไว้ในโครงการและสัญญา ในวงเงินค่าใช้จ่ายของครูแห่งชาติ
ระดับ 1 ดังนี้

ครูแห่งชาติ ระดับ 1 ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายดำเนินการ
โครงการเฉลี่ยประมาณ 220,000 บาท/ปี/คน

ครูแห่งชาติ ระดับ 2 และระดับ 3 จะได้รับการสนับสนุน
ค่าใช้จ่ายดำเนินการโครงการเช่นกัน โดยจะกำหนดวงเงินค่าใช้จ่าย
จ่ายในภายหลัง

	ครูแห่งชาติระดับ 2	ครูแห่งชาติระดับ 3
ครูแห่งชาติระดับ 1	ยกย่องประกาศ	ยกย่องประกาศ
ยกย่องประกาศเกียรติคุณ	เกียรติคุณ	เกียรติคุณ
คุณ	สนับสนุนค่าใช้จ่าย	สนับสนุนค่าใช้จ่าย
สนับสนุนค่าใช้จ่าย	ดำเนินการโครงการ	ดำเนินการโครงการ
ดำเนินการโครงการ	(วงเงินค่าใช้จ่าย	(วงเงินค่าใช้จ่าย
เฉลี่ยประมาณ	จะกำหนดภายหลัง)	จะกำหนดภายหลัง)
220,000 บาท/คนปี		

แผนภูมิที่ 4.2 รางวัลของครูแห่งชาติแต่ละระดับ

แนวทางการดำเนินการคัดเลือก

การรับสมัครครูแห่งชาติจะดำเนินการ ดังนี้

ติดประกาศทั่วไปและประกาศ
ผ่านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข. ให้สถานศึกษา/หน่วยงานทางการศึกษา/บุคคล/
องค์กร เสนอชื่อครูที่มีคุณสมบัติ เหมาะสมและมีผลการปฏิบัติงาน
ดีเด่นเข้ารับการคัดเลือก โดยกรอกข้อมูลของผู้เสนอชื่อ และ
ผู้ได้รับการเสนอชื่อตามแบบฟอร์มที่สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติกำหนด พร้อมทั้งเสนอผลงานของผู้ได้รับการ
เสนอชื่อ เช่น แฟ้มผลงานที่สรุปผลงานเด่น งานวิจัย ตำรา/
แบบเรียน ผลงานที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน งาน
ประสาน/พัฒนาชุมชน ฯลฯ

ค. ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินผลและตรวจสอบผลงาน

ง. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติแจ้งให้
ครูที่ได้รับการคัดเลือกกรอกรายละเอียดเสนอเค้าโครงของโครงการที่จะ
ทำในอนาคต

จ. ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาโครงการที่เสนอ และ
คัดเลือกผู้สมควรเป็นครูแห่งชาติ

๑. ประกาศ ยกย่อง ให้รางวัล และสนับสนุน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการในอนาคตแก่ผู้ที่ได้รับการ ยกย่องเป็น “ครูแห่งชาติ”

๒. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจัดให้ มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของ “ครูแห่งชาติ”

คุณสมบัติของผู้ได้รับการเสนอชื่อ

ก. เป็นผู้มีสัญชาติไทยและยังมีชีวิตอยู่ในวันตัดสิน
 ข. เป็นครูประเภทใดประเภทหนึ่งตามที่ระบุไว้ใน ขอบข่ายของครูแห่งชาติ

ค. มีประวัติการทำงานที่โดดเด่นในฐานะครูโดย อาชีพ

ง. มีผลงานการพัฒนาการเรียนการสอนที่ชัดเจน โดยอาจดำเนินการในรูปของการวิจัยและพัฒนา

จ. มีความรู้และประสบการณ์เป็นที่ยอมรับของเพื่อน ครู ในการทำหน้าที่ช่วยเหลือ ชี้แนะและผลักดันกิจกรรมของครู คนอื่นๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งช่วยเหลือชี้แนะชุมชนด้วย

๑. มีอายุไม่เกิน 56 ปี เพื่อให้สามารถดำเนินการโครงการตามเงื่อนไขของโครงการครูแห่งชาติให้แล้วเสร็จ

ในปี 2542 จะดำเนินการโครงการโดยตั้งเป้าหมาย ครูแห่งชาติไว้ 14 คน จากครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอน ปลายในสาขาวิชาหลัก คือ วิทยาศาสตร์ (เคมี ฟิสิกส์ ชีววิทยา

วิทยาศาสตร์ทั่วไป วิทยาศาสตร์กายภาพ คอมพิวเตอร์ศาสตร์)
คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และสังคมศึกษา

การดำเนินงาน

ก. ประชาสัมพันธ์โครงการครูแห่งชาติออกไปอย่างกว้างขวาง โดยผ่านสื่อทุกประเภท เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ไปสเตอร์ จดหมาย ฯลฯ พร้อมทั้งเชิญชวนให้เสนอชื่อครูผู้มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น ทুমเทและเสียสละเพื่อนักเรียนให้เข้ารับการคัดเลือกเป็นครูแห่งชาติ

ข. กำหนดการเสนอชื่อเข้ารับการคัดเลือกเป็นครูแห่งชาติ ภายในเดือนเมษายน 2542

ค. กำหนดการประกาศครูแห่งชาติในเดือนตุลาคม 2542

เกณฑ์มาตรฐานครูแห่งชาติ

เกณฑ์มาตรฐานครูแห่งชาติ มี 5 ด้าน โดยเรียงตามน้ำหนักของเกณฑ์ ดังนี้

ก. การครองตนของครู หมายถึง การเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งด้านส่วนตัวและครอบครัว มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ ศิลปวัฒนธรรมของชาติ มีวิญญานความเป็นครู และมีจรรยาบรรณครู

ข. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึง การสร้างบรรยากาศทางกายภาพมนุษย์สัมพันธ์และวิชาการ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน การคิดค้นโครงการใหม่ๆ คิดค้นนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้สื่อ เทคโนโลยี และวิธีการอื่นที่จะพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ สร้างผลงานวิจัย โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัสดุท้องถิ่นในการสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอน

ค. การจัดการเรียนการสอนของครู หมายถึง การมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรดี ใช้วิธีการเรียนการสอนหลากหลายรูปแบบ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นกระบวนการคิดและการแก้ปัญหาอันหลากหลาย ส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เอาใจใส่ผู้เรียนอย่างทั่วถึงเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม ใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลายและครอบคลุม ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดทั้งไต่ร่ตรงการสอนของตนเพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น

ง. ความสามารถทางวิชาการ หมายถึง การมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างแท้จริง สามารถติดตามทันความก้าวหน้าทางวิชาการ และวิธีการเรียนการสอนโดยเฉพาะในวิชาที่ตนสอน สามารถประยุกต์เชื่อมโยงวิชาต่างๆ ให้เห็นความสอดคล้องกัน พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และใช้กรณีศึกษา

จากท้องถิ่นในการสอน เผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่าง
ครู สร้างเครือข่ายการเรียนรู้และมีการสาธิตผลงาน หรือ
โครงการของนักเรียนและของครูอย่างสม่ำเสมอ และสามารถใช้
กระบวนการวิจัยพัฒนาความรู้และกระบวนการเรียนการสอน

จ. การประสานกับชุมชน หมายถึง การเป็นบุคคลที่
ชุมชนยอมรับในความสามารถ บุคลิกภาพ และคุณงามความดี
เป็นผู้นำชุมชนทางวิชาการ เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพครูสาขา
วิชาที่ตนสอน รู้จักองค์ประกอบของชุมชนอันเป็นที่ตั้งของ
โรงเรียนดี มีความสามารถในการนำชุมชนมาช่วยโรงเรียน และ
นำโรงเรียนออกช่วยชุมชน และร่วมมือกับชุมชนในการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม

เกณฑ์การพิจารณาโครงการที่ครูแห่งชาติจะดำเนินการ

เกณฑ์รวม

ครูที่ผ่านการพิจารณาตามเกณฑ์มาตรฐานครูแห่งชาติ
แล้ว จะต้องเสนอโครงการที่จะทำในอนาคต เป็นโครงการ 3 ปี
โดยมีแผนการดำเนินงานแยกเป็นรายปี ทั้งนี้ โครงการที่นำเสนอ
นั้น จะต้องเป็นโครงการวิจัยรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งใน 3 รูปแบบ
คือ

- 1) โครงการวิจัยด้านการเรียนการสอน
- 2) โครงการวิจัยและพัฒนาครูเครือข่าย
- 3) โครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมครู

โดยมีเกณฑ์การพิจารณาในภาพรวม ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของโครงการ จะต้องเป็นโครงการที่มุ่งเพื่อพัฒนาการฝึกหัดครู วิชาชีพครู หรือคุณภาพการศึกษาโดยรวม

2. ลักษณะของโครงการ จะต้องมีความเป็นนวัตกรรม และแสดงถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3. ผลของโครงการ จะต้องส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ และประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูและนักเรียน

4. ความเป็นไปได้ของโครงการ จะต้องแสดงให้เห็นถึงความพร้อมและความเชี่ยวชาญของผู้เสนอโครงการ วิธีการดำเนินงาน ระยะเวลาและงบประมาณ การสนับสนุนของผู้บริหาร โรงเรียนตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น ฯลฯ

นอกจากนี้ โครงการที่จะนำเสนอควรมีความชัดเจน และสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นของโครงการ มีการออกแบบการวิจัย และวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนทั้ง กิจกรรมขั้นตอน ระยะเวลาดำเนินงาน การติดตามและประเมินผลโครงการ

เกณฑ์เฉพาะของโครงการที่ครูแห่งชาติจะดำเนินการ

1. โครงการวิจัยด้านการเรียนการสอน

1.1 หลักการและเหตุผลต้องเชื่อมโยงและสอดคล้องกับประเด็นปัญหา

1.2 ศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

1.3 วัตถุประสงค์ของโครงการต้องระบุชัดเจนว่าโครงการจะก่อให้เกิดผลอย่างไร และจะนำไปสู่การแก้ปัญหาหรือตอบปัญหาอะไร

1.4 มีระเบียบวิธีวิจัยที่เหมาะสมสอดคล้องกับประเด็นปัญหา

1.5 มีแผนงานวิจัยที่ระบุกิจกรรมและตารางเวลาของกิจกรรมต่างๆ อย่างชัดเจนสามารถปฏิบัติได้

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ต้องระบุผู้ที่จะได้รับประโยชน์จากโครงการ

2. โครงการวิจัยและพัฒนาครูเครือข่าย

2.1 มีรูปแบบของการเป็นครูต้นแบบที่ชัดเจน

2.2 มีครูในเครือข่ายอย่างน้อย 50 คน โดยสามารถระบุที่อยู่และสังกัดได้ และให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูในโรงเรียนที่ครูแห่งชาติสังกัด และในพื้นที่ใกล้เคียงเป็นลำดับแรก

2.3 มีแผนการดำเนินงานที่ระบุกิจกรรมและตารางเวลาของกิจกรรมอย่างชัดเจน

2.4 มีเกณฑ์การประเมินผลและประเมินครูใน
เครือข่ายเป็นระยะๆ

3. โครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมครู

3.1 หลักการและเหตุผลต้องเชื่อมโยง
สอดคล้องกับประเด็นปัญหา

3.2 ศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและ
ต่างประเทศ

3.3 วัตถุประสงค์ของโครงการต้องระบุชัดเจน
ว่าโครงการจะก่อให้เกิดผลอย่างไรและจะนำไปสู่การแก้ปัญหา
หรือตอบปัญหาอะไร

3.4 สร้างรูปแบบการพัฒนาครู เปรียบเทียบกับ
รูปแบบเดิมที่มีอยู่ พร้อมทั้งชี้ให้เห็นถึงข้อดีข้อเสีย

3.5 ทดลองรูปแบบที่สร้างขึ้น

3.6 ประเมินผลและปรับแก้รูปแบบการพัฒนา
ครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผลการพิจารณายกย่องครูแห่งชาติ

ในปี 2541 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
ให้ประกาศยกย่องครูแห่งชาติ จำนวน 4 คน ในปี 2542 จำนวน

6 คน ภายใน 2 ปี ของการดำเนินงานมีครูได้รับการยกย่องเป็นครูแห่งชาติแล้ว 10 คน

สำหรับรูปแบบและวิธีการยกย่องครูของหน่วยงานต่าง ๆ แสดงสรุปใน ตารางที่ 4.1

4.3 สรุป

จะเห็นได้ว่า มีหลายหน่วยงานทั้งในและนอกวงการศึกษา ที่ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของ “ครู” โดยจัดให้มีรางวัลยกย่องครู ทั้งหน่วยงานของรัฐและมูลนิธิต่าง ๆ การยกย่องและให้รางวัลครูดังกล่าวเป็นการส่งเสริมยกย่องครูผู้มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น และมีความประพฤติดีตามจรรยาบรรณครู การยกย่องและให้รางวัลครูที่ผ่านมาส่วใหญ่เป็นการยกย่องและให้รางวัลความดีและผลงานดีเด่นในอดีต มิได้ส่งเสริมให้ปฏิบัติงานในอนาคต อีกทั้งยังไม่ปรากฏรูปธรรมในการสร้างสรรคพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นที่ยกย่อง และยอมรับจากคนในสังคมได้มากเท่าที่ควร อีกทั้งยังไม่สามารถทวนกระแส เพื่อแก้ปัญหาวิกฤตทางวิชาชีพครูในสภาวะปัจจุบันได้

เพื่อให้การยกย่องและให้รางวัลครูสามารถก่อให้เกิดการพัฒนาครู และเป็นการยกระดับฐานะวิชาชีพครูได้อย่างแท้จริง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจึงได้ทดลองแนวคิดใหม่ที่ยกย่องและให้รางวัลแบบ “เงินและงาน” เพื่อเป็นการ

กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาครู รวมทั้งเป็นกลไก
ผลักดันให้เกิดการปรับเปลี่ยน และยกระดับฐานะทางวิชาชีพครู
ให้ดีขึ้น เพื่อให้ครูได้ทำหน้าที่ของครูได้อย่างเต็มภาคภูมิ
ตอบสนองเจตนารมณ์และความหวังของสังคมไทย นั่นก็คือ
โครงการครูแห่งชาติและโครงการครูต้นแบบเพื่อพัฒนาการเรียน
การสอน ซึ่งเป็นการยกย่องให้รางวัลตามเส้นทางแห่งความ
ก้าวหน้าทางวิชาชีพครู อย่างไรก็ตามก็มีความจำเป็นที่ทุกหน่วยงาน
ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรต่างๆ ที่จะผนึกกำลังความ
คิดและเป็นการยกย่องให้รางวัลครู เพื่อเป็นขวัญกำลังใจ ในการ
พัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นที่เชื่อถือและเชื่อมั่นของสังคมไทยเช่นใน
อดีต

บทที่ 5

บทวิเคราะห์และเสนอแนะ

การวิจัยเอกสารเรื่องนี้ เป็นการดำเนินการเพื่อรองรับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 7 มาตรา 55 ที่กำหนดให้ออกกฎกระทรวง เพื่อจัดตั้งกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนงานริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานดีเด่น และเป็นรางวัล เชิดชูเกียรติครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานโยบายเกี่ยวกับการยกย่องครูผู้มีผลงานดีเด่น และเสนอมาตรการสำคัญที่นำไปสู่การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยพัฒนาองค์ความรู้ และสร้างยุทธศาสตร์การดำเนินงานจากการศึกษารวบรวมความคิดและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องทั้งรูปแบบ และวิธีการดำเนินการยกย่องครูและบุคลากรวิชาชีพอื่น

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า

การยกย่องให้รางวัลครูได้มีการดำเนินการมานานแล้วทั้งในและต่างประเทศ เป็นการดำเนินงานโดยหน่วยงานที่แตกต่างกันไป หน่วยงานของรัฐ/เอกชน องค์กรประชาชนสมาคมและ มูลนิธิ การยกย่องให้รางวัลครูนี้ ส่วนใหญ่จะมุ่งเชิดชูเกียรติคุณ

ครู ให้ครูเกิดความภาคภูมิใจในวิชาชีพ มีขวัญกำลังใจในการทำงานต่อไป บางแห่งก็มีการยกย่องให้รางวัล แล้วสนับสนุนให้ครูที่ได้รับรางวัลสร้างผลงานต่อเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาเพื่อนครูในฐานะครูเครือข่าย เพื่อให้ขยายวงการพัฒนาครูออกไปเรื่อยๆ โดยมุ่งหวังว่าในอนาคต เราจะได้ครูดีครูเก่งที่จะมาช่วยกันสร้างและพัฒนาผลงานในเชิงนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาวิชาชีพครู พัฒนาคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาประเทศในอนาคต

การดำเนินการคัดเลือกครูเพื่อยกย่องให้รางวัลมีรูปแบบค่อนข้างหลากหลายมีทั้งที่ออกเป็นกฎหมายไว้ชัดเจนและต้องปฏิบัติตาม หรือเป็นแนวปฏิบัติโดยมีหน่วยงานต่างๆ เป็นเจ้าของเรื่อง ในส่วนของการดำเนินงานมีทั้งการให้ครูเสนอผลงานเข้ามารับการคัดเลือก ให้ชุมชน พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้เสนอ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเสนอ กระบวนการคัดเลือกคนแตกต่างกันออกไป เช่น ทำในรูปกรรมการบ้าง ทำโดยหน่วยงานบ้าง หรือออกไปติดตามสืบหาข้อมูลบ้าง

ในกรณีประเทศไทยนั้น มีหน่วยงานที่ดำเนินการยกย่องให้รางวัลครูจำนวนมาก และดำเนินการมานานแล้ว การที่หน่วยงานต่างๆ ให้ความสำคัญกับครูโดยพยายามเสาะแสวงหาครูดีครูเก่งที่อุทิศตนเพื่อเด็ก และเชิดชูให้เป็นที่ประจักษ์ด้วยการยกย่องให้รางวัลเป็นสิ่งที่ดี แต่การดำเนินงานในช่วงที่ผ่านมาส่วนใหญ่เป็นลักษณะต่างคนต่างทำ ทำให้ไม่เห็นแนวทางการพัฒนาวิชาชีพครู โดยการยกย่องให้รางวัลตามเส้นทางวิชาชีพครูอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ไรก็ดีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ริเริ่มโครงการครูแห่งชาติ และครูต้นแบบเมื่อปี 2541 เป็นการนำร่องการยกย่องและให้รางวัลครูตามแนวคิดใหม่คือการยกย่องเชิดชูเกียรติ จากผลงานดีเด่นและความดีของครูที่สร้างสมมาในอดีต ขณะเดียวกันได้มอบทรัพยากรเพื่อจะได้นำดำเนินการต่อไปในอนาคต อันเป็นการพัฒนาครูตามเส้นทางแห่งความก้าวหน้าในวิชาชีพครู และเป็นการพัฒนาองค์ความรู้และวิชาชีพให้เป็นวิชาชีพที่เข้มแข็งและเป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง

1. การพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติให้มีการพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง เมื่อพิจารณา ลักษณะของวิชาชีพชั้นสูงซึ่งประกอบด้วย

- 1) ต้องให้บริการต่อสังคมที่ไม่ซ้ำซ้อนกับวิชาชีพอื่น
- 2) คนจะมาประกอบวิชาชีพได้ต้องผ่านการศึกษาบรมมายาวนานพอสมควร อย่างน้อยระดับปริญญาตรีขึ้นไป
- 3) สมาชิกของวิชาชีพชั้นสูงจะต้องมีเสรีภาพในการประกอบวิชาชีพ (Professional Autonomy) ตามลักษณะงานของตน

4) มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ

5) มีสมาคมและ/หรือองค์กรวิชาชีพ ซึ่งเป็นศูนย์กลางสำหรับยกมาตรฐานและเผยแพร่วิชาการของวิชาชีพ เป็นศูนย์กลางสำหรับการติดต่อสัมพันธ์ของผู้ร่วมวิชาชีพเดียวกัน

จะเห็นได้ว่าในการพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง ต้องมุ่งประเด็นการพัฒนาบุคลากรในวิชาชีพนั้น ซึ่งในที่นี้ก็คือ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นผู้มีคุณวุฒิ คุณสมบัติของนักวิชาการและนักวิชาชีพ มีความสามารถในการดูแลปกครองตนเองและวิชาชีพของตนและองค์กรวิชาชีพ รวมทั้งสมาคมวิชาชีพและสมาคมวิชาการที่เกี่ยวข้องทั้งหลาย

โดยสรุปในการพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง จะต้องดำเนินการคัดสรรบุคคลที่จะมาเป็นครูให้ได้คนดีและคนเก่ง จูงใจโดยกำหนดระดับเงินเดือน ค่าตอบแทนและสวัสดิการต่าง ๆ ให้สูงกว่าอาชีพอื่น มีการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง และยกย่องให้รางวัลครูที่มีผลงานดีเด่น และประพฤติปฏิบัติตาม

กรอบแห่งจรรยาบรรณวิชาชีพครู ให้สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู เพื่อเพิ่มคุณค่า และเอกลักษณ์ในการบริการต่อสังคม และพัฒนาเพื่อนครูให้มีคุณภาพตามเส้นทางพัฒนาครูมืออาชีพ และการพัฒนาวิชาชีพครู นอกจากนี้จะต้องมีการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพครู และ/หรือพัฒนาองค์กรวิชาชีพครูให้เข้มแข็งมีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู และกำกับดูแลให้ครูประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณที่กำหนด

จากยุทธศาสตร์การดำเนินการพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงมีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งนับว่าเป็นการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ และครบกระบวนการ มาตรการสำคัญที่จะต้องดำเนินการตามที่ระบุไว้ในหมวด 7 มีดังนี้

(1) ให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพ และมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง

(2) รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ

(3) ให้มีองค์กรวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นองค์กรอิสระมีหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออก และเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพกำกับดูแลการปฏิบัติตาม

มาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนา วิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา

(4) ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งภาครัฐและ เอกชนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนด

(5) ให้มีองค์กกรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู ตามที่กฎหมายกำหนด

(6) ให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์เกี่ยวเนื่องอื่นๆ สำหรับข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาเพื่อให้มีรายได้ที่เพียงพอและเหมาะสมกับฐานะ ทางสังคม

(7) ให้มีกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทาง การศึกษาเพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนงานริเริ่มสร้างสรรค์ ผลงาน ดีเด่น และเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติครู คณาจารย์ และบุคลากร ทางการศึกษา ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎกระทรวง

(8) ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใน ชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการจัดการการศึกษาโดยนำประสบการณ์ และความรู้ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคล ดังกล่าวมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่อง เชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

(9) การผลิตและพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรทาง การศึกษา การพัฒนามาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ

และการบริหารบุคคลของข้าราชการหรือพนักงานของรัฐในสถานศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคล ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่งและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้น การพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง ตามที่กำหนดไว้ในหมวด 7 จะต้องดำเนินการให้เชื่อมประสานสอดคล้องก้าวหน้าไปในจังหวัดเดียวกัน โดยเฉพาะการออกไปอนุญาตประกอบวิชาชีพ การจัดตั้งองค์กรวิชาชีพครู ระบบเงินเดือนและค่าตอบแทน ระบบบริหารบุคคลของข้าราชการครู การจัดตั้งกองทุนพัฒนาสภาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการจัดตั้ง กองทุนส่งเสริมยกย่องและให้รางวัลครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนการยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา ทั้งนี้ ควรมีการจัดลำดับความสำคัญตามความเร่งด่วน เช่น เริ่มต้นด้วยจัดตั้งกองทุนก่อน เพื่อจะได้นำดอกผลไปใช้เตรียมการและดำเนินการพัฒนายกย่องและให้รางวัลครู และบุคลากรทางการศึกษาได้อย่างทันท่วงที อันจะส่งผลให้การดำเนินการเรื่องการออกไปอนุญาตประกอบวิชาชีพครู การปฏิรูปการเรียนรู้ เป็นไปตามเจตนารมณ์และประสบผลสำเร็จตามที่มุ่งหวังของครู ประชาชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งกองทุนคงเงินต้นจะเป็นหลักประกันของความยั่งยืนของการดำเนินการในเรื่องนั้นด้วย

2. กองทุนส่งเสริม ยกย่องและให้รางวัลแก่ครู
คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายของคณะรัฐ
มนตรี โดยระบุว่า

“เร่งพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชา
ชีพที่ได้รับการยกย่อง
เพื่อให้ครูทำงานอย่างมีเกียรติ
โดยการปฏิรูปกระบวนการผลิตและพัฒนาครู
เพื่อการผลิตครูใน
สาขาขาดแคลน
ตลอดจนสร้างเกณฑ์มาตรฐาน
เพื่อการยกย่องให้รางวัลครูที่ดีและเก่ง
มีความก้าวหน้าในอาชีพ
โดยส่งเสริมสวัสดิการของครู”

คำแถลงของนายกรัฐมนตรี สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติไว้ให้พัฒนาวิชาชีพครู (มาตรา
81) ประกอบกับได้มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติมาตรา 55 วรรคสอง

“ให้มีกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนงานริเริ่มสร้างสรรค์ ผลงานดีเด่น และเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา”

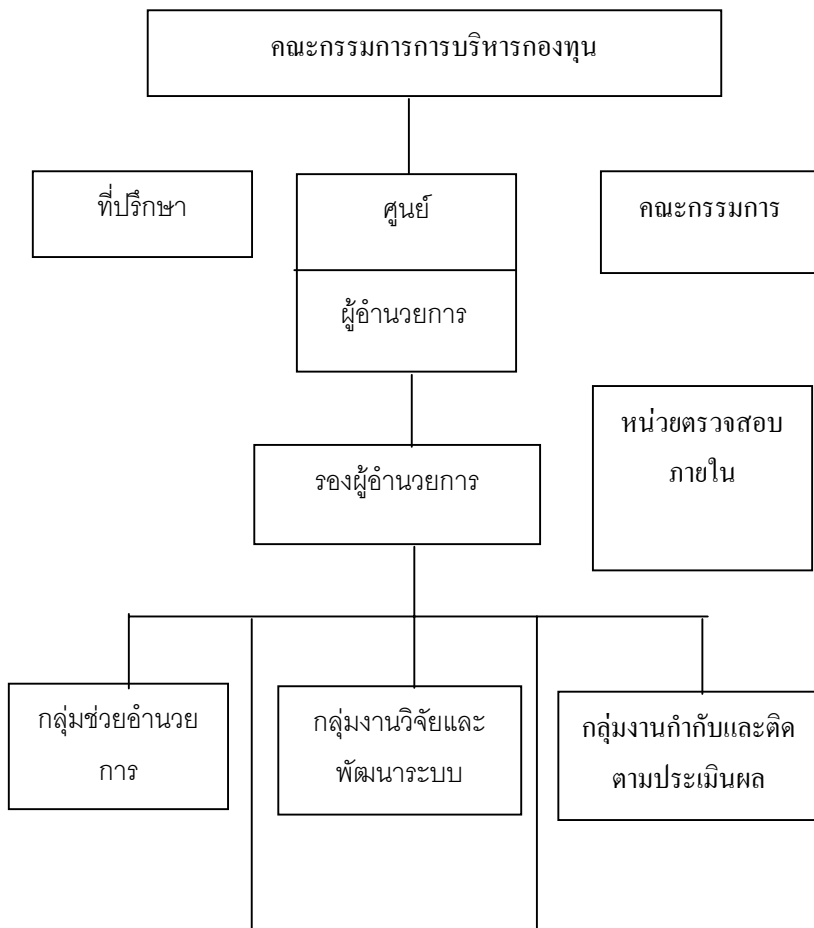
ดังนั้น รัฐบาลจึงควรอนุมัติงบประมาณให้จัดตั้งกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาโดยใช้งบประมาณเดือนที่เหลือจากโครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิตในปี 2543-2545 ปีละ 5,000 ล้านบาท ทั้งนี้ การจัดการศึกษากองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สามารถดำเนินการได้โดยกำหนดในกฎกระทรวง

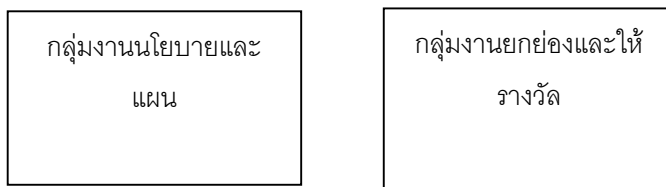
นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ควรมีการกำหนดหลักการ และสาระระเบียบของกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อใช้รณรงค์ระดมทุนจากรัฐ บุคคล และองค์กรเอกชน อีกทั้งให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้บริจาคตามมาตรา 58 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

3. ศูนย์ส่งเสริม ยกย่องให้รางวัลครู (คณาจารย์ และ บุคลากรทางการศึกษา)

ตามที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ ดำเนินโครงการครูต้นแบบเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและ โครงการครูแห่งชาติ ตั้งแต่ปี 2541 นั้น ทั้งนี้เป็นการดำเนินการ นำร่องเพื่อรองรับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 55 บัดนี้การดำเนินการผ่านมา 2 ปีแล้ว มีการยกย่องครูแห่งชาติ จำนวน 10 คน และครูต้นแบบจำนวน 126 คน ซึ่งในขณะนี้ทั้ง ครูแห่งชาติและครูต้นแบบกำลังดำเนินการตามโครงการที่เสนอ อีกทั้งควรมีเครื่องมือช่วยการเรียนรู้ระหว่างครูแห่งชาติและ ครูต้นแบบ และเครื่องมือการสร้างองค์ความรู้ระหว่างครู แห่ง ชาติด้วยกัน เป็นการรองรับการดำเนินงานตามพระราช-บัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และควรมีองค์การดำเนินการและ กำกับดูแลติดตามประเมิน เพื่อปรับปรุงงานทั้งสองโครงการดังกล่าว จึงเห็นสมควรให้มีการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริม ยกย่องให้ รางวัลครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาขึ้นโดยให้เป็น หน่วยงานอิสระไม่เป็นราชการ มีฐานะเป็นนิติบุคคลภายใต้ กำกับดูแลของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สำหรับโครงสร้างองค์การบริหารของศูนย์มีดังนี้

4. แนวคิดในการยกย่องและให้รางวัลครู

จากการศึกษาเอกสารการยกย่องและให้รางวัลครูทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนการยกย่องและให้รางวัลในอาชีพอื่นได้พบแนวคิดในการยกย่องและให้รางวัล 2 แนวคิดคือ

แนวคิดที่หนึ่ง เป็นการยกย่องและให้รางวัลสำหรับผลงานและความดีที่ได้สร้างสมมาเป็นเวลานานเป็นที่ประจักษ์ต่อสังคม จึงดำเนินการยกย่องให้เกียรติเป็นปูชนียบุคคล อันเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่น การยกย่องและให้รางวัลตามแนวคิดนี้เป็นที่นิยมปฏิบัติกันในประเทศไทย ทั้งในวงการศึกษาศึพครูและวงการศึกษาอื่น เป็นที่น่าสังเกตว่ามีการปฏิบัติกันใวงการศึกษาศึพครูในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษหรือแม้แต่องค์กรระหว่างประเทศ เช่น ESCAP เป็นต้น

แนวคิดที่สอง เป็นแนวคิดของผู้มีอุดมการณ์ใการพัฒนาวิชาศึพครู และสร้างความเป็นเลิศทางการสอนตาม

อุดมการณ์ การยกย่องและให้รางวัลครูจึงเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของการสร้างความเป็นเลิศทางการสอนและการพัฒนาวิชาชีพครู กล่าวคือ เป็นการยกย่องผลงานดีเด่น และความดีที่ได้สร้างสมมาในอดีต เป็นการประกาศเกียรติคุณของบุคคลนั้นหรือหน่วยงานนั้นให้ประจักษ์ และให้รางวัลในรูปของ “เงินและงาน” ดังตัวอย่างกรณีเมธีวิจัยอาวุโสของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย เพื่อให้เกียรติและสนับสนุนนักวิจัยอาวุโสผู้สร้างผลงานดีเด่นมาตลอดชีวิตและมีพลังที่จะสร้างผลงานและทีมงานวิจัยรุ่นใหม่ต่อไปในอนาคต ทูมเมธีวิจัยอาวุโสให้ไม่เกินทุนละ 3 ล้านบาทต่อปี เป็นเงินเพิ่มค่าครองชีพของเมธีวิจัยอาวุโสและค่าใช้จ่ายในการวิจัย ค่าจ้างผู้ช่วยวิจัย ค่าตอบแทนทีมงาน และค่าใช้จ่ายในการดำเนินตามโครงการที่เสนอ นับเป็นการสร้างองค์ความรู้ และสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ด้วย

การยกย่องและให้รางวัลครูตามแนวคิดที่สอง ดังตัวอย่างของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติที่ได้ดำเนินการนำร่องโครงการครูแห่งชาติ โครงการครูต้นแบบ โครงการครูแนวใหม่ และโครงการครูภูมิปัญญาไทย

โครงการครูแห่งชาติมีวัตถุประสงค์ เพื่อคัดเลือกครูผู้สอนที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์ และมีแนวคิดใหม่ที่จะพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนวิชาชีพครูและการครูศึกษาต่อไป โดยยกย่องให้เป็นครูแห่งชาติและสนับสนุน

งบประมาณปีละ 220,000 บาท ให้ทำการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ขณะนี้มีครูแห่งชาติ จำนวน 10 คน

โครงการครูต้นแบบ มีวัตถุประสงค์เพื่อคัดเลือกครูที่มีผลงานดีเด่นด้านการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเรียนรู้อย่างมีความสุข เพื่อสนับสนุนให้ครูได้เผยแพร่วิธีการเรียนการสอนดังกล่าว ในลักษณะกัลยาณมิตรนิเทศไปยังครูเครือข่ายไม่ต่ำกว่า 10 คน ภายใน 4 เดือน โดยได้รับการสนับสนุนงบดำเนินการ 20,000 บาท ขณะนี้มีครูต้นแบบ จำนวน 126 คน

โครงการครูแนวใหม่ หรือครูรุ่นใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อคัดเลือกครูดีและเก่งให้เป็นครูนักวิจัยให้ทำวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมการเรียนการสอน โดยได้รับเงินทุนสนับสนุน 60,000 บาท ขณะนี้มีครูแนวใหม่จำนวน 6 คน

โครงการครูภูมิปัญญาไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อยกย่องผู้ทรงภูมิปัญญา ให้เป็น “ครูภูมิปัญญาไทย” เพื่อทำหน้าที่ถ่ายทอดและสืบสานภูมิปัญญาไทยให้ดำรงอยู่ตลอดไป ครูภูมิปัญญาไทยจะได้รับการยกย่อง และได้รับการสนับสนุน กิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 48,000 บาทต่อโครงการ ขณะนี้ยังไม่ได้คัดเลือกครูภูมิปัญญาไทย

ตัวอย่างของการยกย่อง และให้รางวัลตามแนวคิดนี้ในต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ มีการให้

รางวัลความ เป็นเลิศทางการสอนระดับชาติ ครูดีเด่นที่ได้รับ รางวัลความเป็นเลิศทางการสอนจะได้รับโล่ ถ้วยรางวัล และได้รับ เงินรางวัล 5,000 ดอลลาร์ สำหรับดำเนินโครงการพัฒนา วิชาชีพครูตามที่เสนอ อีกทั้งโรงเรียนต้นสังกัดจะได้รับเงินรางวัล 2,000 ดอลลาร์ เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูที่โรงเรียนด้วย

รางวัลความเป็นเลิศของครูในฮ่องกงก็เป็นอีกตัวอย่าง หนึ่ง ของการยกย่องและให้รางวัลตามแนวคิดที่สอง กล่าวคือ ครูที่ได้รับประกาศเกียรติคุณจะได้รับรางวัลความเป็นเลิศ ได้รับ ถ้วยรางวัล ประกาศนียบัตร ทุนสำหรับการอบรมหรือดูงานด้าน การศึกษาไม่เกิน 25,000 เหรียญฮ่องกง และรางวัลเงินสดอีก 25,000 เหรียญฮ่องกง และให้ลาไปศึกษาต่อ 2 สัปดาห์ โดยได้ รับเงินเดือนเต็ม สำหรับโรงเรียนต้นสังกัดจะได้รับเกียรติบัตร ด้วย

สำหรับประเทศไทยที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้มีการพัฒนา วิชาชีพ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เน้นการ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาทั้งปวง อีกทั้งการพัฒนาครูเป็นกุญแจดอกสำคัญของความสำเร็จในการ ปฏิรูปการศึกษา ดังนั้นการดำเนินการรองรับตามพระราช- บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 55 ควรจะใช้แนวคิดที่สอง เป็นแนวคิดหลักในการยกย่องและให้รางวัลครู ซึ่งแนวทางตาม

แนวคิดที่สองนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กำลังดำเนินการนำร่องอยู่ในขณะนี้แล้ว

5. รูปแบบและวิธีการยกย่องให้รางวัลครู

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ ดำเนินการนำร่องโครงการครูแห่งชาติ โครงการครูต้นแบบ และ ครูแนวใหม่ ซึ่งปรากฏอย่างชัดเจนทั้งแนวคิดและวิธีดำเนินการ สำหรับปี 2542 นี้ จะมีการดำเนินการโครงการครูภูมิปัญญาไทย ด้วย เมื่อมีการดำเนินโครงการนำร่องครบทั้งสี่โครงการแล้ว จะมีการประเมินผลโครงการพร้อมทั้งส่งมอบการดำเนินการยกย่อง และให้รางวัลครู 4 ประเภท คือ ครูแห่งชาติ ครูต้นแบบ ครูแนวใหม่ (หรือครูรุ่นใหม่) และครูภูมิปัญญาไทย ให้ศูนย์ส่งเสริม ยกย่องให้รางวัลครูเป็นผู้ดำเนินการต่อไป

ทั้งนี้ควรขยายกลุ่มเป้าหมายให้ครบตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 55 คือ ให้มีการยกย่อง และให้รางวัลครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นอกจากนี้ ควรที่จะให้เกียรติบัตรและเงินรางวัล เพื่อดำเนินการ พัฒนาวินิจฉัยครูแก่โรงเรียนต้นสังกัดของครูผู้ได้รับการยกย่อง ด้วย

6. แนวทางการเชื่อมโยงการยกย่องและให้รางวัลครู

ของหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ในประเทศไทยให้ ต่อเนื่องกันเป็นบันไดวิชาชีพอครู

6.1 การยกย่องให้รางวัลครูในประเทศไทยมีการดำเนินงานมานานแล้วโดยมีหลายหน่วยงานและองค์กรตระหนักในความสำคัญ จึงได้ดำเนินการยกย่องให้รางวัลครูทั้งระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับหน่วยงาน การยกย่องและให้รางวัลนี้ส่วนใหญ่มุ่งเน้นการเชิดชูเกียรติคุณครู ให้ครูเกิดความภาคภูมิใจในวิชาชีพและมีขวัญกำลังใจในการทำงานต่อไป ส่วนน้อยมีการยกย่องให้รางวัลแล้วสนับสนุนให้ครูที่ได้รับรางวัลพัฒนางานการเรียนการสอน พัฒนาเพื่อนครูในฐานะครูเครือข่าย และขยายวงการพัฒนาครูต่อไป โดยหวังว่าในอนาคตจะส่งผลต่อการพัฒนาวิชาชีพครู พัฒนาคุณภาพเยาวชน และคุณภาพการศึกษา และส่งผลต่อการพัฒนาประเทศและสังคมโดยรวม

6.2 การยกย่องให้รางวัลครูจะส่งผลต่อการพัฒนาวิชาชีพครู คุณภาพเยาวชนคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาประเทศตามที่มุ่งหวัง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรฉวยโอกาสและประสานการทำงานในลักษณะเครือข่ายการยกย่องให้รางวัลครู โดยให้มีการจัดตั้งเครือข่ายการยกย่องให้รางวัลครูขึ้น เพื่อเป็นศูนย์รวมแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และร่วมมือกันดำเนินการยกย่องให้รางวัลเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู และดำเนินการ

ปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

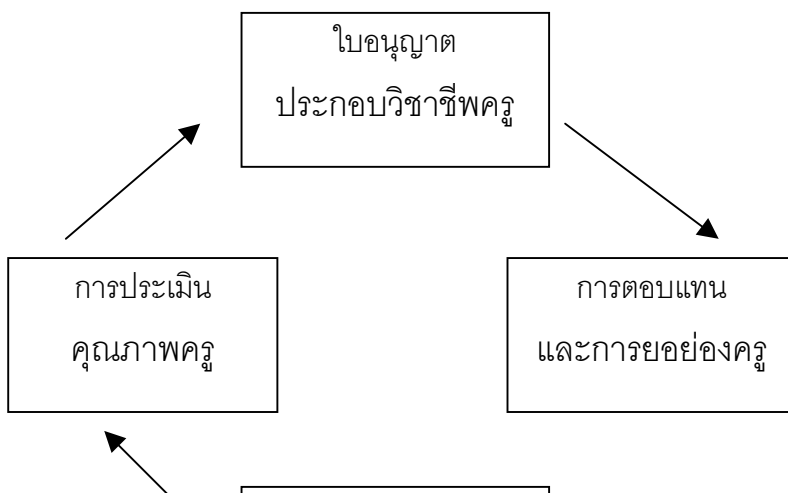
6.3 ควรเผยแพร่และส่งเสริมให้มีการยกย่องให้รางวัลครู ตามแนวคิดที่สองคือ การยกย่องประกาศเกียรติคุณผู้มีผลงาน และความดีในอดีต และให้รางวัลดำเนินการพัฒนาวิชาชีพครู ในรูปแบบต่างๆ ตลอดจนพัฒนาเพื่อนครูในฐานะครูเครือข่าย

6.4 ให้เพิ่มคุณสมบัติผู้ที่สมควรเป็นครูแห่งชาติว่าจะต้อง เป็นผู้ที่ได้การยกย่องให้รางวัลจากหน่วยงาน องค์กรหรือมูลนิธิ ต่างๆ ในเครือข่ายการยกย่องให้รางวัลครูมาแล้ว โดยถือว่าครู แห่งชาติเป็นบันไดวิชาชีพสูงสุดของครู

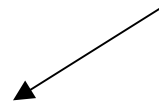
6.5 ให้หน่วยงาน องค์กรหรือมูลนิธิต่างๆ ในเครือข่าย การยกย่องให้รางวัลครู เป็น ผู้มีสิทธิ์เสนอชื่อผู้สมควรได้รับการ ประกาศเกียรติคุณให้เป็นครูแห่งชาติด้วย

7. การยกย่องครูกับวงจรประกันคุณภาพครู

มนตรี จุฬารัตนชวล (2542) ได้เสนอวงจรประกัน คุณภาพครู ดังรูป

3
2 4
1

ครูที่ผลิตตามมาตรฐานวิชาชีพครูจะได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผ่านการประเมินระดับคุณภาพ ได้รับใบอนุญาตเป็นครูหรือต่ออายุใบอนุญาต จะได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนใหม่ตามมาตรา 55 และได้รับการยกย่องให้รางวัลจะต้องกลับเข้าสู่ระบบการพัฒนาครูต่อไป และเริ่มวงจรใหม่อีกรอบหนึ่งเพื่อปรับระดับใบอนุญาตและการตอบแทน ซึ่งจะทำให้ได้รับการยกย่องให้รางวัลสูงขึ้นอีกระดับหนึ่ง ตามเส้นทางแห่งความก้าวหน้าของวิชาชีพครู ครูแต่ละคนจะต้องผ่านวงจรคุณภาพหลายครั้ง เพื่อเพิ่มคุณภาพและเพิ่มความเชื่อมั่นในวิชาชีพครู ดังนั้นการกำหนดรูปแบบและวิธีการยกย่องให้รางวัลครูจะต้องจัดให้สอดคล้องกับการพัฒนาครู การประเมินผลครู การออกใบอนุญาต และการตอบแทน

8. เกณฑ์มาตรฐานสำหรับประเมินครูผู้สมควรได้รับการยกย่องให้รางวัล

ครูดีที่สมควรได้รับการยกย่องให้ปรากฏชื่อสื่อไกล (คำหามาน คนไค : 2542) คือครูที่เป็นไปตามทฤษฎีว่าด้วย ทุน การกระทำ และกำไร **ทุน** ในที่นี้ หมายความว่าถึง คุณสมบัติทั้ง รูปธรรมและนามธรรมสำหรับการเป็นครู และทรัพย์สินสมบัติทางการศึกษา **ท่า** หมายความว่าถึง การกระทำหรือการปฏิบัติคือ ปฏิบัติตนและปฏิบัติงาน **กำไร** ก็คือ ความเจริญงอกงามที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั่นเอง การวัดและประเมินความเป็นครูดี จึงควรพิจารณาจากมาตรฐาน 5 ด้าน คือ

1. มาตรฐานด้านคุณสมบัติสำหรับการเป็นครู กล่าวคือ ผู้ใดมีคุณสมบัติทั้งด้านรูปธรรมและนามธรรมในด้านดี มีคุณภาพสูงผู้นั้นมีแนวโน้มจะประสบความสำเร็จในการเป็นครู ตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น กิริยามารยาท บุคลิกภาพ การศึกษาอบรม ปัญญาความรู้ วุฒิภาวะทางอารมณ์ จิตวิญญาณความเป็นครู ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นต้น

2. มาตรฐานด้านทรัพย์สินสมบัติ หมายถึง ทรัพยากรที่อยู่นอกตัวครู และเป็นคุณต่อการเป็นครู เช่น ปัจจัยในการดำรงชีวิต อาคารสถานที่ สื่อเทคโนโลยี ผู้เรียน ภูมิปัญญาของชุมชน สิ่งแวดล้อม เป็นต้น กล่าวคือ ผู้ใดมีทรัพย์สิน

สมบัติทางการศึกษาในเชิงปริมาณมากและเชิงคุณภาพสูง ผู้นั้นมีแนวโน้มจะประสบความสำเร็จในการเป็นครู

3. *มาตรฐานด้านการปฏิบัติตนหรือครองตน* ซึ่งเป็นการแสดงออกในชีวิต และสังคมที่ปฏิบัติเป็นปกติวิสัย กล่าวคือผู้ใดปฏิบัติตนดีงามตามกติกาสังคม ผู้นั้นมีแนวโน้มจะประสบความสำเร็จในการเป็นครู ในด้านการปฏิบัติตามกรอบจรรยาบรรณครู พ.ศ.2539 มีตัวชี้วัด 9 ประการ

4. *มาตรฐานด้านการปฏิบัติงานหรือการสอนตามหน้าที่ครู* ซึ่งมีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น

4.1 การวางแผนและเตรียมการสอน

4.2 การกระทำเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะ และเจตคติตามหลักสูตร

4.3 การกระทำเพื่อให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ มีความเข้าใจ เกิดทักษะ และมีเจตคติตามหลักสูตรและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติด้วยตัวเองโดยครูเป็น “ผู้กำกับ”

4.4 การกระทำเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง

4.5 การกระทำที่เป็นแบบอย่างที่ดีงาม

4.6 การกระทำที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีอิสระและมีความสุขที่จะเรียนรู้และอยู่ร่วมกับผู้อื่น

4.7 การกระทำที่แสดงถึงความรัก ความเมตตา ห่วงใย ให้เกียรติผู้เรียน

4.8 การกระทำที่เป็นการรายงานผลการปฏิบัติงาน

การปฏิบัติงานตามหน้าที่ครูดังกล่าว เป็นการปฏิบัติด้วยความรู้ ความเข้าใจ ด้วยฝีมือ และทักษะของครูมืออาชีพ และด้วยจิตวิญญาณของความเป็นครูอย่างแท้จริง

5. มาตรฐานด้านผู้เรียน ซึ่งเป็นความเจริญงอกงามทั้งในด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ และความประพฤติ รวมทั้งคุณความดี ตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น

5.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ ซึ่งเป็นความเข้าใจที่แจ่มแจ้งถูกต้อง เกี่ยวกับตนเอง ชีวิต ครอบครัว ชุมชน สังคมและจักรวาล และอื่นๆ ที่รวมเรียกว่า “รู้โลกรู้ธรรม”

5.2 ด้านความสามารถ คือ “การทำเป็น” เช่น ใช้จ่ายเป็น เขียนเป็น คำนวณเป็น ทำงานเป็น เข้าสังคมเป็น เป็นต้น

5.3 ด้านความคิดและปัญญา ได้แก่ ความเฉลียวฉลาดในการสังเกต คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดวางแผน คิดจินตนาการ เป็นต้น

5.4 ด้านคุณงามความดี ได้แก่ ไม่โลภ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น เสียสละ ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา เคารพ

กฎหมาย ทำตามประเพณีและวัฒนธรรมของสังคม และมีจิต
สาธารณะ

ดังนั้น ในการพัฒนาครูดีเด่นที่สมควรได้รับการยกย่องให้
รางวัล ควรจะพิจารณาตามเกณฑ์มาตรฐาน ต่อไปนี้

1. การครองตนของครู (การปฏิบัติตน)
2. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (คุณสมบัติน)
3. ความสามารถทางวิชาการ (คุณสมบัติน)
4. การจัดการเรียนการสอน (การปฏิบัติงาน)
5. ความมอกงามของผู้เรียน
6. การพัฒนาโรงเรียน (การปฏิบัติงาน)
7. การประสานงานกับชุมชน (ทรัพย์สินสมบัติ)

9. การปรับแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การให้มีกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการ
การศึกษา เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนงานริเริ่มสร้างสรรค์ผลงาน

ดีเด่น และเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สามารถดำเนินการโดยการออกกฎกระทรวง

ให้มีศูนย์ส่งเสริมยกย่องให้รางวัลครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เป็นอิสระจากระบบราชการในรูปองค์กรมหาชน เป็นนิติบุคคลในกำกับทางคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โดยจัดทำพระราชกฤษฎีกา กำหนดวัตถุประสงค์ อำนาจหน้าที่ โครงสร้างองค์กร และการดำเนินการอย่างชัดเจน

การให้มีศูนย์ส่งเสริมยกย่องให้รางวัลครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ต้องมีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติครู พ.ศ.2488 ปรับปรุง 2523

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการยกย่องให้รางวัลครู

1. **ให้ริบเร่งจัดกลไกประสานเชื่อมโยงและเกื้อกูลกันระหว่างการยกย่องให้รางวัลครู การจัดตั้งกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา การจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ระบบการผลิตและพัฒนาครู การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ระบบบริหารครู และระบบเงินเดือนค่าตอบแทน และสิทธิประโยชน์เกื้อกูลต่างๆ** เพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

2. ให้จัดตั้งกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาตาม มาตรา 55 วรรคสอง โดยใช้งบประมาณเหลือจ่ายจากโครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิตในปีงบประมาณ 2543-2545 ปีละ 5,000 ล้านบาท รวม 15,000 ล้านบาท อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ครูสภา สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู ผนึกกำลัง**รณรงค์ระดมทุนจากรัฐ บุคคล และองค์กรเอกชน โดยเฉพาะองค์กรเครือข่ายการยกย่องให้รางวัลครู เพื่อสมทบเข้ากองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา** โดยให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้บริจาคตามมาตรา 58 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

และให้นำดอกผลที่ได้จากกองทุนนี้ไปจัดสรรเพื่อดำเนินการยกย่องและให้รางวัลครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยให้ความสำคัญแก่การยกย่องและให้รางวัลแก่ครูเป็นอันดับแรก

3. ให้จัดตั้ง**ศูนย์ส่งเสริม ยกย่องให้รางวัลครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา** โดยให้เป็น**องค์กรอิสระไม่เป็นราชการ** กล่าวคือ **องค์กรมหาชนที่เป็นนิติบุคคลภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ** ศูนย์นี้มีอำนาจหน้าที่ยกย่องให้รางวัลครูตามรูปแบบ

และวิธีการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้
ดำเนินการนำร่องไว้แล้วคือ ครูแห่งชาติ ครูต้นแบบ ครูแนวใหม่
และครูภูมิปัญญาไทย ในการยกย่องให้รางวัลครู ให้ดำเนินการ
ตามแนวคิดการสร้างความเป็นเลิศทางการสอนและการพัฒนา
วิชาชีพครู กล่าวคือ เป็นการยกย่องครูผู้มีผลงานดีเด่น และมี
ความดีที่ได้สร้างสมมาในอดีต **เป็นการยกย่องประกาศ
เกียรติคุณให้ประจักษ์ และให้รางวัลในรูปแบบ “เงินและงาน”
เพื่อดำเนินการพัฒนาวิชาชีพครู โดยการพัฒนาเพื่อนครู
ในฐานะครูเครือข่ายและสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพ
ครู**

ทั้งนี้ศูนย์จะต้องดำเนินการยกย่องและให้รางวัลทั้งครู
คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้ครอบคลุมทุกกลุ่ม
เป้าหมายตามบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 มาตรา 55 วรรคสอง

**4. ให้สร้างกลไกเชื่อมโยงการยกย่องให้รางวัลครู
ของหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ให้ต่อเนื่องเป็นบันได
วิชาชีพครู** โดย

4.1 จัดตั้งเครือข่ายการยกย่องให้รางวัลครู
โดยมีศูนย์ส่งเสริมยกย่องให้รางวัลครู เป็นศูนย์ประสาน
เครือข่ายยกย่องและให้รางวัลครู เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู และ
ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542

4.2 ให้เพิ่มคุณสมบัติผู้ที่ได้รับการยกย่องเป็นครูแห่งชาติจะต้องเป็นผู้ได้รับการยกย่องให้รางวัลจากหน่วยงาน องค์กร มูลนิธิ หรือสมาคมในเครือข่ายยกย่องให้รางวัลครูลงแล้ว โดยถือว่า ครูแห่งชาติเป็นบันไดวิชาชีพสูงสุดของคุณ

4.3 ให้หน่วยงาน องค์กร มูลนิธิหรือสมาคมต่างๆ ในเครือข่ายการยกย่องให้รางวัลครู เป็นผู้มีสิทธิเสนอชื่อผู้สมควรได้รับการยกย่องประกาศเกียรติคุณให้ เป็นครูแห่งชาติ ครูต้นแบบ ครูแนวใหม่ และครูภูมิปัญญาไทยด้วย

5. ในการพิจารณาครูผู้สมควรได้รับการยกย่องให้รางวัลให้พิจารณาตามเกณฑ์มาตรฐาน 7 ประการ ต่อไปนี้

- 5.1 การครองตนของคุณ
- 5.2 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 5.3 ความสามารถทางวิชาการ
- 5.4 การจัดการเรียนการสอน
- 5.5 ความมั่งคั่ง สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน
- 5.6 การพัฒนาโรงเรียน
- 5.7 การประสานงานกับชุมชน

6. ให้ออกกฎกระทรวงเพื่อจัดตั้งกองทุนส่งเสริมคุณครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อนำดอกผลของกองทุนนี้มาจัดสรรเพื่อยกย่องให้รางวัลแก่ครู คุณครู และบุคลากรทางการศึกษา

7. ให้จัดทำพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์ส่งเสริม
ยกย่องให้รางวัลครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
และเป็นศูนย์ประสานเครือข่ายการยกย่องให้รางวัลครู
คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาของประเทศไทย

8. แก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488
ปรับปรุง 2523 เพื่อให้ศูนย์ส่งเสริมสามารถดำเนินการยกย่อง
ให้รางวัลครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้

เอกสารอ้างอิง

กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. เกณฑ์การสรรหา
และคัดเลือกครูแม่แบบ/ครูผู้ชำนาญการให้เข้ารับ
การฝึกอบรมหลักสูตร “เทคนิคการนิเทศ”.

(เอกสารอัดสำเนา)

_____. รายงานการพัฒนาระบบเครือข่ายการนิเทศ
การศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.
(เอกสารอัดสำเนาเย็บเล่ม).

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. โทนี แบลร์
ประกาศให้โบนัสครูดีเด่น. จากจดหมายข่าว
รายเดือนบอกความเคลื่อนไหวทางการศึกษาของ
นานาชาติ คณะครุศาสตร์ (ฉบับที่ 20 ประจำเดือน
มกราคม 2542).

มนตรี จุฬารัตนพัฒน์. การวิจัยเอกสารเรื่องนโยบายการผลิตและการผลิตครู. (อัดสำเนาเย็บเล่ม).2542.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. **โครงการกิตติเมธี**. (เอกสารอัดสำเนา).มูลนิธิโทเร เพื่อการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ประเทศไทย.

— **รางวัลวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี** ทุนช่วยเหลือทางด้านวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และรางวัลการศึกษาวิทยาศาสตร์ 1996.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. **รางวัลวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี** ทุนช่วยเหลือทางด้านวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และรางวัลการศึกษาวิทยาศาสตร์ 1998.

— **รายชื่อผู้ได้รับรางวัลการศึกษาวิทยาศาสตร์ ครั้งที่ 1 (2537) – ครั้งที่ 4 (2540)**. (เอกสารอัดสำเนา).

มูลนิธิสमान – คุณหญิงเบญจา แสงมลิ. **ข้อมูลของบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับการคัดเลือกเป็น “ครูสังคมศึกษาผู้มีผลงานดีเด่น ประจำปี 2541”**. (เอกสารอัดสำเนา).

— **คำแนะนำในการกรอกข้อมูลแบบประเมินเพื่อ** **คัดเลือกครูภาษาไทยนักพัฒนา ประจำปี 2542**. (เอกสารอัดสำเนา).

— **คำแนะนำในการกรอกข้อมูลแบบประเมินเพื่อคัดเลือกครูสังคมศึกษาผู้มีผลงานดีเด่น ประจำปี 2540**. (เอกสารอัดสำเนา).

— **แนวทางการคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาผู้มีผลงานดีเด่น มูลนิธิสमान – คุณหญิงเบญจา แสงมลิ ระดับจังหวัด**. (เอกสารอัดสำเนา).

มูลนิธิสยาม – คุณหญิงเบญจา แสงมลิ. พระ ผู้บริหาร และครู ผู้มีผลงานดีเด่น ประจำปี 2540 – 2541 ครบรอบ 10 ปี รุ่ง แก้วแดง.

ปฏิวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมเนศ พรีนติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด, 2540.

สมาคมครูวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย. **เกณฑ์การให้คะแนนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมระดับอุดมศึกษา.** (เอกสาร อัดสำเนา).

. **โครงการประกวดกิจกรรมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมประจำปี 2540.** (เอกสาร อัดสำเนา).

สมาคมครูวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย. **ประกาศสมาคมครูวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย เรื่อง ผลการตัดสินการประกวดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมรอบสุดท้ายประจำปี พ.ศ. 2540.** (เอกสาร อัดสำเนา).

สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์. **โครงการคัดเลือกครูสอนวิทยาศาสตร์เป็น “ครูวิทยาศาสตร์ดีเด่น” ประจำปี พ.ศ. 2539 ของสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยใน พระบรมราชูปถัมภ์.** (เอกสารอัดสำเนา).

สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์. **50 ปี สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยใน พระบรมราชูปถัมภ์.**

กรุงเทพฯ : บริษัทด้านสุธา การพิมพ์ จำกัด. 2541.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ. **รายงานการวิจัยเอกสารเรื่องใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ศูนย์วิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการศึกษาและทรัพยากรมนุษย์ ภาควิจัยปฏิบัติการศึกษา คณะครู ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2542.**

- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. รางวัลความเป็นเลิศในการสอนระดับชาติ
แปลจาก Web Site : <http://www.neita.org.nz/>. 2541.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. รางวัลความเป็นเลิศของครูและ โรงเรียน
เอกสารเพื่อการศึกษาระดับของฮ่องกง แปลจาก The
Outstanding Teachers & School Awards HK.
Consultation Document. 2542. สำนักการศึกษา
กรุงเทพมหานคร.
- _____ เกณฑ์การประเมินครูสายการปฏิบัติการสอนดีเด่น ผู้
บังคับบัญชาลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญ
ประโยชน์ดีเด่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย จำกัด, 2539. สำนักการศึกษา
กรุงเทพมหานคร.
- _____ เกณฑ์การประเมิน โรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียนดี
เด่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
จำกัด.
- _____ แนวดำเนินการโครงการโครงการส่งเสริมโรงเรียนดีเด่น
และครูดีเด่นประจำปีการศึกษา 2541.
- _____ แนวทางการสรรหาข้าราชการครู กรุงเทพมหานคร ผู้
สมควรได้รับการยกย่องและเชิดชูเกียรติ เพื่อรับรางวัล
จากกรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2541.
(เอกสารอัดสำเนา).
- _____ ประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง การคัดเลือก โรง
เรียนดีเด่น และ ครูดีเด่น เพื่อรับรางวัลของครู
กรุงเทพมหานคร 2541. (เอกสารอัดสำเนา).

——— .ประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง ผลการคัดเลือกโรงเรียนดีเด่นและครูดีเด่นเพื่อรับรางวัลกรุงเทพมหานคร ประจำปี 2540. (เอกสารอัดสำเนา).

สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร. ประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง ผลการสรรหาข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร ผู้สมควรได้รับการยกย่องและเชิดชูเกียรติ เพื่อรับรางวัลจากกรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2541. (เอกสารอัดสำเนา).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กระทรวงศึกษาธิการ. **โครงการครูดีที่หนูรัก.** (เอกสารอัดสำเนา).

——— . **โครงการบุคคลดีเด่น งานวันประถมศึกษาแห่งชาติ และการคัดเลือกครูดีเด่นเนื่องในวันประถมศึกษาแห่งชาติ.** (เอกสารอัดสำเนา).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายก รัฐมนตรี. **ครูแห่งชาติ.** กรุงเทพฯ : บริษัท เซเวนพรีนติ้ง กรุ๊ป จำกัด. 2541.

——— . **กฎหมายครูของสาธารณรัฐประชาชนจีน.** กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดพินี่ พับบลิชซิง, 2542.

——— . **ครูแนวใหม่ ปี 2541.** 2541 (เอกสารอัดสำเนา).

——— . **ครูต้นแบบ ปี 2541.** 2541 (เอกสารอัดสำเนา).

——— . **แนวทางการส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา.** กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด, 2541.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายก รัฐมนตรี. **ครู
ต้นแบบ 2542**. สถาบันแห่งชาติเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้.
กรุงเทพมหานคร. 2542.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายก รัฐมนตรี. **ครู
แห่งชาติ 2542**. สำนักงานปฏิรูปวิชาชีพครู.
กรุงเทพมหานคร. 2542.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายก รัฐมนตรี.
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร :
บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2542.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายก รัฐมนตรี.
——— **การยกย่องให้รางวัลครู**. (อัดสำเนาเย็บเล่ม). 2542.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, กระทรวงศึกษาธิการ. **คุรุจรรยาดี ปี' 41
ของคุรุสภา**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,
2541. **คุรุจรรยาดี ปี' 40 ของคุรุสภา** กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2540.

———. **ครูดีเด่น ปี 2541**. (เอกสารอัดสำเนา), 2542.

———. **ที่ระลึกพิธีประกาศเกียรติคุณครูภาษาไทยดีเด่น ประจำปี
พุทธศักราช 2541**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2541.

———. **ประกาศคุรุสภา เรื่อง การสรรหาครูภาษาไทยดีเด่น
ประจำปีพุทธศักราช 2541**. (เอกสารอัดสำเนา), 2541.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, กระทรวงศึกษาธิการ. **ประกาศสำนักงาน
เลขาธิการคุรุสภา เรื่อง การประกวดผลงานครูของครู**

สภา ประจำปีพุทธศักราช 2542. (เอกสารอัดสำเนา),
2542.

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. คำแถลงนโยบายของคณะ

รัฐมนตรี นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี แถลงต่อ

รัฐสภา วันพฤหัสบดีที่ 20 พฤศจิกายน 2540.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะ รัฐมนตรี, 2540.

Australian Awards for University Teaching.

<http://www.ozuniawards.aust.com/html/home.html>.

The Outstanding Teachers & School Awards HK. Consultation

Document.[http://www.info.gov.hk/emb/eng/new/](http://www.info.gov.hk/emb/eng/new/out_cover.html)

[out_cover.html](http://www.info.gov.hk/emb/eng/new/out_cover.html).

The National Excellence in Teaching Awards .

<http://www.neita.org.nz/>.

United Nations, Economic and Social Commission for Asia and

Pacific. Escap HRD Awards 1998. Theme : HRD Though

Adult Education, The information in brochure. UN,

Bangkok.